

**ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETİM YÖNETİM
SİSTEMİ KULLANIM DÜZEYLERİNİ ETKİLEYEN
FAKTÖRLERİN TESPİTİ: ERZURUM İLİ EBA
DERS ÖRNEĞİ**

Selçuk KURT

Yüksek Lisans Tezi

**Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim
Dalı**

2019

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

**ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETİM YÖNETİM SİSTEMİ KULLANIM
DÜZEYLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN TESPİTİ: EBA DERS ERZURUM
İLİ ÖRNEĞİ**

(Determination of the Factors Affecting the Levels of Teachers' Usage of Learning Management System: The Example of Erzurum Province Education Information Network)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Selçuk KURT

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ömer ARPACIK

Erzurum
Eylül, 2019

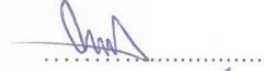
KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Selçuk KURT tarafından hazırlanan “Öğretmenlerin Öğretim Yönetim Sistemi Kullanım Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Tespiti: Erzurum İli EBA Ders Örneği” başlıklı çalışması 10/09/2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Elif TAŞLIBEYAZ
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ömer ARPACIK
Atatürk Üniversitesi

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Serkan YILDIRIM
Atatürk Üniversitesi

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

22 Kasım 2019

Prof. Dr. Mustafa SÖZBİLİR

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Öğretmenlerin Öğretim Yönetim Sistemi Kullanım Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Tespiti: Erzurum İli EBA Ders Örneği ” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

10/09/2019

Selçuk KURT

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmada, FATİH Projesi'nin ana bileşenlerinden olan eğitsel e-içeriğin sağlanması ve yönetilmesi kapsamında, MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından öğretmenlerin meslektaşlarıyla birlikte etkili bir şekilde iş birliği yapabilmeleri, öğrencileriyle eğitsel paylaşımda bulunabilmeleri için hizmete sunduğu 'EBA Dersin' öğretmenler tarafından kullanım durumlarını tespit etmek ve kullanımı etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla, karma araştırma desenlerinden açıklayıcı ardışık desen modeli bir araştırma sunulmuştur.

Çalışmanın konusunun belirlenmesinden başlayarak, tamamlanana dek rehberlik yapan, katkıda bulunan ve benden hiçbir yardımı esirgemeyen danışma hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Ömer ARPACIK'a sonsuz teşekkür ederim. Bu çalışma sırasında yardımlarını esirgemeyen hocam Prof. Dr. Yüksel GÖKTAŞ hocama teşekkür ederim.

Savunma sınavımda bulunan jüri başkanım Dr. Öğr. Üyesi Elif TAŞLIBEYAZ' a, jüri üyem Dr. Öğr. Üyesi Serkan YILDIRIM'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmanın her aşamasında maddi manevi olarak yanımda olan aileme sonsuz teşekkür ederim.

Selçuk KURT

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETİM YÖNETİM SİSTEMİ KULLANIM DÜZEYLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN TESPİTİ: ERZURUM İLİ EBA DERS ÖRNEĞİ

Selçuk KURT

Eylül 2019, 106 Sayfa

Amaç: Erzurum ilinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı FATİH Projesi donanım kurulumu yapılan okullarda görev yapan, ortaokul ve lise öğretmenlerinin EBA ders kullanım durumları tespit edilip ve bu kullanım durumlarını etkileyen faktörler belirlenmeye çalışılmıştır.

Yöntem: Karma araştırma desenlerinden açıklayıcı ardışık desen yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu, birinci araştırma sorusu için Erzurum il merkezinde okullarda görev yapan 521 öğretmen ve ikinci araştırma sorusu için bu öğretmenler arasından seçilen 22 öğretmenden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan “Öğretmen EBA Ders Kullanım Bilgi Formu” ve yarı yapılandırılmış “Öğretmen Görüşme Formu” kullanılmıştır.

Bulgular: EBA ders kullanım verilerinin çok düşük olduğu belirlenmiştir. EBA ders kullanımında erkek ve kadın öğretmenler arasında belirgin bir farkın olmadığı görülmüştür. Soru oluşturma ve ileti gönderme özelliğini en aktif kullanan branşın EBA derste içerik bulunmamasına rağmen Bilişim Teknolojileri olduğu saptanmıştır. Çalışma gönderme, sınav oluşturma ve paylaşım yapma ise branşlar arasında belirgin bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlikte geçirilen süreye göre EBA ders kullanımları arasında belirgin bir fark görülmesi de hizmet yılı 6-10 yıl arasında olan öğretmenlerin kullanım yüzdelerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. EBA dersin kullanımını etkileyen faktörlerin ise; her branşla ilgili içeriğin bulunmaması, içeriklerin yetersiz ve müfredatla uyumlu olmaması, alt yapıdaki sıkıntılar, öğretmenlerin teknoloji okuryazarlık düzeylerinin düşük olması, aldıkları hizmet içi eğitimlerin sürelerinin kısa ve verimsiz olması, her öğrencinin bilgisayar ve internet erişiminin olmaması olarak belirlenmiştir.

Sonuç: EBA derste içerik ve işlevsellik bakımından yeni güncellemelerin yapılması, öğretmenlere verilen hizmet içi eğitimlerin kalitesinin artırılması, öğrencilerin ve velilerin EBA ders hakkında bilgilendirilmesi, içeriklerin bütün branşlar için yaygınlaştırılması kullanımının artmasına olumlu katkı yapacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: FATİH Projesi, uzaktan öğretim, internet destekli öğretim, EBA Ders, Erzurum, MEB, ÖYS

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

DETERMINATION OF THE FACTORS AFFECTING THE LEVELS OF TEACHERS' USAGE OF LEARNING MANAGEMENT SYSTEM: THE EXAMPLE OF ERZURUM PROVINCE EDUCATION INFORMATION NETWORK

Selçuk KURT

September 2019, 106 Pages

Objective: The use of the Education Informatics Network (EBA) class education system of secondary school and high school teachers working in the schools where the installation of infrastructure and hardware of FATİH Project of Erzurum Ministry of National Education were completed was determined and the factors affecting this usage were determined.

Method: The descriptive sequential design method was used among the mixed research designs. The study group consisted of 521 teachers working in schools where the FATİH Project was established in Erzurum city center for the first research question and 22 teachers selected among these teachers for the second research question. "The Teachers' Usage of EBA Course Statistics Form" and semi-structured "Teacher Interview Form" were used.

Result: It was determined that the usage rate of EBA Course features (sending work, generating questions, creating exams, sharing, sending messages) was very low. There was no evident difference between male and female teachers in terms of use. IT teachers was found to be The most active branch in the use of EBA Course features, although there was no content for them in the EBA Course. According to the time spent in teaching, the most active branch was found to be the teachers with 6-10 years of experience in teaching. As a result of the interviews, it was determined that the factors affecting the active use of the EBA Course are; the lack of content related to each branch, insufficient and incompatible content with the curriculum, teachers' inability to give up the old habits, problems in the infrastructure, teachers' low levels of technology literacy.

Conclusion: Teachers' not seeing EBA course teaching management system as a part of teaching activities affected the usage rate negatively. It is considered that making new updates in terms of content and functionality in the EBA course system, increasing the duration and improving the quality of in-service trainings given to teachers, especially informing students and their parents about the EBA course, providing technological literacy and content development trainings to teachers will contribute positively to the use of the EBA course.

Keywords: FATİH Project, EBA (Education Information Network), distance education, internet supported education, EBA Lesson, frequency of use, teacher, Erzurum, MEB, ÖYS (education management system).

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	iii
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	i
TEŞEKKÜR	ii
ÖZ.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar DİZİNİ.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	ix
BİRİNCİ BÖLÜM.....	10
Giriş	10
Araştırmanın Amacı	13
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	14
Araştırmanın Sınırlılıkları	16
Varsayımlar	16
Terim ve Tanımlar.....	16
İKİNCİ BÖLÜM	18
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar.....	18
Eğitim Teknolojisi.....	18
Öğretim Teknolojileri.....	20
Bilgisayar Destekli Öğretim.....	21
Uzaktan Eğitim.....	23
Uzaktan eğitim kavramları.....	24
İnternet Destekli Öğretim.....	25
Uzaktan eğitim bileşenleri.....	26
Neden uzaktan eğitim?	26
E-Öğrenme	27
Öğretim Yönetim Sistemleri	27
İyi bir öğretim yönetim sistemi için gerekli kriterler.	28
Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Harekâtı (FATİH) Projesi	29
Eğitim Bilişim Ağı (EBA)	31

Eğitim bilişim ağı (eba) versiyonları.	33
EBA Ders	36
Öğretmenler için EBA ders.....	37
Öğrenciler için EBA ders.	38
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	40
Yöntem	40
Araştırma Yöntemi.....	40
Çalışma Grubu	40
Veri Toplama Teknikleri/Araçları.....	44
Süreç.....	44
Veri Analizi.....	45
Geçerlik ve Güvenirlik.....	45
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	47
Bulgular	47
Cinsiyet Değişkenine Göre EBA Ders Kullanım Durumları	47
Cinsiyet göre EBA derste gönderilen çalışma sayısı.	48
Cinsiyete göre EBA derste üretilen soru sayısı.....	49
Cinsiyete göre EBA derste oluşturulan sınav sayısı.	50
Cinsiyete göre EBA derste yaptıkları paylaşım sayısı.	50
Cinsiyete göre EBA derste gönderilen ileti sayısı.....	51
Branş Değişkenine Göre EBA Ders Kullanma Durumları	52
Branşa göre EBA derste gönderilen çalışma sayısı.....	52
Branşa göre EBA derste üretilen soru sayısı.....	54
Branşa Göre EBA Derste Oluşturulan Sınav Sayısı.	57
Branşa göre EBA derste paylaşım yapma sayısı.....	58
Branşa göre EBA derste gönderilen ileti sayısı.....	60
Hizmet Yılı Değişkenine Göre EBA Ders Kullanma Durumları.....	62
Hizmet yılına göre EBA derste gönderilen çalışma sayısı.....	63
Hizmet yılına göre EBA derste üretilen soru sayısı.	64
Hizmet yılına göre EBA derste oluşturulan sınav sayısı.....	65
Hizmet yılına göre EBA derste yapılan paylaşım sayısı.	65
Hizmet yılına göre EBA derste gönderilen ileti sayısı.....	66
Katılımcıların EBA Ders Hakkında Görüşleri	67
Altyapı, erişim ve yeterlilik.	67
EBA ders.....	69

İçerik.	76
BEŞİNCİ BÖLÜM	83
Tartışma ve Sonuç	83
Öğretmenlerin EBA Ders Kullanım Düzeylerine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar	83
Öğretmenlerin EBA Ders Kullanımlarını Etkileyen Faktörler ve Çözüm Önerilerine İlişkin Görüşlerinden Elde Edilen Sonuçlar	85
Öneriler	89
KAYNAKÇA	91
EKLER	96
EK-1. ÖĞRETMEN EBA DERS KULLANIM İSTATİSTİKLERİ FORMU	96
EK-2. ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU	97
EK-3. ARAŞTIRMA YAPILACAK OKUL LİSTESİ	100
EK-4. MEB İZİN YAZISI	101
ÖZ GEÇMİŞ	103

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. <i>Bilgisayar Destekli Eğitimin Yararları ve Sınırlılıkları</i>	23
Tablo 2. <i>Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımları</i>	40
Tablo 3. <i>Katılımcıların Hizmet Yılına Göre Dağılımları</i>	41
Tablo 4. <i>Katılımcıların Branşlara Göre Dağılımları</i>	41
Tablo 5. <i>Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımları</i>	42
Tablo 6. <i>Katılımcıların Branşlara Göre Dağılımları</i>	42
Tablo 7. <i>Katılımcıları Aldığı Hizmet İçi Eğitim Bilgileri</i>	43
Tablo 8. <i>Katılımcıların EBA Ders Kullanım Kategorisine Göre Dağılımları</i>	43
Tablo 9. <i>Katılımcıların Cinsiyete Göre EBA Dersi Kullanım Sayıları</i>	47
Tablo 10. <i>Üretilen Soru, Oluşturulan Sınav, Gönderilen Çalışma, Yapılan Paylaşım, Gönderilen İleri Sayılarının Normallik Dağılım Sonuçları</i>	47
Tablo 11. <i>Cinsiyete Göre EBA Ders'te Gönderilen Çalışma Sayısı</i>	48
Tablo 12. <i>Gönderilen Çalışma Sayısının Cinsiyete Göre Mann Whitney Sonuçları</i>	48
Tablo 13. <i>Cinsiyete Göre EBA Ders'te Üretilen Soru Sayısı</i>	49
Tablo 14. <i>Üretilen Soru Sayısının Cinsiyete Göre Mann Whitney Sonuçları</i>	49
Tablo 15. <i>Cinsiyete Göre EBA Ders'te Oluşturulan Sınav Sayısı</i>	50
Tablo 16. <i>Oluşturulan Sınav Sayısının Cinsiyete Göre Mann Whitney Sonuçları</i>	50
Tablo 17. <i>Cinsiyete Göre EBA Derste Yapılan Paylaşım Sayısı</i>	51
Tablo 18. <i>Oluşturulan Sınav Sayısının Cinsiyete Göre Mann Whitney Sonuçları</i>	51
Tablo 19. <i>Cinsiyete Göre EBA Ders'te Gönderilen İleti Sayısı</i>	52
Tablo 20. <i>Gönderilen İleti Sayısının Cinsiyete Göre Mann Whitney Sonuçları</i>	52
Tablo 21. <i>Branşa Göre EBA Ders'te Gönderilen Çalışma Sayısı</i>	53
Tablo 22. <i>Gönderilen Çalışma Sayısının Branş Değişkenine Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları</i>	54
Tablo 23. <i>Branşa Göre EBA Ders'te Üretilen Soru Sayısı</i>	55
Tablo 24. <i>Üretilen Soru Sayısının Branş Değişkenine Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları</i>	56
Tablo 25. <i>Üretilen Soru Sayısının Branş Değişkenine Yönelik Post Hoc Testi Sonuçları</i>	56
Tablo 26. <i>Branşa Göre EBA Ders'te Oluşturulan Sınav Sayısı</i>	57
Tablo 27. <i>Oluşturulan Sınav Sayısının Branş Değişkenine Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları</i>	58

Tablo 28. <i>Branşa Göre Öğretmenlerin EBA Ders 'te Paylaşım Yapma Sayısı</i>	59
Tablo 29. <i>Paylaşım Sayısının Branş Değişkenine Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları</i>	60
Tablo 30. <i>Branşa Göre Öğretmenlerin EBA Ders 'te Gönderilen İleti Sayısı</i>	60
Tablo 31. <i>Gönderilen İleti Sayısının Branş Değişkenine Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları</i>	61
Tablo 32. <i>Gönderilen İleti Sayısının Branş Değişkenine Yönelik Post Hoc Testi Sonuçları</i> ...	62
Tablo 33. <i>Katılımcıların Hizmet Yılına Göre EBA Ders 'i Kullanım Verileri</i>	63
Tablo 34. <i>Üretilen Soru, Oluşturulan Sınav, Gönderilen Çalışma, Yapılan Paylaşım, Gönderilen İleti Sayılarının Hizmet Yılı Değişkenine Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları</i>	63
Tablo 35. <i>Hizmet Yılına Göre EBA Ders 'te Gönderilen Çalışma Sayısı</i>	64
Tablo 36. <i>Hizmet Yılına Göre EBA Ders 'te Üretilen Soru Sayısı</i>	64
Tablo 37. <i>Hizmet Yılına Göre EBA Ders 'te Oluşturulan Sınav Sayısı</i>	65
Tablo 38. <i>Hizmet Yılına Göre EBA Ders 'te Yapılan Paylaşım Sayısı</i>	66
Tablo 39. <i>Hizmet Yılına Göre EBA Ders 'te Gönderilen İleti Sayısı</i>	66

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Türkiye geneli Erzurum ili EBA Ders ortalama kullanım sırası.	15
Şekil 2. Erzurum ili son 7-30-90 gün EBA Ders aktif kullanım bilgileri.	15
Şekil 3. Uzaktan öğretim kavramları.	24
Şekil 4. Uzaktan eğitim bileşenleri.	26
Şekil 5. ÖYS'ler için hazırlanmış genel kriter tablosu.	28
Şekil 6. Fatih projesi hedefleri	29
Şekil 7. Fatih projesi tahta kurulum sayıları.	30
Şekil 8. Eğitim bilişim ağı versiyon 1 (2011-2015).	33
Şekil 9. Eğitim bilişim ağı versiyon 2 (2015-2016).	33
Şekil 10. Eğitim bilişim ağı versiyon 3 (2016-2019).	34
Şekil 11. Eğitim bilişim ağı versiyon 4 (2019-....).	34
Şekil 12. EBA Ders özellikleri.	36
Şekil 13. EBA Ders öğretmen ara yüzü.	37
Şekil 14. EBA Ders öğrenci ara yüzü.	38
Şekil 15. Temalar ve kodlar	67

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Son yıllarda meydana gelen teknolojik gelişmeler insanların hayatında önemli değişiklikler meydana getirmiştir. İnsanlar yaptığı işlerden daha fazla verim almak için teknolojiyi kullanmayı sürekli tercih etmişlerdir. Gelişmiş ülkeler teknolojiyi sürekli geliştirmelerinin yanında geliştirdikleri bu teknolojileri yaşamlarının her alanında etkin bir şekilde kullanmaktadırlar.

Teknolojinin her geçen yıl daha fazla kullanıldığı alanlardan birisi de eğitimidir. Günümüzde artık bilgiye kısa sürede ulaşmak, bilgiyi öğrenmek; kişilerin ve toplumların gelişmesine önemli katkı yapmaktadır. Teknoloji ile bilgiye ulaşmak ise artık daha kolay hale gelmiştir. Bu kolaylıklar teknoloji tabanlı öğrenmeyi (e-öğrenme) beraberinde getirmiş ve uzaktan eğitim sistemleri ile küresel iletişimin gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır (Çallı, İşman, & Torkul, 2001).

Bilgisayarların eğitimde kullanılması 1960'lı yıllarda Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE) uygulamaları ile başlamış ve 1990'lı yıllarda internetin farklı alanlarda kullanılmasına paralel olarak farklı boyut kazanmıştır (Türker & Güven, 2016). Teknoloji araçlarını eğitimde daha etkin ve verimli kullanabilmek için “Eğitim Teknolojisi” kavramı gündeme gelmiştir. Bu kavram Ediz (2008) tarafından “eğitim teknolojisi, bireylerin davranışlarında istendik davranışlar gerçekleştirebilmek için, öğrenme ve öğretme ortamlarında karşılaşılan sorunların çözümünde kullanılan tüm araç-gereç, düşünce, etkinlik ve yöntemleri içeren süreçlerin bütünüdür” şeklinde tanımlamıştır. Eğitim teknolojisinin ana amacı, etkili öğrenmeyi gerçekleştirmek ve öğrenilenlerin kalıcılığını sağlamaktır. Günümüzdeki eğitim sistemi, eğitimde teknoloji kullanımında yetersiz kalmaktadır (Çallı, İşman, & Torkul, 2001).

Türkiye’de eğitimde teknolojinin kullanımı ile ilgili çalışmalar 1970’li yıllarda başlamış ve bu yıllarda MEB tarafından, okulların teknolojik kaynak eksikliklerine yönelik değerlendirmeler yapılmıştır. 1990’lı yıllarda Türkiye’de başlayan birtakım projeler ile okullarda bilişim teknoloji sınıflarının oluşturulması ve eğitim-öğretimde bilgisayarların kullanılmasına önem verilmiştir. Bilişim Teknolojileri ile ilgili bir dersin ilköğretim okulları programında yer alması ilk kez 1998 yılında Temel Eğitim Projesi kapsamında olmuştur. Proje kapsamında ilköğretim okullarına bilişim teknolojileri sınıfları kurulmaya başlanmıştır

(Sezer, 2011). 2000'lerin başında bilişim sınıfları için verilen desteğin azalmasıyla hem yazılım hem de donanım günümüz koşullarına uyum sağlamamış ve güncelliğini yıllar geçtikçe yitirmiştir (Keser & Çetinkaya, 2013).

Türkiye'de 2006-2010 yılları arasında Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanmış olan Bilgi Toplum Stratejisi'nde eğitim sisteminde bilişim teknolojisinin kullanımı ile ilgili "Bilgi ve iletişim teknolojisi eğitim öğretimde ana araçlardan birisi olacak ve öğretmenler ile öğrencilerin bu teknolojiyi etkili şekilde kullanımı sağlanacaktır." denilmektedir. Bu amacı gerçekleştirmek için MEB, stratejik plan hazırlayarak okul ve kurumlardaki koşulları eşitleme, eğitim faaliyetleri esnasında öğrencilerin ve öğretmenlerin bu teknolojiye istifade etmesini hedefleyen 2011-2012 eğitim ve öğretim yılında 17 il 52 okulda pilot olarak uygulamaya konan Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi hayata geçmiştir.

FATİH Projesi'nde eğitim ve öğretimde eşitliğin sağlanması için okullardaki teknolojinin artırılması ve iyileştirilmesi amacı ile bilişim teknoloji araçlarının eğitim esnasında daha fazla duyu organlarına yönelecek biçimde hem derste hem de ders dışında etkili kullanılması amacı ile sırasıyla okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyesindeki bütün okullarda hızlı internet altyapısı, yazıcı, doküman, kamera, e-içerik ortamları sağlanması öngörülmüştür (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018).

FATİH Projesi kapsamında Faz 1 (Ortaöğretim kurumları, Fen ve Anadolu Liseleri) ve Faz 2 (Güzel Sanatlar Lisesi, İmam Hatip Liseleri, Ticaret Meslek Liseleri, Teknik Liseler, Endüstri Meslek Liseleri, Sağlık Meslek Liseleri, Turizm ve Otelcilik Meslek Liseleri, Ortaokullar) kapsamındaki okullara hızlı internet, etkileşimli tahta, yazıcı dağıtımları yapıp ve e-içerik materyallerinin kullanımı için Eğitim Bilişim Ağı (EBA) hizmete sunulmuştur. Proje kapsamında sağlanan bu donanım ve yazılımların etkin kullanımı için öğretmenlere uzaktan eğitim ve yüz yüze olmak üzere FATİH Projesi eğitimleri tarafından eğitimler verilmeye başlanmıştır. Bu aşamada öğretim programlarının incelenip teknoloji destekli öğretim sistemi için uyumunun sağlanmasına başlanmış ve eğitim içerikleri oluşturulmuştur.

FATİH projesi, MEB tarafından uygulanmakta olup, Ulaştırma Bakanlığı'nca destek verilen bir projedir. FATİH projesi beş temel bileşenden oluşmaktadır. Bunlar: Yazılım ve donanım alt yapısının sağlanması, e-içeriğin sağlanarak yönetilmesi, etkin şekilde öğretim programlarında Bilgi İletişim Teknolojilerinin kullanılması, öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi, BİT' in güvenli ve ölçülebilir şekilde kullanımıdır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018).

Eğitimde internetin kullanımının yaygınlaşması ile birlikte bu beş bileşenden biri olan e-içeriğin sağlanarak yönetilmesi, öğretmenlerin ve öğrencilerin kullanımına sunulması için bir öğretim yönetim sistemine ihtiyaç duyulmuştur.

MEB eğitim ortamlarında kaliteyi artırmak için Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (YEGİTEK) tarafından her sınıf seviyesinde alan uzmanları tarafından incelenmiş, güvenilir ve doğru e-içeriği sunma maksadıyla 2012’de Eğitim Bilişim Ağı (EBA) adında öğretim yönetim sistemi hizmete girmiştir. EBA ile öğrencilere özel öğrenme ortamı, derslerine ve sınavlarına destek, başarılarını izleme ve yaptıklarını sergileme olanağı sağlanmıştır. Öğretmenler ise tüm ders içeriklerine tek yerden kolay erişim, MEB öğretim programlarıyla uyumlu zengin içerik ve soru havuzları, etkileşimli tahtalara özel ders içerikleri, öğrencileri izleme ve destekleme ve içerik üretme ortamları sağlanarak evde, okulda, gereksinim duyulan her eğitimde teknolojinin kullanılması sağlanmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018).

Bilgi çağında olduğumuz bu dönemde teknolojideki meydana gelen değişimler ülkeleri ve eğitimcileri yeni programlar ve değişik eğitim modelleri geliştirmeye yönlendirmektedir. Eğitimde internetin kullanılması ile birlikte internet destekli (harmanlanmış) öğretim ortamları yaygınlaşmaya ve Öğretim Yönetim Sistemleri eğitimde kullanılmaya başlanmıştır (Karaman, Özen, Yıldırım, & Kaban, 2009). Ozan (2009)’a göre öğretim yönetim sistemi ile uzaktan eğitim faaliyetlerini kolaylaştırabilmesi ve öğrenmeleri sistematik ve planlı bir şekilde gerçekleştirilmesi sağlanmaktadır. Öğretim yönetim sistemi (ÖYS) yazılımları sayesinde öğrenme aktiviteleri yönetilebilir, öğrenenlerin bireysel öğrenmeleri takip edilebilir ve eksik öğrenmelere göre öğrenenler yönlendirilebilir. ÖYS, elektronik içerikler sunma, sunulan içerikleri paylaşma ve tartışmaya açma, öğrenene ödevler gönderme, elektronik sınav olma, gönderilen ödev ve sınavlara ilişkin dönütler alma, e-içerikler düzenleyip sisteme kaydetme, raporlar alma gibi işlevleri sağlar (Paulsen, 2002).

Şüphesiz eğitimde teknolojinin etkin kullanımı öğrenenler için verimli ve kalıcı öğrenme ortamı sağlamaktadır (Tutar, 2015). Çünkü teknolojinin bulunduğu öğrenme ortamlarında araç gereç kullanımı daha fazla duyu organına hitap ettiği için öğrenenlerin ilgisini çeker. MEB’de eğitimde teknoloji kullanımını yaygınlaştırmak, öğrencilerin öğrenmelerini yönetmek ve daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmek için öğretim yönetim sistemi olan “EBA Dersi” planlanmış ve hizmete sunulmuştur.

YEGİTEK tarafından MEB’de görev yapan öğretmenlerin ve devlet okullarında okuyan öğrencilerin kullanımına açık EBA içerisine entegre edilen “EBA Ders” öğretim yönetim sistemi öğretmenlerin meslektaşlarıyla iş birliği yapabilmeleri, öğrencileriyle eğitsel

paylaşımlarda bulunabilmeleri ve öğretim sırasında alanıyla ilgili güncel içeriklerden faydalanabilmeleri amacıyla tasarlanmıştır.

EBA Ders 'in asıl amacı eğitimi tamamen internet üzerinden yürütmek değil, interneti bir araç olarak kullanarak örgün eğitime destek olacak uygulamaların yapılmasıdır. Bu sayede öğretmenler EBA ders öğretim yönetim sistemi sayesinde oluşturduğu sınıflara ve gruplara eğitsel tartışmalar açabilir, eğitsel paylaşımlarda bulunabilir, öğrencilerine çalışmalar ve sınavlar gönderebilir, ayrıca gönderilen çalışmaları takvim planında görebilir ve etkinlikleri takip edebilirler. Öğretmenler, çalışmaları ve sınavları takip edilebildiğinden, gereken durumlarda öğrencilere bireysel ek çalışmalar gönderilebilir.

EBA ders öğretim için gerekli olan müfredatla uyumlu konu anlatımları, alıştırmalar, yaprak testler, duyurular, raporlar gibi bileşenleri üzerinde barındırır. Bu özelliklerinden dolayı elektronik içerikler sunmasıyla beraber yüz yüze eğitimi ve web tabanlı asenkron öğrenmeyi içeren çeşitli öğrenme aktiviteleri ile öğrenmeler gerçekleştirebilmektedir.

EBA derste bulunan e-içerikler, alanında uzman kişiler tarafından hazırlanmakta; ayrıca dijital yayıncılık yapan alanında önde gelen eğitim firmaları tarafından üretilen içeriklerle zenginleştirilmektedir [Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), 2018]. EBA dersin en önemli özelliklerinden birisi de içerisinde yer alan raporlama sisteminin olmasıdır. Raporlama sistemi sayesinde yetkililer eğitimde mevcut durum hakkında fikir edinerek gelecekteki eğitim politikalarının belirlenmesine destek verebilirler. Buna ilave olarak, raporlama sisteminden alınan dönüt sayesinde öğrenci velileri, çocuklarının aldığı eğitimi EBA sistemi üzerinden görerek, eğitimin kalitesine ve eğitimin gelişmesine yardımcı olabilirler, böylelikle de çocuklarının eğitiminde aktif bir şekilde rol alabilirler.

Günümüzde, eğitimden toplumun bütün bireyleri sorumlu olduğu için öğrenci, öğretmen ve velilerin katkılarıyla eğitim kalitesi artabilir ve bu paydaşlar geleceği yönlendirme imkânına kavuşabilirler. Ayrıca sitem içerisinde yer alan EBA içerik geliştirme araçları sayesinde Millî Eğitim Bakanlığı tüm dünyaya e-içerik üretme vizyonuna katkı sağlaması öngörülmektedir [Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), 2018]. Ülkemizde 20 milyondan fazla öğrenci ve 900 binden fazla öğretmenin olduğu göz önünde bulundurulursa EBA dersin öğrenciler ve öğretmenler için ne kadar önemli olduğu apaçık ortadadır (Tutar, 2015).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Erzurum ilinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı FATİH Projesi alt yapı ve donanım kurulumu yapılan okullarda görev yapan ortaokul ve lise öğretmenlerinin EBA Ders 'in cinsiyet, branş, hizmet yılı değişkenlerine kullanım durumlarını tespit ederek

kullanımlar arasında farklılığın olup olmadığını belirlemek ve bu kullanımları etkileyen faktörleri bulmaktır. Bu amaçla aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

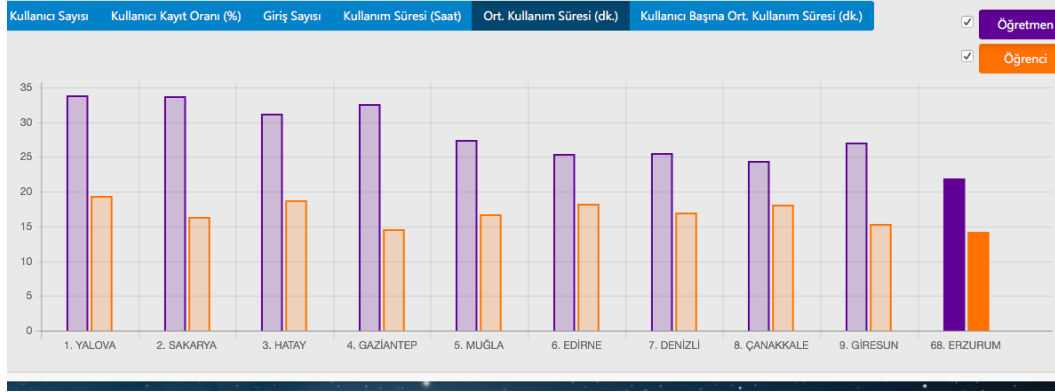
Alt Problemler:

1. Öğretmenlerin EBA ders kullanım düzeyleri
 - Öğretmenlerin EBA Derste;
 - a. Gönderdiği çalışma,
 - b. Ürettiği soru,
 - c. Oluşturduğu sınav,
 - d. Paylaşım sayısı,
 - e. Gönderdiği iletiler açısından kullanım sıklıkları ne düzeydedir?
 - Öğretmenlerin EBA Ders durumları arasında;
 - a. Cinsiyet,
 - b. Branş,
 - c. Hizmet yılı değişkenlerine göre kullanımları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Öğretmenlerin EBA Ders kullanımlarını
 - İçerik;
 - Kullanım;
 - Teknik yeterlilik açısından etkileyen faktörler nelerdir?

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından büyük yatırımlar yapılarak hizmete sunulan EBA Ders Öğretim Yönetim Sistemi, öğretmenler ve öğrenciler tarafından 2012 yılından itibaren kullanılmaya başlanmıştır. EBA Ders ÖYS sayesinde bütün öğretmenler ders içeriklerine tek yerden kolay erişim yapabilecek, MEB öğretim programıyla uyumlu zengin içerik ve soru havuzlarına, etkileşimli tahtalara özel ders içeriklerine erişebilecek, sınıf ve öğrenci bazında detaylı gelişim raporlarını takip edebilecek, öğrencileri eksiklerine yönelik özel içerikler gönderebilecek, öğrencilerine ödev, etkinlik, tartışma ve proje gönderebileceklerdir. EBA dersin bütün bu özelliklerine rağmen öğretmenler tarafından aktif bir şekilde kullanılmadığı istatistiklerde görülmektedir. Örneğin Erzurum ilinin EBA ders kullanım konusunda 2018 Şubat ayında alınan veriler ortalama kullanım süresi bakımından 68. sırada olduğunu göstermektedir. Ayrıca araştırma konusu seçilirken gönüllü öğretmenlerin EBA Ders kullanım profillerine bakılmış ve yapılan etkinliklerin çok az olduğu görülmüştür. Araştırmaya gerekçe olarak Şekil 1 'de görüldüğü gibi öğrenme süreçlerinde

dijital içerik ve beceri destekli dönüşüm hedefi doğrultusunda geliştirilen EBA Ders ÖYS'nin öğretmenler tarafından aktif olarak kullanılmamasıdır.

Şekil 1. Türkiye geneli Erzurum ili EBA Ders ortalama kullanım sırası.

Şekil 2. Erzurum ili son 7-30-90 gün EBA Ders aktif kullanım bilgileri.

Şekil 2’de görüldüğü gibi öğretmenlerin 7, 30 ve 90 günlük aktif kullanım oranları verilmiştir. 7 günlük aktif kullanım oranı %23,5, 30 günlük aktif kullanım oranı %37,93, 90 günlük aktif kullanım oranı ise %50,98 olduğu görülmektedir.

Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (YEĞİTEK) 2023 Eğitim Vizyonundaki hedefler doğrultusunda büyük yatırımlar yapılarak sürekli güncellenen ve geliştirilen EBA Ders ÖYS'nin öğretmenler tarafından öğretim etkinliklerinde verimli kullanılması projenin uygulanabilirliği açısından son derece önemlidir. Alan yazında EBA Ders ‘in öğretmenler tarafında kullanım durumlarıyla ilgili herhangi bir çalışmanın olmamasından bu çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur. Araştırmanın önemi ise EBA Ders kullanımını artırmak için projenin uygulayıcılarından olan öğretmenlerin kullanım durumlarının cinsiyet, branş, hizmet yılı değişkenlerine göre belirlenmesi, kullanımı etkileyen faktörlerin tespit edilerek önlemler alınması ve öğretmenlerin görüş ve önerilerinden yararlanarak EBA Ders’in geliştirilmesine katkı sağlamak ve kullanımının artmasını sağlamaktır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmada;

Veri toplamak için kullanılan EBA ders kullanım bilgileri formu kullanılmıştır. Bu bilgiler sistem tarafından anlık olarak güncellendiğinden 2018 Ekim'deki 521 öğretmen verileri ile ve öğretmenlerin verdiği cevaplar ile sınırlıdır.

Araştırmada veri toplamak için görüşmede yapılmıştır. Görüşme esnasında katılımcıların konuşmalarındaki içtenlik ile sınırlıdır.

Varsayımlar

Öğretmenlere uygulanan EBA ders kullanım istatistiklerine ve yapılan görüşmelere içtenlikle cevap vermişlerdir.

Terim ve Tanımlar

Eğitim: “Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1997).

Öğretim: “Öğrenmenin gerçekleşmesi için planlanan, kasıtlı ve sistematik eğitimidir” (Demirel, 2003).

Teknoloji: “Kazanılmış yeteneklerin işe koşulmasıyla doğaya egemen olmak için gerekli işlevsel yapılar oluşturma olarak ifade edilir” (Alkan, 2011).

Eğitim teknolojisi: “Eğitim bilimleri ile eğitim uygulamaları arasında işlevsel bütünlük sağlayan bir disiplin. Diğer bir ifadeyle teori ile uygulama arasında bir köprüdür” (Ünal & Kürüm, 2009).

Bilgisayar Destekli eğitim: “Öğrenenlerin karşılıklı etkileşim yoluyla bireysel eksiklerini ve performansını tanımasını, öğretenlerden dönütler alarak kendi öğrenmesini takip edebilmesi; animasyon, grafik, ses ve şekiller yardımıyla derse karşı olan ilgilerini artırmak amacıyla eğitim-öğretim sürecinde, bilgisayardan yararlanma yöntemidir” (Akkoyunlu & İmer, 1998).

Uzaktan Eğitim: “Farklı ortamlarda bulunan öğrenci ve öğretmenlerin, öğrenme-öğretmen faaliyetlerini iletişim teknolojileri ve klasik posta hizmetleri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi modelidir” (Çallı vd., 2001).

Öğretim Yönetim Sistemleri (ÖYS): Tartışma, sunum, materyal paylaşımı, ödev gönderimi gibi öğrenme etkinliklerinin internet kullanılarak kolaylaştırmak amacı ile geliştirilmiş yazılımlardır (Karaman, Özen, Yıldırım, & Kaban, 2009).

FATİH: Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi. Eğitim-öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak, okullarımızdaki teknolojiyi iyileştirmek ve bilişim teknolojileri araçlarının öğrenme-öğretmen sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde derslerde etkin kullanılması için dünyada uygulamaya konulan en büyük ve kapsamlı eğitim hareketidir.

EBA (Eğitim Bilişim Ağı): Eğitimin geleceğe açılan kapısı olan Eğitim Bilişim Ağı, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından her bir bireyin kullanımına ücretsiz olarak sunulan çevrimiçi bir sosyal eğitim platformudur.

E-içerik: Öğretim programına uygun ses, video gibi çoklu ortam bileşenleri ile zenginleştirilmiş bilgisayar tabanlı içeriklerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Bu bölüm araştırma ile ilgili kuramsal bilgileri ve konu ile ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılan bilimsel araştırmaların sunumunu içermektedir.

Eğitim Teknolojisi

Günümüzde gelişmiş ülkeler gücün teknoloji ve bilim alanındaki ilerlemelerde olduğunun bilincinde olduklarından teknolojiyi her alanda etkin bir şekilde kullanmaya çalışmaktadırlar. Gelişmiş ülkeler bilim ve teknoloji alanında ilerlemenin en etkin yolunun eğitim alanında olacağından dolayı eğitim sistemlerinin en iyi olması için çalışmalar yapmaktadırlar (Tutar, 2015).

Teknolojik gelişmeler birçok alanı etkilediği gibi eğitim alanını da etkilemiştir. Eğitimlerin daha verimli olabilmesi için gelişen teknoloji ile birlikte eğitim öğretim ortamlarında teknolojinin kullanılması zorunlu hale gelmiştir. Bu gelişimlerden dolayı “Eğitim Teknolojisi” adında yeni bir kavram ortaya çıkmıştır.

Gelişen teknoloji ile paralel olarak hayatımızda birçok değişiklikler meydana gelmektedir. Teknolojiyi insanlar ilk zamanlarda yaşamı kolaylaştırmak için kullanmış olsalar da günümüzde artık bu teknolojiler ülkelerin gelişmişlik düzeyi ile birlikte paralel ilerlemektedir. Ayhan (2002)’a göre eğitim teknoloji “ticari amaçlı bir değer elde etmek için gerçekleştirilen bilimsel uygulamalardır”.

Eğitim Teknolojisini bazı araştırmacılar şu şekilde tanımlamışlardır; “Eğitim teknolojisi öğrenme sistemlerini organize eden, en etkili ve olumlu öğrenmeyi gerçekleştirmek için var olan yaratıcı öğretim tekniklerini tamamlayan bir bilim dalıdır” (Boyraz, 2008). Ediz (2008) ise eğitim teknolojisini şöyle tanımlamıştır: “öğrencilerde istendik davranış değişiklikleri kazandırmak ve öğretim etkinliklerinde karşılaşılan sorunlarının çözümünde kullanılan düşünce, etkinlik, araç-gereç ve yöntemleri içeren süreçlerin bütünüdür.” Çilenti (1988)’ye göre de eğitim teknolojisi, öğrencilerin, kendileri için verilen eğitimin amaçlarına ulaşmalarını sağlayacak yaşantıları belirleme ve onlara bu yaşantıları kazandıracak eğitim durumlarını tespit edip uygulama sürecidir.

Öğrenme-öğretme sürecinde hedeflenen amaçları gerçekleştirebilmek için kullanılan basit ya da gelişmiş tüm araçlar bu amaca hizmet etmektedir. Öğrencinin dikkatini çekme, öğretimi bireyselleştirme, keşfetme ve merak duygusunu uyandırma, öğrencinin olayları

somutlaştırmasını, görselleştirmesini ve olaylara farklı açılardan bakabilmesini sağlamak için kullanılan basit yada gelişmiş bütün araç gereçler eğitim teknolojisinin amaçları arasındadır (Akkoyunlu & İmer, 1998).

İşman (2005)'a göre, eğitim teknolojisinin genel bir kavram olarak üç ana özelliği ifade edilebilir:

1. Donanımlar
2. Öğrenme ve öğretme kuramları
3. Öğretim ortamlarının tasarımı

Yukarıdaki özelliklere göre İşman (2003), eğitim teknolojisini: “Öğrenme öğretme ortamlarında etkili öğrenmeleri oluşturmak için zenginleştirme ve geliştirme süreçlerinde işe koşulan bütün kuramsal ve pratik çalışmaların bir programlı set halindeki uygulaması” olarak tanımlamıştır.

Öğrenme ortamlarını zenginleştirmek ve öğrenmelerin daha kolay ve etkili olabilmesi için eğitim teknolojisinde kullanılan materyal çeşitliliği sürekli artmaktadır. Bu materyaller teknolojik malzeme, görsel, işitsel ve yazılı kaynaklardan oluşmaktadır. Fakat günümüzde öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, bu materyalleri eğitim-öğretim ortamlarında kullanmamaktadırlar (Fer, 2004).

Eğitim açısından teknolojiye bakıldığında öğretimin amacı haline getirilmemelidir, aksine öğretmene yardımcı bir rol üstlenmelidir. Üstlenilen bu rol öğrenenlerin ilgisini çeker, bilgilerin ezberlenmesinden ziyade kapsamlı öğrenmesini sağlayarak eğitimin verimliliği ve kalitesi artırır (Gurkaynak & Gulcu, 2012).

Teknolojik, görsel, işitsel ve yazılı materyallerle desteklenen öğrenme ortamlarının öğrencileri hem daha çok aktifleştirdiği hem de öğrencilerin akademik başarılarını pozitif etkilediği gözlenmiştir. Eğitim teknolojileri kullanılarak yapılan eğitimlerin geleneksel eğitim yöntemleri ile karşılaştırıldığı çalışmalarda, sonucun eğitim teknolojileri kullanılan eğitimlerin lehine olduğu görülmektedir (Akçay, 2003). Eğitim teknolojileri kullanarak gerçekleştirilen eğitimlerin, öğrenci başarısına olumlu yönde katkı sağlamasının yanı sıra üst bilişsel becerileri arttırdığı, dolayısıyla da öğrencilerin analiz, sentez ve değerlendirme düzeylerine ulaşmalarına yardımcı olduğu gözlenmiştir. (Renshaw & Taylor, 2000). Teknolojinin ve farklı materyallerin öğretimde kullanımı daha fazla duyuları harekete geçirdiği için öğretim ortamlarında kullanılmasının önemi açık bir şekilde görülmektedir.

Öğretim Teknolojileri

Öğretim Teknolojisi kavramı öğretmenlerin bilginin öğrenenlere aktarılması sırasında organize ve sistemli bir şekilde teknolojiye dayanarak yapılan öğrenme sürecidir. (Karademirci, 2010). Alanla ilgili birçok yayında “eğitim teknolojisi” ve “öğretim teknolojisi” kavramları birbirinin yerine kullanılmaktadır. Bu iki kavram birbirinden farklıdır ve kavramlar arasındaki fark şu şekilde açıklanabilir. (Alkan, 1998, 19): “Öğretim teknolojisi” öğretimin bir alt kavramıdır ve öğretim disiplinlerinin kendine özgü yönlerini dikkate alarak düzenlenmiş teknoloji ile ilgili bir terimdir. Örneğin “fen öğretim teknolojisi”, “din öğretim teknolojisi” gibi. Bu terim, etkili öğrenme ortamları oluşturmak için amaçlı ve kontrollü olarak belirlenen özel hedefler göre öğrenme ve öğretme süreçleri tasarlama, değerlendirme ve geliştirme eylemlerinin bütünü içeren sistemli bir yaklaşımı ifade etmektedir. “Eğitim teknolojisi” ise öğretme-öğrenme süreçleri ile ilgili özgün bir disiplini vurgular (Alkan, 1998, s.16).

Her ne kadar bu iki kavram birbirinin yerine kullanılsa da, öğretim teknolojilerini eğitim teknolojilerinden farklı düşünmek gerekir. Kavram olarak öğretim, öğretmen-öğrenme ortamlarının içerdiği etkinlikleri kapsamaktadır. Eğitim Kavramı ise öğretimin yanı sıra, yönetim ve rehberlik gibi diğer etkinlikleri de kapsamaktadır. Bu nedenle öğretim teknolojisi öğrenme-öğretme ortamının en etkin şekilde düzenlenmesi için yapılan sistematik ve planlı etkinliklerdir (Yanpar & Yelken, 2015).

Yukarıdaki tanımlara göre, öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırıcı ve destekleyici öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve beklentilerini de göz önüne alarak kullanılan her türlü materyal öğretim teknolojileri olarak kabul edilebilir. Bu materyaller; yazılı, görsel, işitsel ve teknolojik malzemelerin bütünüdür. Bu materyaller soyut durumların somutlaştırılması, öğrenme-öğreten ortamlarının zenginleştirilmesi ve öğrencinin bu sürece aktif katılmasını sağlar.

Öğretim teknolojileri son yıllardaki gelişmelerle beraber yapay zeka, internet ve sanal gerçeklik uygulamalarını bünyesine katarak dinamik ve karmaşık bir sistem olma özelliğini hızla sürdürmektedir. Bu gelişmelerin odağında bilgisayar teknolojilerinin olduğu söylenebilir. Bu yüzden bilgisayar destekli eğitim önemli yer tutmaktadır. Reiser ve Ely (1997) öğretim teknolojilerinin tarihsel gelişimi Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretim Teknolojilerinin Tarihsel Gelişimi

Görsel Hareket	Kayıtlı Ses	Hareketli Görüntü	Sınırlı Erişim	Çoklu Ortam	Sosyal Ağlar
1900'ler	1920-1940'lar	1950'ler	1970-1980'ler	1980-1990'lar	2000'ler
Görsel medya kullanılmıştır.	Ses kayıtları, radio yayınları kullanılmıştır.	Alanla ilgili farklı araştırmalar yapılmaya başlanmıştır.	TV'lerin eğitimde kullanımı yaygınlaşmıştır.	Mikro bilgisayarlar ortaya çıkmıştır.	Teknolojik gelişmeler hız kazanmıştır.
Okul müzeleri ortaya çıkmıştır.	II.Dünya savaşı ile eğitsel filmlerin kullanımı ivme kazanmıştır.	IBM tarafından Bilgisayar Destekli Eğitim Yapılmıştır.	Değerlendirme teknikleri geliştirilmiştir.	Performans teknolojileri gelişmeye başlamıştır.	Web 2.0 teknolojileri ortaya çıkmıştır.
Öğretici filmler kullanılmıştır.	Görsel eğitim için üç profesyonel kurum oluşturulmuştur.		Federal İletişim Komisyonu tarafından 242 eğitsel TV kanalı kurulmuştur.	Kişisel bilgisayarlar gelişmiş ve yaygınlaşmıştır.	E-öğrenme uygulamaları yaygınlaşmıştır.
	Görsel eğitim konusunda kitaplar yazılmıştır.		Bilgisayar Destekli Eğitim yaygınlaşmıştır.	Uzaktan eğitim uygulamaları başlamıştır.	Alanın tanımlanması yeniden yapılmıştır.
			Öğretim tasarım modeli geliştirilmiştir.	İnternet gelişmiş ve yaygınlaşmıştır.	

Bilgisayar Destekli Öğretim

Bilgi çağı olarak adlandırılan çağımızda eğitimin bireylere daha etkili ve kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmek için çeşitli materyaller kullanılmaktadır. Artık geleneksel yöntemlerle verilen eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yerine teknolojiden faydalanılarak oluşturulan çoklu öğrenme ortamlarına yer verilmektedir. Bu çoklu öğrenme ortamları ile birlikte özellikle bilgisayarlar kullanılmaya başlanmıştır. Çağın gereklerine uygun bu gelişmeler eğitimde bilgisayar kullanımının gelişmesini sağlamıştır. Bilgisayar destekli eğitim üzerine alan yazında farklı tanımlamalar yapılmıştır. Bu tanımlardan bazıları şöyledir;

Günümüzde eğitim-öğretim etkinliklerini çeşitlendirmek ve verilen eğitimin kalitesini artırmak için bilgisayarlardan daha fazla yararlanılması gerekmektedir. Teknolojinin ve bilgisayarın araç olduğu bir öğrenme ortamında öğrencilerin dikkati daha kolay çekilebilmekte, bilgileri ezberlemek yerine kalıcı öğrenmesini sağlamakta, zihinsel

becerilerinin gelişmesini ve olayları somutlaştırabilmesini sağlayarak kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmektedir.

BDE, “Öğrenenlerin etkileşim yoluyla bireysel eksiklerini ve performansını tanımasını, öğretmenlerden geri bildirimler alarak bireysel öğrenmesini kontrol altına almasını; animasyon, ses, grafik ve şekiller yardımıyla derse karşı daha istekli olmasını sağlamak amacıyla eğitim-öğretim esnasında, bilgisayardan yararlanma yöntemidir” (Baki, 2002). Eğitimde bilgisayar kullanımı süreçte öğretmeni merkezden uzaklaştırarak, öğrenciyi ön plana çıkarmakta ve öğrencinin kendi öğrenme hızına göre öğrenmeyi desteklemektedir. Öğrenciler yeri geldiğinde dersleri tekrar edebilir, eksiklerini görebilir ve istenilen düzeye ulaşabilirler. Bunun sonucu olarak öğrencilerin problem çözme ve düşünme biçimleri gelişir, ezberci eğitimden uzaklaşarak kalıcı öğrenmeleri gerçekleşir (Taşlıbeyaz, 2010).

Bilgisayar destekli eğitimin temel amacı, bilgiden azami düzeyde faydalanarak öğrenciye ve öğretmene, öğretmen-öğrenme sürecinde yardımcı olmasıdır. Bilgisayar destekli öğretim, öğrencinin derslerine daha fazla ilgi göstermesini, öğrenme hızına göre öğrenmesini sağlamaktadır (Atman, 2005). Türkiye’de eğitimde bilgisayarların kullanılması ile ilgili çalışmalar 1980 yılında başlamış ve 600 milyon dolarlık bir bütçe okullara bilgisayarların kurulması için ayrılmıştır. Bilgisayarların okullarda kullanılmaya başlanması ise 1984 yılında gerçekleşmiştir.

Üniversiteler ve Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) iş birliğiyle, orta öğretimde bilgisayar eğitiminin temellerini belirlemek için “Orta Öğretimde Bilgisayar Eğitimi İhtisas Komisyonu” oluşturulmuştur. Komisyonun önerileri de dikkate alınarak MEB tarafından bir pilot uygulama başlatılmış ve 1985 – 1997 yılları arasında 2400 bilgisayar, orta dereceli okullara dağıtılmıştır (Akkoyunlu & Orhan, 2001). Türkiye’de de ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenleri eğitimde bilgisayar kullanımı ve bilgisayarların öğretim programlarıyla kaynaştırılması konusunda yetiştirmek amacıyla, ilk öğretmen eğitimi 1985 yılında düzenlenmiş ve 225 öğretmen eğitilmiştir. Daha sonraki senelerde bilgisayarların eğitimde kullanılmasını yaygınlaştırmak için MEB üniversitelerle iş birliğine gitmiştir. Bu işbirliği ile çeşitli okullarda görev yapan öğretmenler için hizmet içi eğitim programları düzenlemiştir (Akkoyunlu & İmer, 1998). Türkiye’de de birçok ülkede olduğu gibi piramit eğitim modeli benimsenmiştir. Bu modelde, eğitilen öğretmenlerin, diğer öğretmenleri eğitmesi esastır. Bu modelin en önemli öğeleri olan öğretmenler de formatör olarak isimlendirilmektedir (Memmedova, 2002). Ülkemizde formatör yetiştirilmesi bilgisayarların eğitimde kullanılması için önemli adımlardan bir olmuştur. Öğretmenlere çağın gereklerine uygun nitelikleri kazandırmak için bilgisayar okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması

amacıyla bir taraftan hizmet içi eğitimler düzenlenirken, diğer taraftan da 1998 yılında eğitim fakültelerinde tüm öğretmenlik bölümlerinde Bilgisayar, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme gibi dersler zorunlu ders olarak okutulmaya başlanmıştır. Ayrıca, ilköğretim okullarına bilgisayar öğretmeni ataması yapmak için Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümleri açılmıştır (Kuş, 2005). Bütün bu gelişmelerle birlikte Milli Eğitim Bakanlığı tarafından eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin birçok proje çalışması yürütülmüştür.

Yukarıda BDE'nin yararlarından ve ülkemizdeki BDE alanında yapılan çalışmalardan bahsedilmiştir. Her alanda olduğu gibi BDE'nin de sınırlılıkları vardır. Araştırmacılara göre BDE'nin en büyük sınırlılığı öğretmen-öğrenci arasındaki ilişkinin kurulamamış olmasıdır (Dinçer, 2017). Öğrencilerin derse ilgisi ve katkısının en büyük faktörünün öğretmen olduğu tüm araştırmacılar tarafından kabul edilmiştir. BDE'de öğretmen-öğrenci göz temasının kurulamaması en büyük sınırlılıktır. Ayrıca BDE'de öğrenci sorularına hemen cevap alamaması diğer bir sınırlılıktır. BDE'nin yararları ve sınırlılıkları genel olarak Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. *Bilgisayar Destekli Eğitimin Yararları ve Sınırlılıkları*

Bilgisayar Destekli Eğitimin (BDE) Yararları (Alessi & Trollip, 2001)	Bilgisayar Destekli Eğitimin (BDE) Sınırlılıkları (Erişen & Çeliköz, 2009)
Esnek bir öğrenme ortamı oluşturma	Özel donanım ve yetenek gerektirmesi
Yeni teknolojik gelişmelere ayak uydurma	Eğitim Programlarıyla uyum içerisinde olmayışı
İçeriği farklı şekillerde sunma	Eğitim Programını desteklemeyişi
Çeşitli ön bilgilere sahip birden fazla öğrenciye ulaşma	Öğrencinin yaratıcılığını engelleyebilmesi
Öğretimin kalitesini artırma	Öğrencinin sosyo-psikolojik gelişimi engelleyebilmesi
Araştırma gibi birçok alanda süre sıkıntısını giderme	

Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitim için alan yazında çeşitli tanımlamalar yapılmaktadır. Bu tanımlar farklı olsa da aynı anlam çıkmaktadır. Karakaş (2000)'a göre uzaktan eğitim: farklı mekânlardaki öğretmen ve öğrencileri, değişik iletişim vasıtaları kullanarak bir araya getiren ve eğitim yapmalarını sağlayan eğitim modeli olarak tanımlamıştır. Çallı (2001) ise farklı ortamlarda bulunan öğrenci ve öğretmenlerin, öğrenme-öğretmen faaliyetlerini iletişim teknolojileri ve klasik posta hizmetleri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi olarak tanımlamıştır. Diğer bir

tanımda da uzaktan eğitimin aşağıdaki özelliklerden oluşan bir bütün olduğu ifade edilmektedir (Heinich, 1996):

- Öğrenenlerle öğretmenlerin farklı mekânlarda olması
- Organize bir şekilde hazırlanan öğretim programı
- Teknolojik araç ve gereçler
- İki yönlü iletişim

Yukarıda yapılan tanımlamalara göre uzaktan eğitimde ortak olarak şu özellikleri sıralanabilir:

- Uzaktan eğitimde öğretmenler tarafından bilgi kaynaklarının öğrenenlere ulaştırılması daha etkin ve kolay olmaktadır.
- Uzaktan eğitim sistemlerinde teknolojiye üst seviyede yararlanılır.
- Zaman ve mekândan bağımsız bireysel olarak da öğrenmeler gerçekleşir.

Uzaktan eğitim kavramları.

Urdan ve Weggen (2000) uzaktan eğitimle ilgili kavramların şekilsel ifadesi Şekil 3'te verilmiş ve bu kavramlar ile ilgili tanımlar aşağıda verilmiştir.

Şekil 3. Uzaktan eğitim kavramları.

Bilgisayar Tabanlı Öğretim: Özellikle CD-ROM'lar ile yapılan öğretimdir.

Online Öğretim: Bilginin iletilmesinde internetin kullanıldığı modeldir.

Elektronik Öğretim: Elektronik materyaller kullanılarak (medya, CD-ROM, internet, intranet, vb.) bilginin iletilmesi modelidir.

Uzaktan Öğretim: En geniş anlamda kullanılmakta ve bütün uzaktan eğitim modellerini kapsamaktadır.

İnternet Destekli Öğretim

İnternet (World Wide Web), bilgisayarların birbirine bağlanması ile oluşan dünyanın en büyük iletişim ağıdır ve ayrıca dünyanın en büyük bilgi bankasıdır. Gelişen internet teknolojileri ile birlikte insanlar, birbirleri ile daha hızlı haberleşebilmekte, görüşmeler ve toplantılar yapabilmekte, istediği bilgiye kısa zamanda ulaşabilmekte ve kendi dokümanlarını diğer insanlarla daha kolay paylaşabilmektedir (Ergün, 2015). Bu gelişmelerle birlikte bireyler daha etken olmakta ve bilgiye anında ulaşabildiğinden eğitim süreci ömür boyu zamana ve mekâna bağlı kalmadan devam etmektedir. İnternetin gelişimiyle birlikte bilgiyi üretme, saklama, paylaşma ve erişim olanakları ile eğitim başta olmak üzere, kamu sektörü, sağlık, savunma, endüstri gibi pek çok alanda kullanımı yaygın hale gelmiştir.

Günümüzde bilgi miktarının ve öğrenci sayısının hızla artması ve bireysel farkların önem kazanması, başta internet ve bilgisayar olmak üzere öğrenme teknolojilerinin öğretmen-öğrenme sürecinde kullanılmasının en büyük nedenlerindendir (Ayhan, A, 2002). İnternet Destekli Öğretim (İDÖ), uzaktan eğitimin bir çeşidi olup, ders materyalinin öğrenciye aktarılmasında internet teknolojilerinin kullanıldığı bir öğretim sistemidir. İnternet Destekli Öğretim (İDÖ)' de eğitim tamamen internet üzerinden verilmemektedir. İnternet aracılığı ile eğitime destek olacak etkinlikler yapılmaktadır (Karaman vd., 2009). Alan yazında İnternet Destekli Öğretim (İDE)' e benzer terimler de kullanılmaktadır. Örnek olarak online (çevrimiçi) eğitim, sanal sınıflar, webde eğitim, e-öğrenme vb. verilebilir. Bu terimlerin her biri internet destekli eğitimin birer parçası sayılabilir.

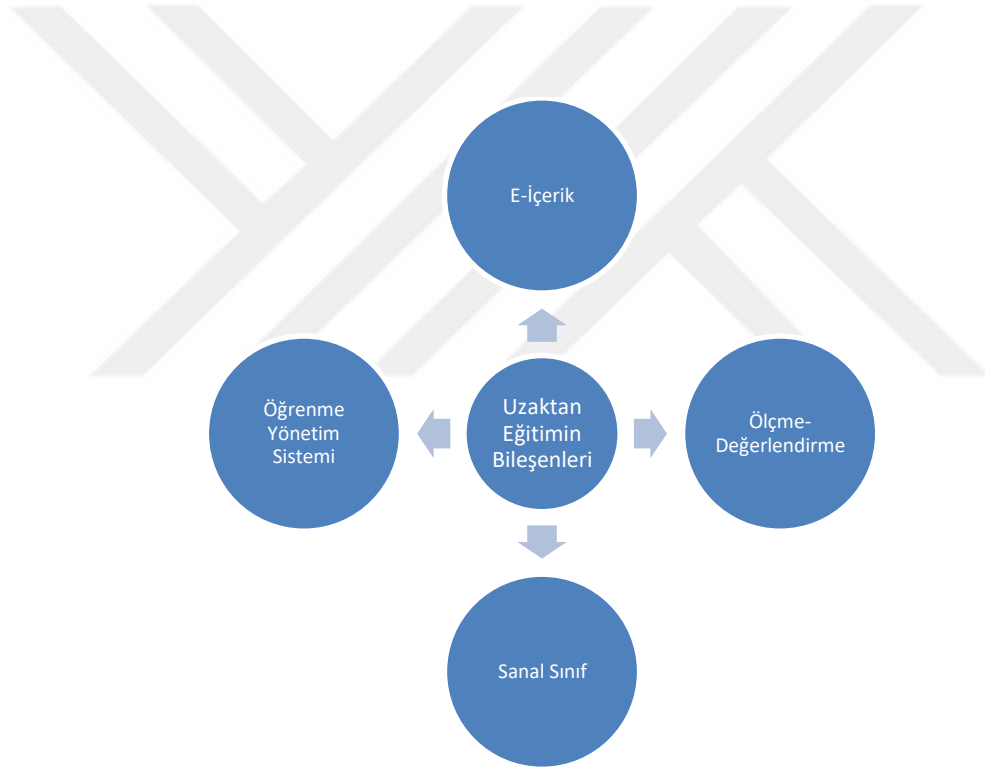
İnternet Destekli Öğretim (İDÖ) sayesinde öğretmenler, dersi için gerekli çalışmaları sınıf içine ve sınıf dışına taşıyabilir ve bu sayede öğrencileri daha rahat takip edebilir ve yönlendirebilirler. İnternet Destekli Öğretim platformları sayesinde öğretmenler, öğrencileri sanal eğitim ortamına dâhil edebilmekte ve eğitim için gerekli çalışmaları, ödevleri ve sınavları internet üzerinden yapılmasını isteyebilmektedir. 'İnternet Destekli Öğretim Ortamları' ders için gerekli olan konu anlatımlarını, etkileşimli içerikleri, duyuruları ve değerlendirme çalışmalarını barındırır. Bu özellikleri eğitime katkıları önemlidir.

'İnternet Destekli Öğrenme' süreçlerinin yararlarını öğretim etkinliklerine olabildiğince yansıtmak ve olası sınırlılıklarını en aza indirmek için dikkat edilmesi gereken bazı noktalar vardır. İnternet Destekli Öğrenme de öğretmen-öğrenme süreçlerine öğrencinin aktif katılımı sağlanmalı ve öğrenmeler desteklenmelidir. Geleneksel eğitimde karşılaşılan bazı yetersizlikleri gidermek amacıyla 'İnternet Destekli Öğretimden' yararlanılmalıdır (Yurdakul, 2016).

İnternet Destekli Öğretim Ortamlarında yer alan her bir öğenin bazı özelliklere sahip olması gerekir. Bu özellikler öğrenci açısından kullanılabilir ve anlaşılabilir olması ayrıca İDÖ ortamının kullanımının katkısının bilincinde olmalıdır. Öğretmen açısından ise, öğrenme sürecinde öğrencinin karşılaştığı problemleri giderebilmeli gerektiği durumlarda bireysel yönlendirmeler yapabilmelidir. İDÖ süreçlerini uygulayacak öğretmenin bilgisayar kullanımı, yöntem-teknik, içerik üretimi ve paylaşımı, değerlendirme öğeleri ile ilgili yeterliklere sahip olmalıdır. İDÖ süreçlerinin etkin olması ve belirlenen hedeflere ulaşabilmesi için öğrenci, öğretmen, tasarımcıların ve sistem geliştiricilerinin eş güdüm içinde çalışmaları başka bir gerekliliktir (Yurdakul, 2016).

Uzaktan eğitim bileşenleri.

Demir (2014) uzaktan eğitimi Şekil 4'deki gibi bileşenlerine ayırmıştır.

Şekil 4. Uzaktan eğitim bileşenleri.

Neden uzaktan eğitim?

Uzaktan eğitimle zaman ve mekândan tamamen bağımsız olarak bilgisayar teknolojileri vasıtasıyla sanal ortamda, canlı, görüntülü, sesli ve interaktif olarak dersler işlenebilir ve öğrenciler istediği zaman sınırsız tekrar yapma olanağına sahiptirler. Uzaktan eğitimde, sınıf içi etkinliklerin ve iletişimin sınırlılık göz önüne alınarak alışlagelmiş örgün (geleneksel) öğrenme-öğretmenin bir adım ötesine geçen bir öğretim yöntemidir.

Uzaktan eğitimi zorunlu kılan nedenleri Urdan ve Weggen (2000) şu şekilde sıralamıştır:

- Teknolojik gelişmeler bilginin hızla eskimesine neden olması,
- Eğitimli işgücü açığı öğrenmeyi teşvik etmesi,
- İş dünyasının eğitim maliyetlerini kısma çabası,
- Şirketlerin coğrafi bölgelere dağılmış personelini eğitmek için yeni yöntemlere yönlendirilmesi,
- Eğitimde esnekliğin talep edilmesi,
- Öğretimin ara sıra yapılan bir etkinlik olmaktan çıkıp sürekli gerçekleştirilen bir eylem haline gelmesi,
- İnternet kullanıcılarının sayısındaki artış, interneti bilgi aktarmada çok uygun bir araç konumuna getirmesi,
- Bilgiye kısa zamanda ulaşabilmenin önemi artması,
- Bireysel öğrenme performansı artırması,
- İnternet tabanlı öğretim öğrencilerin katılımını artırması,
- Zaman ve mekân sınırlaması olmaması,
- Öğretim maliyetlerini önemli ölçüde düşürmesi,

E-Öğrenme

E-Öğrenme, zaman, mekân ve öğrenme konusunda tercih hakkını kullanma düşüncesinden yola çıkarak, öğrenme kavramına yenilik getirmiştir. Bilgisayar ve iletişim teknolojileri kullanılarak, eğitim-öğretim sürecinde öğretmenin ve öğrencinin fiziksel olarak aynı ortamda bulunmadığı bir eğitim tekniğidir. E-öğrenme ile öğrenci öğretmene ihtiyaç duymaksızın elektronik içeriklerle bireysel hızına uygun eğitim-öğretimi tamamlayabilmektedir. Kişilerin zaman, mekân ve bir sınıf ortamı zorunluluğundan bağımsız olarak bilgiye ulaşmasının sağlanması, internet çağının eğitim sektörünü çok iyi yönde etkilediğinin göstergesidir (Altıparmak, Kurt, & Kapıdere, 2011).

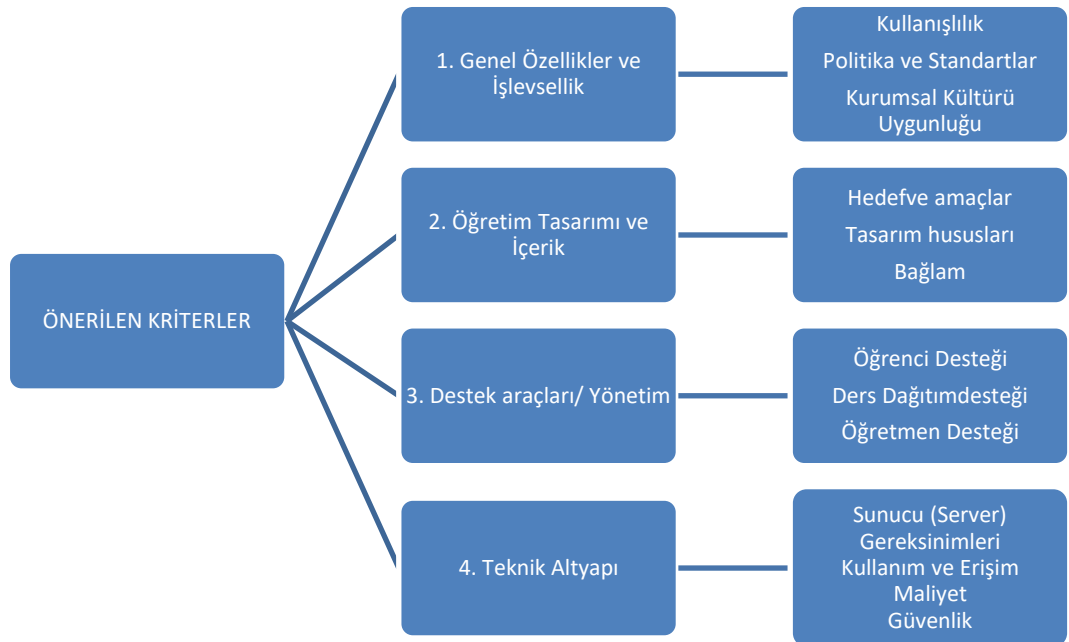
Öğretim Yönetim Sistemleri

Alan yazında yer alan çalışmalar incelendiğinde Learning Management System kavramının karşılığı olarak Öğrenme Yönetim Sistemi, Öğretim Yönetim Sistemi ve Eğitim Yönetim Sistemi kavramları kullanılmıştır. Eğitim alanında bilgisayarların kullanımlarına bakıldığında bilgisayar destekli öğretim (computer assisted instruction-CBI), bilgisayar tabanlı öğretim (computer-based instruction-CBI), bilgisayar destekli öğretim (computer assisted learning-CBL), internet tabanlı öğrenme (internet-based learning-IBL) gibi

kavramlarla karşılaşmaktadır. İletişim aracı olarak bilgisayarların kullanıldığı bu kavramlarda bireysel öğretime-öğrenmeye yönelik öğrenme kaynaklarıdır. Tanım olarak Öğretim Yönetim Sistemleri (ÖYS) tartışma, sunum, materyal paylaşımı, ödev gönderimi gibi öğrenme etkinliklerinin internet kullanılarak kolaylaştırmak amacı ile geliştirilmiş yazılımlardır (Karaman vd., 2009). E-öğrenmenin temel bileşenlerinden biri olan Öğretim Yönetim Sistemleri (ÖYS) yazılımları ile internet üzerinden farklı zamanlı öğrenme materyalleri sunma, bu materyalleri paylaşma ve tartışma, sınıf oluşturma, ödevler gönderme, sınavlara girme, bu sınav ve ödevlere ilişkin raporların yazılım tarafından otomatik gerçekleşmesi sağlanabilir. Bu sistemlerde öğretim faaliyetleri değerlendirildiği için, yani öğrencinin yaptığı işlemler öğretici tarafından izlenebildiğinden gerektiği durumlarda öğrenciye birebir yardım edilebilir, bireysel olarak ek faaliyetler gerçekleştirilebilir (Duran, 2007).

İyi bir öğretim yönetim sistemi için gerekli kriterler.

Öğrenme faaliyet süreçlerini basitleştirmesi yönüyle öğrenme yönetim sistemleri (ÖYS) e-öğrenmenin önemini gün geçtikçe artırmaktadır. İyi bir ÖYS'nin sahip olması gereken bazı özellikler vardır. Bir öğretim yönetim sistemi öğrencilerin gelişimin yönetmeyi, izlemeyi ve performanslarını gözlemlemeyi amaçlar (Yıldırım vd., 2004). Bir öğretim yönetim sistemi öncelikle esnek, aktif, uyumlu ve uyarlanabilir olmalıdır (Su & Lee, 2003). Bir öğretim yönetim sisteminde bulunması gereken özellikleri Yıldırım vd., (2004) Şekil 4'de maddeler halinde açıklamıştır.

Şekil 5. ÖYS'ler için hazırlanmış genel kriter tablosu.

Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Harekâtı (FATİH) Projesi

FATİH Projesinin tam açılımı “Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi” olarak tanımlanmaktadır. Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullardaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla her öğrencimizin en iyi eğitim kavuşması ve en iyi içeriklerden faydalanması için Kasım 2010 da pilot olarak FATİH Projesi sloganıyla başlamıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen proje, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve TÜBİTAK tarafından desteklenmektedir. “Bu proje; vizyon 2023, “e-Dönüşüm Türkiye Projesi” kapsamında üretilen ve Türkiye’nin bilgi toplumu olma sürecindeki eylemlerini tanımlayan Bilgi Toplumu Stratejisi Belgesi, Kalkınma Planları, MEB Stratejik Planı ve BT Politika Raporunda yer alan hedefler doğrultusunda hazırlanmış bir projedir” (Akıncı, Kurtoğlu, & Seferoğlu, 2012).

FATİH Projesi fikrine gerekçe olarak gösterilen hedef bilgi ve iletişim teknolojileri eğitim sürecinin temel araçlarından biri olmuş ve öğrencilerin, öğretmenlerin bu teknolojileri etkin kullanımı sağlanmaya çalışılmıştır. Bu proje ile bilişim teknolojileri araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha kalıcı ve etkin öğrenmeler gerçekleştirebilmek, öğrencilerin duyu organına daha fazla hitap edebilmek amacıyla okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki tüm okullara 570 bin adet LCD Panel Etkileşimli Tahta ve fiber internet ağ alt yapısı sağlanacaktır. Aynı zamanda her öğretmene ve öğrenciye tablet bilgisayar verilecektir.

Okullara kurulan bu BT araçlarının öğrenme-öğretmen sürecinde daha etkin kullanımını sağlamak amacıyla öğretmenlere hizmet içi eğitimler verilmiştir. Bu süreçte okullarda uygulanan öğretim programları güncellenerek BT destekli öğretime uygun e- içerikler geliştirilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2012). FATİH Projesi ile 1.Faz ortaöğretim okulları, 2.Faz meslek liseleri ve ortaokulları, 3.Faz ilkokul ve okul öncesi kurumların tamamını kapsayacak şekilde planlanmıştır.

Her Okul için	Her Derslik için	Her Öğretmen için	Her Öğrenci için
Bir adet çok fonksiyonlu yazıcı	Etkileşimli tahta	Tablet bilgisayar	Tablet bilgisayar
Alt yapı	Kablolu/Kablosuz internet bağlantısı	EBA portal	EBA portal
Yüksek hızlı erişim	Sınıf yönetimi	EBA market	EBA market
		e-posta hesabı	Bulut hesabı
		İçerik geliştirme stüdyosu	Dijital kimlik
		Bulut hesabı	Ödev paylaşımı
		Öğrenim yönetim sistemi (LMS)	e-posta hesabı
		Ders notları paylaşımı	Bireysel öğrenim materyalleri

Şekil 6. Fatih projesi hedefleri

Şekil 7. Fatih projesi tahta kurulum sayıları.

FATİH Projesi'nin temel amacı olarak eğitim-öğretimde fırsat eşitliğini sağlanması ve okullarda kullanılan bilişim teknolojileri alt yapılarının iyileştirilerek bu araçlarını en verimli bir şekilde kullanımının sağlanması olarak belirlenmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Bu amaçlardan yola çıkarak eğitimde fırsat eşitliğin çözümü aşağıdaki temel esaslara dayandırılmıştır:

Erişilebilirlik: Zaman ve araçlardan bağımsız olarak her an hizmet sunabilmek.

Verimlilik: Daha verimli gelişim alanları ve çalışma ortamları hedef odaklı sunabilmek.

Eşitlik (fırsat eşitliği): Öğretmen ve öğrencilerin en iyi hizmete erişebilmesini sağlamaktır.

Ölçülebilirlik: Gelişimin doğru değerlendirilmesi adına sürecin ve sonuçların doğru ölçülebilmesini sağlayarak sağlıklı geri bildirimler vermek.

Kalite: Eğitimin kalitesini yükseltmek. Bu çözüm faktörleri sayesinde fırsat eşitliği sağlanıp aradaki uçurumlar kapatılırken toplam kalitenin artırılması hedeflenmiştir. (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018).

Yukarıdaki hedefleri gerçekleştirebilmek adına başlatılan FATİH Projesi beş ana bileşenden oluşmaktadır. FATİH Projesinin beş ana bileşeni şöyle ifade edilmiştir (MEB EĞİTEK, 2018).

Donanım ve Yazılım Altyapısı: MEB'e bağlı her okula en az bir adet çok amaçlı fotokopi makinesi, her sınıfa ET ve yüksek hızda ağ alt yapısı kurulumu yapılacaktır. Ayrıca her öğretmene ve öğrenciye tablet PC verilecektir. Her ilde toplam 110 Uzaktan Eğitim Merkezi (UZEM) kurulacaktır.

E-içeriğin Geliştirilmesi ve Yönetilmesi: MEB'e bağlı okullardaki öğretim programlarına uygun dijital içeriklerin hazırlanarak derslerde yardımcı kaynak olarak

kullanılması planlanmıştır. Bu içerikler sunu, video, ses, animasyon ve resim gibi içeriklerden oluşturularak ve öğretmenler ve öğrenciler tarafından web tabanlı ortamlarda rahatlıkla erişebilmeleri sağlanacaktır.

Öğretmenlere BT kullanımı İçin Hizmet İçi Eğitim Verilmesi: MEB'e bağlı okullarda görev yapan bütün öğretmenlerin sağlanan bu donanım alt yapısını ve e-içerikleri etkin ve verimli bir şekilde kullanabilmeleri için yüz yüze ve uzaktan eğitim şeklinde hizmet için eğitimler vermek.

Öğretim Programlarında Etkin BİT Kullanımı: Öğretim programlarının BT kullanımını desteklemesi için yenilenmesi.

Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir Kullanımının Sağlanması: ET kurulumu yapılan her dersliğe internet erişimi sağlanacaktır. BT araçları ile birlikte internetinde bilinçli ve güvenli kullanımı için gerekli mevzuat düzenlemesi yapılacaktır (Kayaduman, Sırakaya, & Seferoğlu, 2011).

FATİH Projesi sadece donanım ve eğitim projesi değildir. Bu nedenle, bu proje çok boyutlu bir hizmettir ve ülke ekonomisini dinamik kılmada oldukça büyük bir öneme sahiptir. Kapsamı itibari ile bu proje 21. Yüzyıl vatandaşlığı becerileri olarak tarif edilen; teknoloji kullanımı, analitik düşünme, etkili iletişim ve problem çözme becerilerini geliştirecek ve öğrencilerin birlikte çalışma ve işbirliği yapma alışkanlığı edinmesini sağlayarak edilgen olmaktan çıkaracak ve eğitimde fırsat eşitliğini geliştirecektir. Kısaca bu proje ile bilgiye öğretmenlerin ve öğrencilerin erişimi kolaylaşacak ve daha önce okullarda yakalanmaya çalışılan okulda bilgisayar teknolojisi hedefine ulaşılabilecektir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019).

Eğitim Bilişim Ağı (EBA)

1990'lı yıllarda sonra teknolojinin eğitim-öğretim içerisinde kullanılması sürekli olarak artmıştır. Yeni teknolojik araç-gereçler üretilmeye başlamış ve üretilen bu teknolojik cihazlar eğitim-öğretim içerisinde kullanılmaya başlanmıştır (Elaziz, 2008). Teknolojinin eğitime uyarlanması sürecinde MEB tarafından FATİH Projesi kapsamında EBA hizmete açılmış, öğretmen ve öğrenci kullanımına sunulmuştur.

Eğitimin geleceğe açılan kapısı olan Eğitim Bilişim Ağı, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen çevirim içi bir sosyal eğitim platformudur. Bu platformun amacı; okulda, evde, kısaca ihtiyaç duyulan her yerde bilgi teknolojileri araçlarını kullanarak materyallerin etkili kullanımını destekleyip teknolojinin eğitime entegrasyonunu sağlamaktır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019).

EBA' da sınıf seviyelerine uygun, doğru, güvenilir, zengin içerikli e-materyaller oluşturulmuş ve geliştirilmeye devam etmektedir. EBA öğretene ve öğrenenlere hizmet veren herkese açık sosyal bir ağıdır. EBA' da MEB tarafından sunulan içeriklerin yanı sıra içeriklerini paylaşmaya gönüllü eğitim firmaları tarafından hazırlanan dijital içerikleri de yayınlanır. Ayrıca öğretmen ve öğrencilerde ürettikleri içerikleri EBA da paylaşabileceklerdir. Böylece bir kaynak havuzu oluşturularak öğrenmeye hevesli herkesin kullanımına sunulmuş olacaktır. EBA' da bulunan içerikler farklı öğrenme stillerine (sözel, sayısal, görsel, sosyal, bireysel, işitsel) sahip öğrencileri de kapsamaktadır. Bu şekilde öğretmen merkezli eğitimden öğrenci merkezli eğitime geçiş daha kolay olacaktır. Bu da ezberci zihniyetten uzak, kaynakları iyi araştıran, yorumlayan ve bilgi üreten bireylerin yetiştiği bir ülkenin temellerinin atılmasına yardımcı olacaktır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019).

Daha önce sadece MEB'e bağlı okullarda görev yapan öğretmen bu okullardaki öğrencilerin kullanımına açık olan EBA, Mart 2019 tarihinde eğitim fakültelerine de açıldı. Artık Türkiye'deki bütün eğitim fakültelerinin akademisyen ve öğrencileri e-devlet şifreleriyle giriş yapabilecekler. Böylece eğitim fakülteleri akademisyenleri; öğrencilerinin geleceğin eğitim sistemine hazır hale gelmesinde, akademik çalışmalarında binlerce içeriğe sahip olan EBA'yı kullanabilecek ve bu ekosisteme katkıda bulunacaklardır. Bu fakültelerde geleceğin öğretmenleri olarak okuyan öğrenciler eğitim teknolojileri ve e-içerik hazırlama konusunda daha donanımlı ve bilgili bir şekilde mezun olmalarının yolunu açacaktır. Eğitime teknoloji entegrasyonunun sahadaki yansıması olan öğretmen adaylarının EBA'yı daha göreve başlamadan aktif bir şekilde kullanması hedeflenmektedir. Böylece bu adaylar, göreve başladıklarında dünyanın en geniş eğitim platformunun ayrıntılarına ve işleyişine hâkim olacaklardır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019).

Dijital eğitim içeriklerinin ülke geneline yayılması ve etkili öğretmen ortamlarının oluşturulabilmesi için Millî Eğitim Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ve Türkiye'nin GSM operatörleri Türkcell, Türk Telekom ve Vodafone işbirliği ile "Türkiye'nin operatörlerinden Türkiye'nin Eğitim İçeriklerine Erişim Desteği İş Birliği Protokolü" imzalanmıştır. Bu kapsamda 07.05.2019 tarihi itibarıyla mobil internet bağlantısını kullanan EBA kullanıcıları EBA içeriklerine her ay 3 GB'a kadar ücretsiz erişim sağlayabileceklerdir. Böylece öğretmen ve öğrencilerimizi EBA platformu üzerinde sunulan ders anlatım videoları, etkileşimli dersler ve soru çözümleri, İngilizce eğitimi gibi dijital materyallere ulaşımı kolaylaştıracaktır. Gerçek yaşamla bağlantılı ve pedagojik yaklaşımı kuvvetli dijital içeriklere her yerden erişim sağlanacaktır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019).

EBA'nın sosyal ağ yapısı sayesinde öğretmenler de ortak bir paydada buluşup eğitime el birliği ile yön vermektedirler. Ayrıca öğretmenlerimizin, mesleki gelişimine katkı sunmak amacıyla düzenlenen hizmet içi eğitimlerle yeni bakış kazanmaktadır.

EBA ilk olarak 2012 ile 2015 yılları arasında versiyon 1 olarak adlandırılan ara yüzüyle hizmete girmiştir. 2015'ten sonra yeni ara yüzüyle versiyon 2 olarak hizmet vermiştir. 1 Aralık 2016 itibariyle EBA logo değişikliği, EBA ders ara yüz değişikliği ve EBA cep uygulaması çıkmıştır.

Eğitim bilişim ağı (eba) versiyonları.

Şekil 8. Eğitim bilişim ağı versiyon 1 (2011-2015).

EBA'nın ilk versiyonu Şekil 8'deki gibi 2011 yılında eğitimde teknolojiyi kullanmak amacıyla öğrenme nesne ambarı mantığı ile şekillenmeye başlamıştır. Bu nesne ambarında bulunan eğitsel materyaller kazanımlara ve hedeflere göre oluşturulmuş eğitsel materyallerdir. EBA'nın ilk versiyonunda yer alan kazanım videolarının yanında materyal, haber, içerik paylaşım gibi özellikler yer almaktaydı. Bu özelliklerinin yanında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kitaplar, bazı özel yayın evlerinin kitapları ve etkileşimli içerikleri de EBA' da yayınlanmıştır. Bu yayınlarla beraber internette bulunan diğer eğitsel ortamlara ve nesne ambarlarına linkler eklenerek öğretmenlerin ve öğrencilerin kullanımına sunuldu. EBA yayına girdiği tarihten itibaren gelişmeye devam etmiş ve 2015 yılında yapılan güncellemelerle ikinci versiyonu yayınlanmıştır.

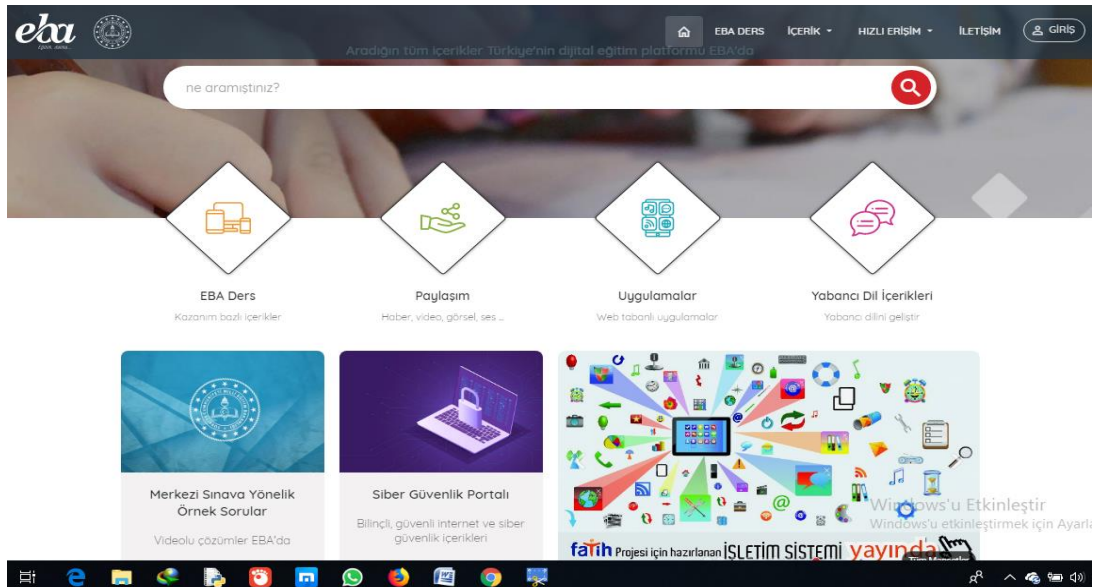
Şekil 9. Eğitim bilişim ağı versiyon 2 (2015-2016).

2015 yılında EBA’ da tasarım ve içerik anlamında güncellemeler yapılmış ve Şekil 9’da görüldüğü gibi “EBA ders” modülü eklenerek öğretim yönetim sistemi yeteneği kazandırılmıştır. EBA versiyon 1 ile öğretmenlerin konu anlatımları yaptıkları video dersler bölümü kaldırılmış yerine etkileşimli ve animasyonlu ders akışları eklenmiştir. EBA versiyon 2 ye eklenen içerik geliştirme araçları ile öğretmenler kendi içeriklerini ve ders akışlarını oluşturabilmekteydiler. İçerik geliştirme araçlarından Xerte, Etutyo, İYS, idealStudio gibi araçlar yer almıştır.

Şekil 10. Eğitim bilişim ağı versiyon 3 (2016-2019).

EBA Şekil 10’da görüldüğü gibi versiyon 3’te tasarım bakımından tekrar güncelleme yapılmış ve EBA Ders, Paylaşım ve Uygulamalar olmak üzere üç ana bölüm şeklinde dizayn edildi.

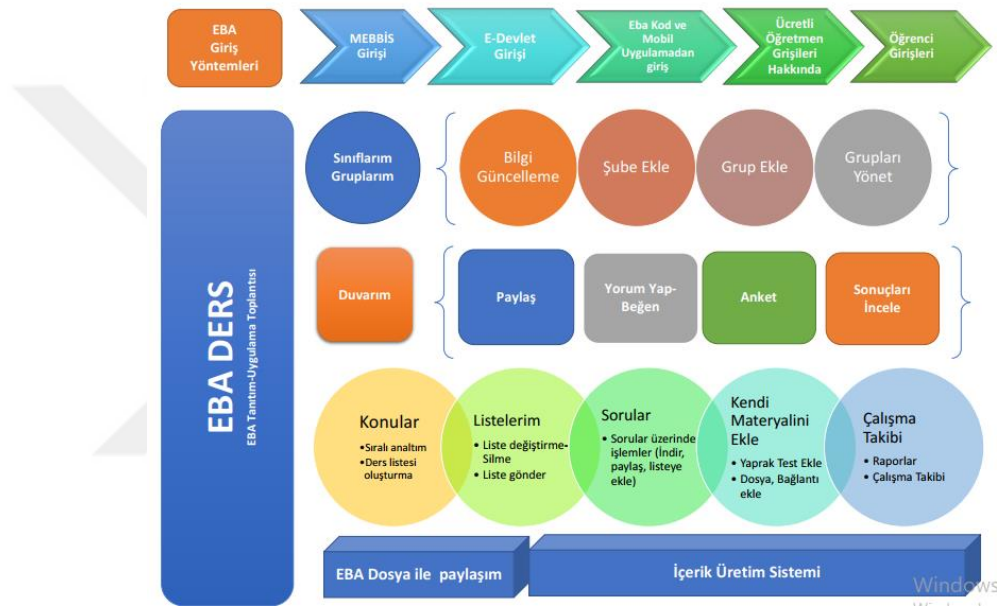
Şekil 11. Eğitim bilişim ağı versiyon 4 (2019-....).

Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünce (YEĞİTEK) 2023 Eğitim Vizyonu'ndaki hedefler doğrultusunda yenilenen EBA, 2019-2020 eğitim öğretim döneminin

başlamasıyla Şekil 11'deki gibi öğrenci ve öğretmenlerin hizmetine sunuldu ve yayına başladı. Ders kitaplarına kare kodlar yerleştirilerek mobil uygulama ile ilgili dersin içeriklerine yeni EBA üzerinden doğrudan erişim sağlamak mümkün hale getirildi. Ders kitapları, anlatım videoları, sınavlar ve diğer uygulamaların tek alandan, kolay erişilebilir şekilde sunulduğu portalda kazanımlarla eşleşen içerikler, EBA Ders'te ilgili ders alanına alındı. Etkileşimli tahtalara özel içerikler EBA' da Yeni EBA' da kazanımlarla doğrudan eşleşmeyen fakat öğretmen ve öğrencilerin kişisel gelişimlerine veya eğlenceli zaman geçirmelerine katkı sağlayacak diğer destekleyici içerikler de oluşturulan "Kütüphane" alanından sunuluyor. Etkileşimli tahtalar için geliştirilen özel içeriklerin de yer aldığı EBA' da zorunlu ve seçmeli derslerin müfredatları tanımlanırken, branş öğretmenlerine sistemde öğrencilerine çalışma gönderebilme, içerik üretimi yapabilme ve soru-sınav oluşturabilme imkanı sunuldu. Öğrencilerin kişiselleştirilebilen profil sayfaları olacak EBA' da öğrenci ve öğretmenler için kişiye özel kullanım imkanı tanıyan çalışmalar da gerçekleştirildi. Bu kapsamda kişiselleştirilmiş grafiksel kullanıcı ara yüzüyle her öğrenci e-Okul sisteminden kendisine aktarılmış derslere doğrudan ulaşabilecek. Son çalışmalarının, derslerdeki performanslarının ve paylaşımlarının yer aldığı kendilerine özel profil sayfalarını kullanabilecek öğrenciler, sayfaları üzerinden kendini tanıtmak, katıldıkları sosyal faaliyet belgelerini sunmak ve akademik başarılarını sergileme imkanı yakalayacak. Kişiyi Özel Takvim uygulaması sayesinde ise e-Okul'dan alınan sınav tarihleri ve öğretmen tarafından gönderilen süreli çalışmalar öğrencinin sayfasında görüntülenebilecek. Öğrenciye özel akademik destek sistemi oluşturuldu Yenilenen EBA ile öğrencilerin hedeflerine ulaşabilmelerine katkı sağlayacak "akıllı öneri" sistemi de uygulamaya alındı. Uygulamayla öğrencilerin öğretmenleri tarafından gönderilen çalışmalar için çözümleri, sistem tarafından detaylı olarak analiz edilecek ve her öğrencinin eksiklikleri ayrı ayrı tespit edilecek. Sistem bu eksiklikleri dikkate alarak öğrenciye özel içerikleri belirleyecek ve öğretmenlerin onay vermesi durumunda bunları öğrenciye önerecek. Özellikle 11. ve 12. sınıflar ile ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlere yönelik geliştirilen "akademik destek sistemi" sayesinde öğrencilerin belirledikleri hedefe ulaşabilmeleri için özel çalışma programı oluşturulabilecek. Böylece öğrencilerin kendilerini hedeflerine götüren kişiselleştirilmiş yol haritasıyla çalışmasına olanak sağlanacak. Öğrencilerin performansları sistem tarafından sürekli izlenecek ve eksik oldukları konular anında tespit edilerek, akıllı öneri sistemiyle öğrencilere özel eksik listeleri ve testler sunulacak. Öğretmenler için "mesleki gelişim alanı" oluşturuldu EBA' da öğretmen ve öğrencilerin kullanımını artırmak için "puan toplama" ve motive edici bir deneyim yaşatmak amacıyla da "arma sistemi" kullanılacak. Ayrıca yeni EBA' da öğretmenler için, öğretim teknik ve yöntemleri, eğitim teknolojileri ve ölçme değerlendirme gibi alanlarda kişisel ve

mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak içeriklerin bulunduğu "mesleki gelişim alanı" oluşturuldu. Öğretmen adayları da EBA'ya giriş yapabilecek. Yapılan çalışmayla eğitim, ilahiyat, eğitim bilimleri fakülteleri, sosyal bilimler enstitülerindeki akademisyen ve öğrenciler ile yurt dışı kullanıcıları ve PİKTES kullanıcıları da EBA'ya giriş yapabilecek. Böylelikle öğretmen adaylarının meslek hayatlarına başlamadan önce EBA'yı tanımalarına ve etkin şekilde kullanmayı öğrenmiş olmalarına imkân sağlandı (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019).

EBA Ders

Şekil 12. EBA Ders özellikleri.

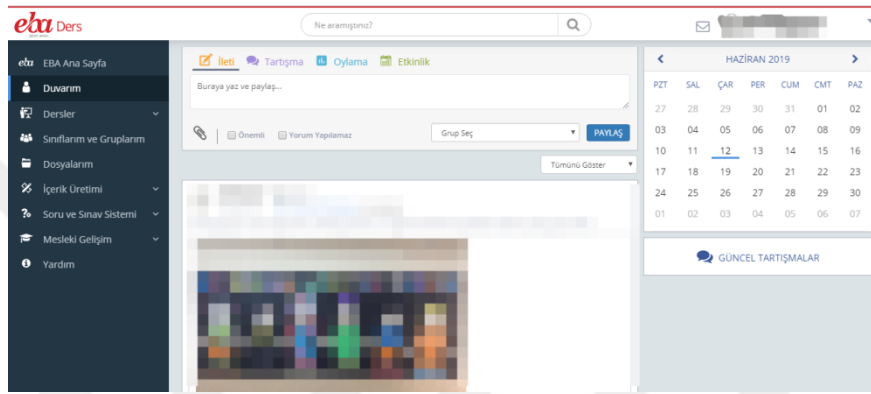
EBA ders öğrenme aktivitelerinin yönetimini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Şekil 12’de görüldüğü gibi sistem öğretmenlere hazır olan öğrenme materyallerini kullanma, kendi hazırladığı materyalleri paylaşma, öğrencilere ödev gönderme, ödev alma, sınav gönderme, sınavlara ve ödevlere ilişkin geri bildirim sağlama, öğrenme materyallerini düzenleme gibi işlevleri sağlar. Ayrıca öğretmenlerin EBA ders kullanım istatistikleri (sistemde kalma süresi, gönderdiği çalışma, ürettiği soru, oluşturduğu sınav vb.) profil sayfalarında sistem tarafından kaydedilmektedir.

2015 yılında da Eğitim Bilişim Ağı (EBA) versiyon 2 olarak bazı yeniliklerle beraber güncellendi. Versiyon 2 de gerçekleşen en önemli yenilik öğretmenlerin internet destekli öğretimlerini, öğrencilerinde internet destekli öğrenmelerini desteklemek amacı ile bir Öğretim Yönetim Sistemi olan EBA Ders hizmet vermeye başladı. EBA içerikleri herkesin kullanımına açık olduğu halde EBA Ders Öğrenim Yönetimi Sistemi’nden sadece MEB’e

bağlı okullarda görev yapan öğretmenler ve bu okullarda okuyan öğrenciler faydalanabilmektedirler. EBA Ders ile öğrenciler, mevcut öğretim programlarının içeriklerine kolaylıkla erişilebilecek, konu anlatımları, sınavlar, çalışmalarım, kitaplarım vb. işlemleri dijital olarak görebilmektedirler.

EBA Ders'in Mart 2019 tarihinde yapılan eğitim fakülteleri akademisyenleri ve öğrencilerinin kullanımına açılması güncellemesi ile EBA' da yer alan içerik geliştirme araçlarından faydalanabilecek ve hazırladıkları eğitim içeriklerini EBA' da yayımlayabileceklerdir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019).

Öğretmenler için EBA ders.

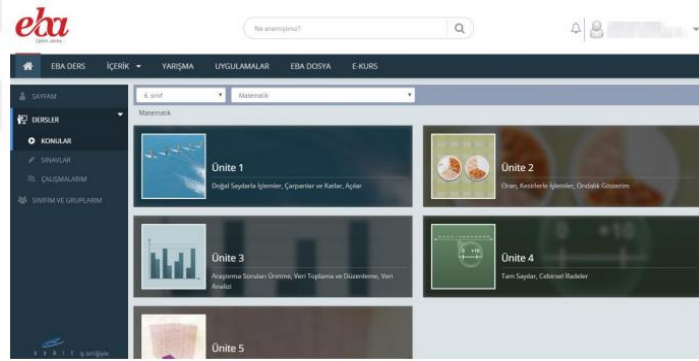
Şekil 13. EBA Ders öğretmen ara yüzü.

Şekil 13'te EBA Ders'in öğretmen ara yüz ekranı verilmiştir. EBA Ders Öğretim Yönetim Sistemi öğretmenler paydaşları ile birlikte iş birliği yapabilmeleri, öğrencileriyle eğitsel paylaşımlarda bulunabilmeleri için tasarlanmıştır. Öğretmenler; EBA Ders'te oluşturduğu veya takip ettiği gruplar içinde eğitsel tartışmalara katılabilir, eğitsel paylaşımlar yapabilir, öğrencilerine çalışmalar gönderebilir, kişiye özel takvim planına göre gönderilen çalışmaları ve yaklaşan etkinlikleri takip edebilirler. Ayrıca burada yer alan içerik geliştirme araçlarını kullanarak ürettikleri içeriklerle Milli Eğitim Bakanlığı'nın tüm dünyaya e- içerik ihraç etme vizyonuna katkı sağlayabilirler (Eğitim Bilişim Ağı [EBA], 2019).

Meslektaşlarıyla birlikte etkili bir şekilde iş birliği yapabilmeleri, öğrencileriyle eğitsel paylaşımlarda bulunabilmeleri için tasarlanmıştır. Öğretmenler; EBA Ders'te oluşturduğu veya takip ettiği gruplar içinde eğitsel tartışmalara katılabilir, eğitsel paylaşımlar yapabilir, öğrencilerine çalışmalar gönderebilir, kişiye özel takvim planına göre gönderilen çalışmaları ve yaklaşan etkinlikleri takip edebilirler. Öğretmen EBA' ya giriş yaptığında sınıf ve ders seçilerek ders ile ilgili içeriklere ulaşabilmektedir. Öğretmenin EBA Ders sayfasında "Duvarım", "Dersler", "Sınıflarım ve Gruplarım", "Dosyalarım", "İçerik Üretimi", "Soru ve Sınav Sistemi", "Mesleki Gelişim" ve "Yardım" bölümleri bulunmaktadır. Duvarım bölümü

ile öğretmenler ileti, tartışma, oylama ve etkinlik başlatabilir ve dosya ve doküman paylaşabilir. Dersler bölümünde konular, sınavlar, seçtikleri ders listeleri, çalışma takibi ve raporlar bölümü yer almaktadır. Sınıflarım ve Gruplarım bölümünde okul bilgilerini güncelleme, şube ekleme, grup oluşturma ve yönetme işlemleri yapabilmektedir. Burada oluşturulan gruplar ve eklenen şubeler ile öğretmen paylaşım ve duyuru yaparken grup ya da şube seçerek istedikleri kişilere paylaşım yapabilir. Dosyalarım bölümünde ise her öğretmene kullanımına açık iki gigabayt bir alan bulunmaktadır. Öğretmen daha önceden yüklediği dosyaları buradan görebilmekte ve yeni dosya eklemesi de buradan yapabilmektedir. İçerik Üretimi bölümünde hem öğretmenin kendisinin oluşturduğu içerikler, öğrenme adımları ve ders akışları bulunmakta hem de diğer öğretmenlerin EBA için hazırlamış olduğu içerikler, öğrenme adımı ve ders akışları bulunmaktadır. Soru ve sınav sistemi bölümünde ise öğretmen kendi oluşturduğu sınav ve sorular yer almaktadır. Ayrıca diğer öğretmenlerinde hazırlamış ve paylaşmış oldukları sorulara ve sınavlara buradan ulaşabilmektedir.

Öğrenciler için EBA ders.

Şekil 14. EBA Ders öğrenci ara yüzü.

Şekil 14’de EBA Dersin öğrenci ara yüz ekranı verilmiştir. Öğrencilerin çalışmalarını daha verimli yapabilmeleri ve bu çalışmalarının karşılığını alabilmeleri için tasarlandı. Öğrenciler EBA Ders’le, sınıf arkadaşları ve öğretmenleriyle birlikte çalışabilir, iletişim kurabilir ve paylaşımında bulunabilir. Ayrıca öğrenciler, öğretmenlerinin gönderdiği ödev ve alıştırmaları takviminden anlık takip ederek çalışmalarını zamanında yapabilir, dilediği zaman dilediği konuya çalışabilir. Okulunda paylaşımlar yaparak, oylama ve etkinliklere katılarak hem okulda hem de okul dışında öğrenmeye devam edebilirler.

Öğrenciler EBA’ ya giriş yaptığında sınıf ve ders seçerek istedikleri içeriklere ulaşabilmektedirler. EBA Ders bölümünde öğrencilerin ulaşabildikleri menüler “Duvarım”, “Dersler”, “Sınıflarım ve Gruplarım” menüleridir. Duvarım bölümü de öğretmenlerinin, arkadaşlarının ve kendilerinin paylaşım yapabildikleri alana ulaşabilmektedir. Ayrıca öğretmenleri tarafından paylaşılan etkinlikleri takip edebildikleri etkinlik takvimi

görüntülenmektedir. Bu alanda öğrenciler iletilere yorum yapabilir, tartışmalara ve oylamalara katılabilirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırma Yöntemi

Bu araştırmada ortaokul ve lise öğretmenlerinin ÖYS olarak tasarlanan EBA Ders'i kullanma düzeyleri ve bu kullanımı etkileyen faktörlerin araştırılması amacıyla karma araştırma desenlerinden açıklayıcı ardışık desen kullanılmıştır. İki aşamadan oluşan bu desenin amacı nicel yöntemle toplanan verilerin nitel yöntemle toplanan verilerle desteklenmesi, açıklanması ya da örneklendirilmesidir (Creswell, Plano Clark, Gutmann, & Hanson, 2003). EBA Ders öğretim yönetim sistemine giriş yapan bütün öğretmenlerin yaptıkları faaliyetler profillerinde kaydedilmektedir. EBA ders kullanım konusunda kaydedilen bu istatistikî verileri alınmış, bu verileri desteklemek ve açıklamak için nitel verilere ihtiyaç duyularak görüşmeler yapılmıştır. Bu sebeple araştırmada açıklayıcı ardışık deseni kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmanın evrenini 2018-2019 eğitim öğretim yılı Erzurum il merkezinde MEB'e bağlı ortaokul ve liselerden FATİH Projesi etkileşimli tahta ve alt yapı kurulumu tamamlanan okullarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır.

Birinci araştırma sorusu için çalışma grubu Erzurum ili merkez ilçelerde bulunan 26 okulda görev yapan 521 öğretmenden oluşmaktadır. Okullar belirlenirken etkileşimli tahta ve alt yapı kurulumlarının tamamlanmış olmasına dikkat edilmiştir. Bu okullarda çalışan tüm öğretmenlere bilgi formu gönderilmiş ve bu öğretmenlerden yalnız 521 tanesi forma dönüş yapmıştır.

EBA Ders kullanım verileri online bilgi formu uygulanarak elde edilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan öğretmen sayılarının cinsiyete göre, hizmet yılına göre ve bransa göre dağılımları Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 3. *Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımları*

Cinsiyet	n	%
Erkek	236	45.3
Kadın	285	54.7
Toplam	521	100.0

Tablo 3'e göre araştırmaya katılan 521 öğretmenin 236'sı (%45.3) erkek ve 285'i (%54.7) kadındır.

Tablo 4. *Katılımcıların Hizmet Yılına Göre Dağılımları*

Hizmet Yılı	n	%
1-5	132	25.3
6-10	157	30.1
11-15	73	14.0
16-20	67	12.9
21 ve üzeri	73	14.0
Toplam	502	96.4
Yıl Belirtmeyen	19	3.6
Toplam	521	100.0

Tablo 4'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet yılı 1-5 arasında olanların sayısı 132 (%25.3), 6-10 arasında olanların sayısı 157 (%30.1), 11-15 arasında olanların sayısı 73 (14), 16-20 arasında olanların sayısı 67 (%12.9), 21 ve üzerinde olanların sayısı 73 (14) ve hizmet yılını belirtmeyen öğretmenlerin sayısı ise 19'dur (%3.6).

Tablo 5. *Katılımcıların Branşlara Göre Dağılımları*

Branş	n	%
Türkçe-Türk Dil Edebiyatı	108	20.7
İlköğretim Matematik-Lise	95	18.2
Fen ve Teknoloji	57	10.9
İngilizce	52	10.0
Sosyal-Tarih	57	10.9
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	65	12.5
Bilişim Teknolojileri	17	3.3
Coğrafya	14	2.7
Kimya	22	4.2
Fizik	8	1.5
İmam Hatip Meslek Dersleri	9	1.7
Teknoloji Tasarım	10	1.9
Felsefe	7	1.3
Toplam	521	100.0

Tablo 5'te göre araştırmaya 108 (%20.7) Türkçe-Türk Dili ve Edebiyat Öğretmenliği, 95 (%18.2) İlköğretim Matematik-Lise Matematik Öğretmenliği, 57 (%10.9) Fen ve Teknoloji Öğretmenliği, 52 (%10.0) İngilizce Öğretmenliği, 57 (%10.9) Sosyal Bilgiler-Tarih Öğretmenliği, 65 (%12.5) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, 17 (%3.3) Bilişim Teknolojileri Öğretmenliği, 14 (%2.7) Coğrafya Öğretmenliği, 22 (%4.2) Kimya Öğretmenliği, 8 (%1.5) Fizik Öğretmenliği, 9 (%1.7) İmam Hatip Meslek Dersleri Öğretmenliği, 10 (%1.9) Teknoloji Tasarım Öğretmenliği, 7 (%1.3) Felsefe Öğretmenliği branşında öğretmen katılmıştır.

İkinci araştırma sorusu için örneklem belirleme sürecinde seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçlı örneklemenin bir çeşidi olan tabakalı örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, araştırmanın amacı kapsamında inceleme yapabilmek için veri açısından zengin örneklem kitlelerinin seçilmesidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2017). Ayrıca amaçlı örnekleme zaman ve maliyet açısından sınırlı olan çalışma ortamlarında konuya özel olan kitlelerin varlığında, büyük oranda genelleme imkânı sunmasıyla alan yazında geniş yer bulmaktadır (McMillan & Schumacher, 2010). Tabakalı örnekleme ise sınırları belirlenmiş bir evrende alt tabakalar veya alt birim gruplarının var olduğu durumlarda kullanılır. Burada önemli olan, evren içindeki alt tabakaların varlığından yola çıkarak evren üzerinde çalışmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s.105). Bu doğrultuda 521 öğretmenden toplanan veriler değerlendirilmiştir. EBA Ders'i en çok kullanan (7), orta düzeyde kullanan (7) ve hiç kullanmayan öğretmenler (8) seçilmiştir. EBA Ders'i en çok, orta düzeyde ve hiç kullanmayan öğretmenler ilk araştırma sorusunun bulgularında var olan gönderilen çalışma, üretilen soru, oluşturulan sınav, paylaşım sayısı ve ileti sayısına bakılarak belirlenmiştir.

Çalışma grubu için 22 öğretmene ulaşılmış olup çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin cinsiyet bilgileri, branş bilgileri, aldığı hizmet içi eğitim bilgileri ve kullanım kategorileri aşağıda Tablo 6, Tablo 7, Tablo 8 ve Tablo 9'da belirtilmiştir.

Tablo 6. *Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımları*

Cinsiyet	n	%
Erkek	10	45.5
Kadın	12	54.5
Toplam	22	100.0

Tablo 6'da görüldüğü gibi nitel araştırmaya katılan toplam öğretmen sayısı 22'dir. Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan görüşmeci öğretmenlerin 10'u (%45.5) erkek ve 12'si (%54.5) kadındır.

Tablo 7. *Katılımcıların Branşlara Göre Dağılımları*

Branş	n	%
Türkçe-Türk Dil Edebiyatı	3	13.6
İlköğretim Matematik-Lise Matematik	4	18.2
Fen ve Teknoloji	3	13.6
İngilizce	2	9.1
Sosyal-Tarih	3	13.6
Din Kültürü ve A. B.	1	4.5
Bilişim Teknolojileri	1	4.5

Tablo 7. (devamı)

Coğrafya	1	4.5
İmam Hatip Meslek Dersleri	4	18.2
Toplam	22	100.0

Tablo 7 incelendiğinde nicel verilerin analizi sonucunda EBA Dersi en çok kullanan, en az kullanan ve hiç kullanmayan tabakalardaki öğretmenler arasından seçilen öğretmenlerin branş dağılımları; 3 (%13.6) Türkçe- Öğretmenliği, 4 (%18.2) İlköğretim Matematik-Lise Matematik Öğretmenliği, 3 (13.6) Fen ve Teknoloji Öğretmenliği, 2(%9.1) İngilizce Öğretmenliği, 3 (13.6) Sosyal Bilgiler-Tarih Öğretmenliği, 1 (%4.5) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, 1 (%4.5) Bilişim Teknolojileri Öğretmenliği, 1 (%4.5) Coğrafya Öğretmenliği, 4 (18.2) İmam Hatip Meslek Dersleri Öğretmenliği şeklinde olmuştur.

Tablo 8. Katılımcıları Aldığı Hizmet İçi Eğitim Bilgileri

	Katılımcı Sayısı
Bilinçli ve Güvenli İnternet Kullanım Kursu	13
Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursu	14
Etkileşimli Sınıf Yönetimi Kursu	12
EBA VSınıf Kursu	10
Alan Bazlı Öğretim Tasarımı Kursu	5
EBA Ders Tanıtım Semineri	11

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan 22 öğretmenin 13'ü Bilinçli ve Güvenli İnternet Kullanım Kursu'nu, 14'ü Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursu'nu, 12'si Etkileşimli Sınıf Yönetimi Kursu'nu, 10'u EBA V Sınıf Kursu'nu, 5'i Alan Bazlı Öğretim Tasarımı Kursunu, 11'i EBA Ders Tanıtım Semineri'ni aldığı görülmüştür.

Tablo 9. Katılımcıların EBA Ders Kullanım Kategorisine Göre Dağılımları

EBA Ders Kullanım Kategorisi	n	%
Kullanmayan	8	36.4
Orta Düzeyde Kullanan	7	31.8
En Çok Kullanan	7	31.8
Toplam	22	100.0

Tablo 9'da nicel verilerle elde edilen EBA Ders kullanım verileri gönderilen çalışma, üretilen soru, oluşturulan sınav, yaptıkları paylaşım ve ileti sayılarına göre filtrelenmiş kullanmayan, orta düzeyde kullanan ve en çok kullanan şeklinde gruplandırılmıştır. Fakat en çok kullanan kategorisinde yer alan öğretmenlerin dahi EBA Ders'i aktif olarak

kullanmadıkları söylenebilir. Faklı görüş ve önerilere ulaşabilmek amacıyla her gruptan görüşme yapmak için öğretmen seçimi yapılmıştır.

Veri Toplama Teknikleri/Araçları

EBA Ders Bilgi Formu

Birinci araştırma sorusu için öğretim yönetim sistemi olarak tasarlanan EBA Ders'in öğretmenler tarafından kullanım sıklığını belirlemek amacı ile EBA Ders kullanım bilgi formu hazırlanmıştır. Bu bilgi formu veri toplamak amacı ile öğretmenlerin profillerin de yer alan EBA Ders istatistikleri başlıklarından oluşmaktadır. Öğretmenlerin profillerinde yer alan bu başlıklar; sistemde kalma süresi, oturum sayısı, gönderdiği çalışma, ürettiği soru, oluşturduğu sınav, gönderdiği ileti, açtığı tartışma ve oluşturduğu oylamadır.

Görüşme Formu

İkinci araştırma sorusu için öğretmenlerin görüşlerini almak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu hazırlanırken araştırma soruları çerçevesinde EBA Ders'te yer alan bölümler ve özellikler incelenip kategorilere ayrılmıştır. EBA Ders'i daha önce kullanan öğretmenlerle görüşülerek karşılaştıkları problemler tespit edilip problem havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan problem havuzundan yararlanarak öğretmenlerle odak grup görüşmesi yapıp görüşme formunda yer alacak sorular belirlenmiştir. Daha sonra görüşmede kullanılacak sorular tekrar düzenlenerek gruplandırılmıştır. Beş ana gruba ayrılan görüşme formundaki sorular alan uzmanlarına ve öğretmenlere inceletilerek tekrar revize edilip son hali oluşturulmuştur.

Süreç

EBA Ders öğretim yönetim sistemi incelenerek EBA Ders'in bölümleri ve kullanıcıların EBA Ders'te yapabilecekleri faaliyetler raporlaştırılmıştır. Oluşturulan EBA Ders kullanım bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınarak araştırmacı tarafından uygulanmıştır. FATİH Projesi etkileşimli tahta ve alt yapı kurulumu tamamlanan okullara EBA Ders kullanım bilgi formu Erzurum il merkezinde bulunan ortaokul ve liselere online olarak ulaştırılmış olup 26 okulda görev yapan toplam 521 öğretmenden elektronik ortamda EBA Ders kullanım bilgileri elde edilmiştir. Elde edilen bu veriler doğrultusunda EBA Ders kullanımını etkileyen faktörleri belirlemek için en çok kullanan, orta düzeyde kullanan ve hiç kullanmayan öğretmenlerden 22 öğretmen seçilerek daha önce hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Öğretmenlerle görüşmeye başlamadan önce güvenilir ve geçerli yanıtlar elde etmek amacıyla,

öğretmenlerle görüşme yapılmış, araştırmanın amacı ve konusu hakkında bilgi verilmiştir. Görüşme yapılan öğretmenlerden izin alınarak görüşmeler ses kaydına alınmıştır.

Veri Analizi

Araştırmada verilerin çözümlenmesinde nicel ve nitel veri analizleri bir arada kullanılmıştır. Nicel verilerin analizi sonucunda elde edilen bulguların derinlemesine ele alınması için nitel verilerden yararlanılmıştır.

Nicel verilerin analizi betimsel ve kestirimsel analiz yaklaşımı ile yapılmıştır. 521 öğretmene uygulanan EBA Ders kullanım bilgi verileri SPSS programı aracılığı ile veri seti haline dönüştürülmüştür. Elde edilen veri seti SPSS programı kullanılarak öğretmenlerin EBA Ders'te yer alan çalışma sayıları, ürettiği soru, oluşturduğu sınav, paylaşım sayısı ve gönderdiği iletilerin bransa, hizmet yılına ve cinsiyete göre yüzdeleri ve frekansları hesaplanarak yorumlanmış ve değerlendirilmiştir.

Nicel verilerden elde edilen verilere göre yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanarak 22 öğretmene uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan nitel verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, elde edilen verilerin tam anlamıyla açıklanarak kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım & Şimşek 2008). Veriler araştırmacı tarafından görüşülen her öğretmen için ses kaydına alınmış ve daha sonra yazılı metne çevrilmiştir. Yazılı metinler NVivo 12 programına aktararak araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Daha sonra kodlardan faydalanarak temalar oluşturulmuştur. Veriler kodlanırken öğretmenlerin kişisel bilgileri gizli tutulmuş öğretmenler G1, G2, G3...G22 diye kodlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın güvenilirliği için hazırlanan bilgi formu EBA Ders kullanıcı profil sayfasında yer alan kullanım istatistikleri başlıklarından oluşmaktadır ve EBA Ders'in bölümlerini kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlandıktan sonra alan uzmanının ve dil uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Anket ve görüşme yapılacak grup haricinde aynı özelliklere sahip üç öğretmen ile pilot görüşme yapıp ve sorularda gerekli düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler uzun tutularak samimiyet ortamı sağlanmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın geçerliliği için;

- ✓ Bilgi toplama formu ve görüşme yapılacak öğretmenler belirlenirken okullarında etkileşimli tahta ve internet kurulumunun tamamlanmış olmasına dikkat edilmiştir.
- ✓ Öğretmenlerden elde edilen nicel veriler elektronik ortamda kayıt altına alınmıştır, nitel veriler ise ses kaydı ile kayıt altına alınmıştır.
- ✓ Ses kayıtları, verilerin çözümlenmesi aşamasından sonra analizleri en az iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı analiz edilip tutarlılıkları kontrol edilmiştir.
- ✓ Veriler yanlış anlaşılmalardan ve ön yargılardan arındırılarak sonuçlar ortaya konulmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın problemlerine ve alt problemlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Birinci araştırma sorusu için EBA Ders kullanım bilgi formu ile cinsiyet, branş ve hizmet yılı değişkenlerine göre gönderilen çalışma sayısı, üretilen soru sayısı, oluşturulan sınav sayısı, yapılan paylaşım sayısı ve ileti sayılarından elde edilen veriler analiz edilerek tablolar halinde verilmiş ve yorumlanmıştır. İkinci araştırma sorusu için ise yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanarak öğretmenlerin EBA Ders kullanımlarını etkileyen faktörler belirlenerek görüş ve önerileri alınmıştır.

Cinsiyet Değişkenine Göre EBA Ders Kullanım Durumları

Birinci araştırma sorusu kapsamında katılımcıların Şubat 2018 öncesi cinsiyete göre EBA Ders kullanım durumları gönderilen çalışma sayısı, üretilen soru sayısı, oluşturulan sınav sayısı, yaptıkları paylaşım sayısı ve gönderilen ileti sayısı durumları sayısal olarak Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların Cinsiyete Göre EBA Dersi Kullanım Sayıları

Cinsiyet	Katılımcı Sayısı	Çalışma Gönderen	Soru Üreten	Sınav Oluşturan	Paylaşım Yapan	İleti Gönderen
Erkek	236	26	20	16	7	16
Kadın	285	22	20	17	6	14

Tablo 10’da araştırmaya katılan 236 erkek öğretmen ve 285 kadın öğretmenin EBA Ders bölümlerini kullanma sayıları verilmiştir. Tablo 10 incelendiğinde erkek öğretmenlerin de kadın öğretmenlerin de EBA Ders kullanım verilerinin çok düşük olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA Ders kullanım verilerinin cinsiyet, branş ve hizmet yılı değişkenine göre anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için normallik testi uygulanmış ve Shapiro-Wilk test sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Üretilen Soru, Oluşturulan Sınav, Gönderilen Çalışma, Yapılan Paylaşım, Gönderilen İleri Sayılarının Normallik Dağılım Sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov(a)			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
Gönderdiği Çalışma	.458	475	.000	.108	475	.000
Ürettiği Soru	.465	475	.000	.067	475	.000
Oluşturduğu Sınav	.07	475	.000	.153	475	.000
Gönderdiği İleti	.507	475	.000	.167	475	.000
Paylaşım Sayısı	.508	475	.000	.061	475	.000

Tablo 11'e göre yapılan normallik testi sonucunda gönderilen çalışma, üretilen soru, oluşturulan sınav, paylaşım ve gönderilen ileti sayıları $p < 0.05$ olduğundan dağılım normallik göstermemiştir. Dağılım normal olmadığından gönderilen çalışma, üretilen soru, oluşturulan sınav, paylaşım ve gönderilen ileti sayılarının cinsiyet, branş ve hizmet yılı değişkenlerine göre anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için parametrik olmayan Mann Whitney Testi uygulanmıştır.

Cinsiyet göre EBA derste gönderilen çalışma sayısı.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA Ders'te gönderdikleri çalışma sayıları gruplandırılmış olup ve cinsiyete göre gönderilen çalışma sayıları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Cinsiyete Göre EBA Ders'te Gönderilen Çalışma Sayısı

			Gönderilen Çalışma Sayısı					
			0	1-5	6-10	11-15	15-20	20 ve üzeri
Cinsiyet	Erkek	n	202	17	2	3	2	2
		%	88.6	7.5	0.9	1.3	0.9	0.9
	Kadın	n	244	12	4	3	2	1
		%	91.7	4.5	1.5	1.1	0.8	0.4
Toplam		n	446	29	6	6	4	3
		%	90.3	5.9	1.2	1.2	0.8	0.6

Tablo 12'ye göre araştırmaya katılan 521 öğretmenden 494 kişi gönderdikleri çalışma sayısı hakkında bilgi vermiştir. Tablo 12'ye göre erkek öğretmenlerin %88.6'sı (202), kadınların %91.7'si (244) hiç çalışma göndermediği görülmüştür. Erkek ve kadın öğretmenler en çok 1-5 aralığında çalışma gönderdikleri fakat bunun da kadınlar için %4.5 da erkekler için %7.5 da kaldığı Tablo 12'de görülmüştür. Genel olarak Tablo 12 incelendiğinde erkek öğretmenlerin de kadın öğretmenlerinde EBA Ders'in çalışma gönderme özelliğini aktif olarak kullanmadıkları görülmektedir.

Öğretmenler tarafından gönderilen çalışma sayısının cinsiyete göre anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için dağılım normal olmadığından Tablo 13'te parametrik olmayan Mann Whitney Testi uygulanmıştır.

Tablo 13. Gönderilen Çalışma Sayısının Cinsiyete Göre Mann Whitney Sonuçları

		Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Gönderilen Çalışma	Erkek		228	251.59	57361.50	-1.146	.252
	Kadın		266	244.00	64903.50		
	Total		494				

Tablo 13'e göre gönderilen çalışma sayısının erkek ve kadın öğretmenler arasında ($p>0.05$) olduğundan anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Cinsiyete göre EBA derste üretilen soru sayısı.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA Ders'te ürettikleri soru sayıları gruplandırılmış olup ve cinsiyete göre üretilen soru sayıları Tablo 14'de verilmiştir.

Tablo 14. *Cinsiyete Göre EBA Ders'te Üretilen Soru Sayısı*

			Üretilen Soru Sayısı Grupları				Toplam
			0	1-10	11-20	20+	
Cinsiyet	Erkek	n	207	18	1	1	227
		%	91.2	7.9	0.4	0.4	100.0
	Kadın	n	248	18	1	1	268
		%	92.5	6.7	0.4	0.4	100.0
Toplam		n	455	36	2	2	495
		%	91.9	7.3	0.4	0.4	100.0

Tablo 14'e göre araştırmaya katılan 521 öğretmenin 495'i ürettikleri soru sayısı hakkında bilgi vermiştir. Tablo 14'e göre erkek öğretmenlerin %91.2'si (207 kişi), kadın öğretmenlerin %92.5'i (248 kişi) hiç soru üretmedikleri görülmüştür. Ürettikleri soru grubuna bakıldığında en çok sorunun üretildiği grup 1-10 aralığındaki grup olmuştur. 20 üzeri soru üreten sadece bir erkek ve bir kadın öğretmen olduğu belirlenmiştir. Genel olarak tablo incelendiğinde erkek öğretmenlerin de kadın öğretmenlerin de EBA Ders'te soru üretmediklerini, bu özelliğinin aktif olarak kullanılmadığı söylenebilir.

Öğretmenler tarafından EBA Ders'te üretilen soru sayısının cinsiyete göre anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için dağılım normal olmadığından Tablo 15'te parametrik olmayan Mann Whitney Testi uygulanmıştır.

Tablo 15. *Üretilen Soru Sayısının Cinsiyete Göre Mann Whitney Sonuçları*

	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Üretilen Soru	Erkek	227	249.77	56697.00	-.535	.593
	Kadın	268	246.50	66063.00		
	Total	495				

Tablo 15'e göre üretilen soru sayısının erkek ve kadın öğretmenler arasında ($p>0.05$) anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Cinsiyete göre EBA derste oluşturulan sınav sayısı.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA Ders'te oluşturdukları sınav sayıları gruplandırılmış olup ve cinsiyete göre oluşturulan sınav sayıları Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16. *Cinsiyete Göre EBA Ders'te Oluşturulan Sınav Sayısı*

			Oluşturulan Sınav Sayısı			Toplam
			0	1-5	6-10	
Cinsiyet	Erkek	n	212	13	3	228
		%	93.0	5.7	1.3	100.0
	Kadın	n	251	16	1	268
		%	93.7	6.0	0.4	100.0
	Toplam	n	463	29	4	496
		%	93.3	5.8	0.8	100.0

Araştırmaya katılan 521 öğretmenin 496'sı oluşturdukları sınav sayısı hakkında bilgi vermiştir. Tablo 16'ya göre erkek öğretmenlerin %93'ünün (212), kadın öğretmenlerin %93.7'sinin (251) EBA Ders'te hiç sınav oluşturmadıkları görülmüştür. 1-5 aralığında oluşturulan sınav sayılarına bakıldığında erkek öğretmenlerin %5.7'sinin (13), kadın öğretmenlerin %6'sının (16) sınav oluşturduğu görülmüştür. 6-10 arası sınav sayılarına bakıldığında 3 erkek öğretmen ve 1 kadın öğretmen EBA Ders'te bu aralıkta sınav oluşturmuştur. Katılım gerçekleştiren 496 öğretmenin hiçbiri 10 üzerinde sınav oluşturmamıştır. Öğretmenlerin EBA Ders'te sınav oluşturma sayılarının çok düşük olduğu ve sınav oluşturma bölümünün aktif kullanılmadığı belirlenmiştir.

Öğretmenler tarafından EBA Ders'te oluşturulan soru sayısının cinsiyete göre anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için dağılım normal olmadığından Tablo 17'de parametrik olmayan Mann Whitney Testi uygulanmıştır.

Tablo 17. *Oluşturulan Sınav Sayısının Cinsiyete Göre Mann Whitney Sonuçları*

	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Oluşturulan Sınav	Erkek	228	249.46	56877.00	-.319	.750
	Kadın	268	247.68	66379.00		
	Total	496				

Tablo 17'ye göre oluşturulan sınav sayısının erkek ve kadın öğretmenler arasında ($p>0.05$) anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Cinsiyete göre EBA derste yaptıkları paylaşım sayısı.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA Derste oluşturdukları sınav sayıları gruplandırılmış olup ve cinsiyete göre oluşturulan sınav sayıları Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18. *Cinsiyete Göre EBA Derste Yapılan Paylaşım Sayısı*

			Paylaşım Sayısı				Toplam
			0	1-5	6-10	10 üzeri	
Cinsiyet	Erkek	n	213	5	0	2	220
		%	96.8	2.3	0.0	0.9	100.0
	Kadın	n	250	4	2	0	256
		%	97.7	1.6	0.8	0.0	100.0
Toplam		n	463	9	2	2	476
		%	97.3	1.9	.4	.4	100.0

Araştırmaya katılan 521 öğretmenin 476'sı yaptıkları paylaşım sayısı hakkında bilgi vermiştir. Tablo 18 incelendiğinde katılımcıların %97.3'ü (463) öğretmenin hiç paylaşım yapmadıkları görülmektedir. Cinsiyete göre yapılan paylaşım sayılarına bakıldığında erkek öğretmenlerin %96.8'i (213), kadınların %97.7'si (250) hiç paylaşım yapmamıştır. Tablo 18'e göre en çok 1-5 arasında paylaşım yapıldığı görülmüştür. 10 üzerinde paylaşım yapan sadece iki erkek öğretmen olmuştur. Öğretmenler tarafından EBA derste paylaşım yapma özelliğinin aktif olarak kullanılmadığı söylenebilir.

Öğretmenler tarafından EBA derste yapılan paylaşım sayısının cinsiyete göre anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için dağılım normal olmadığından Tablo 19'da parametrik olmayan Mann Whitney Testi uygulanmıştır.

Tablo 19. *Oluşturulan Sınav Sayısının Cinsiyete Göre Mann Whitney Sonuçları*

	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Paylaşım Sayısı	Erkek	220	239.58	52707.00	-.561	.575
	Kadın	256	237.57	60819.00		
	Total	476				

Tablo 19'a göre yapılan paylaşım sayısının erkek ve kadın öğretmenler arasında ($p>0,05$) anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Cinsiyete göre EBA derste gönderilen ileti sayısı.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA Ders'te oluşturdukları sınav sayıları gruplandırılmış olup ve cinsiyete göre oluşturulan sınav sayıları Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20. *Cinsiyete Göre EBA Ders'te Gönderilen İleti Sayısı*

			Gönderilen İleti Sayısı				Toplam
			0	1-5	6-10	11 ve üzeri	
Cinsiyet	Erkek	n	212	14	1	1	228
		%	93.0	6.1	0.4	0.4	100.0
	Kadın	n	251	12	2	0	265
		%	94.7	4.5	0.8	0.0	100.0
Toplam	n		463	26	3	1	493
	%		93.9	5.3	0.6	0.2	100.0

Tablo 20 incelendiğinde öğretmenlerin %93.9'u (463) EBA Ders'te hiç ileti göndermediklerini belirtmiştir. En çok ileti gönderme aralığı 1-5 arasında olmuştur. Erkek öğretmenlerin %6.1'i (14), kadın öğretmenlerin %4.5'i (12) 1-5 aralığında ileti göndermiştir. 11 üzeri ileti gönderen sadece bir erkek öğretmen olduğu belirlenmiştir. Genel olarak EBA Ders'e ileti gönderme özelliği kullanma oranı çok düşük olduğu belirlenmiştir.

Öğretmenler tarafından EBA Ders'te gönderdikleri ileti sayısının cinsiyete göre anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için dağılım normal olmadığından Tablo 21'de parametrik olmayan Mann Whitney Testi uygulanmıştır.

Tablo 21. *Gönderilen İleti Sayısının Cinsiyete Göre Mann Whitney Sonuçları*

		Sıra			Z	p
	Cinsiyet	n	Ortalaması	Sıra Toplamı		
Gönderilen İleti	Erkek	228	249.43	56870.00	-.848	.397
	Kadın	265	244.91	64901.00		
	Total	493				

Tablo 21'e göre öğretmenlerin gönderdiği ileti sayısının erkek ve kadın öğretmenler arasında ($p>0.05$) anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Branş Değişkenine Göre EBA Ders Kullanma Durumları

Araştırmada katılımcıların Şubat 2018 öncesi branş değişkenine göre EBA Ders kullanım durumları gönderilen çalışma sayısı, üretilen soru sayısı, oluşturulan sınav sayısı, yaptıkları paylaşım sayısı ve gönderilen ileti sayıları tablolar halinde verilmiş ve yorumlanmıştır. Ayrıca veriler normal dağılmadığından değişkenler açısından anlamlı fark olup olmadığına belirlemek için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.

Branşa göre EBA derste gönderilen çalışma sayısı.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA Ders'te oluşturdukları sınav sayıları gruplandırılmış olup ve branşa göre gönderilen çalışma sayıları Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 22. *Branşa Göre EBA Ders 'te Gönderilen Çalışma Sayısı*

Branş		Gönderilen Çalışma Sayısı						Toplam
		0	1-5	6-10	11-15	15-20	20 +	
Türkçe	n	87	9	2	1	2	1	102
	%	85.3	8.8	2.0	1.0	2.0	1.0	100.0
İlköğretim Matematik Lise Matematik	n	81	4	1	2	1	0	89
	%	91.0	4.5	1.1	2.2	1.1	0.0	100.0
Fen Bilimleri	n	46	3	1	1	1	0	52
	%	88.5	5.8	1.9	1.9	1.9	0.0	100.0
İngilizce	n	50	0	0	0	0	0	50
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Sosyal-Tarih	n	47	2	1	1	0	2	53
	%	88.7	3.8	1.9	1.9	0.0	3.8	100.0
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	n	59	3	0	0	0	0	62
	%	95.2	4.8	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Bilişim Teknolojileri	n	8	4	2	1	1	0	16
	%	75.0	18.8	6.3	0.0	0.0	0.0	100.0
Coğrafya	n	12	2	0	0	0	0	14
	%	85.7	14.3	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Kimya	n	19	2	0	1	0	0	22
	%	86.4	9.1	0.0	4.5	0.0	0.0	100.0
Fizik	N	8	0	0	0	0	0	8
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
İmam Hatip Meslek Dersleri	n	9	0	0	0	0	0	9
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Teknoloji Tasarım	n	9	1	0	0	0	0	10
	%	90.0	10.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Felsefe	n	7	0	0	0	0	0	7
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Toplam	n	446	29	6	6	4	3	494
	%	90.3	5.9	1.2	1.2	.8	.6	100.0

Tablo 22 incelendiğinde gönderdiği çalışma hakkında bilgi veren toplam öğretmen sayısı 494 olmuştur. Bu öğretmenlerin %90.3'ü EBA Ders'te herhangi bir çalışma göndermemiştir. Yüzde oranlarına bakıldığında araştırmaya katılan Bilişim Teknoloji öğretmenlerinin %25'i herhangi bir sayıda çalışma göndererek diğer branşlara göre daha aktif oldukları söylenebilir. Fakat bu branşda bilgi formu dolduran öğretmenlerin sayısının azlığı da göz önüne alınmalıdır. 20 üzeri çalışma gönderen branşlar ise Türkçe (1 kişi) ve Sosyal

Bilgiler (2 kişi) branşı olmuştur. Tablo 2 incelendiğinde bilgi formunu yanıtlayan öğretmenlerden Fizik branşı (8 kişi), İmam Hatip Meslek Dersleri (9 kişi) öğretmenlerinden hiçbiri çalışma göndermemiştir. Ankete katılan öğretmenlere genel olarak bakıldığında EBA Ders'e yer alan öğrenciye çalışma gönderme özelliğinin aktif bir şekilde kullanılmadığı belirlenmiştir.

Öğretmenler tarafından EBA Ders'te gönderilen çalışma sayısının branşa göre anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için dağılım normal olmadığından parametrik olmayan Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.

Tablo 23. Gönderilen Çalışma Sayısının Branş Değişkenine Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Branş Kodu	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Gönderilen Çalışma	Türkçe	102	259.83			
	Türk Dili ve Edebiyatı					
	Matematik-Lise	89	245.80			
	Matematik					
	Fen Bilimleri	52	252.63			
	İngilizce	50	223.50			
	Sosyal Bilgiler-Tarih	53	252.41			
	Din Kültürü ve AB	62	235.27			
	Bilişim Teknolojileri	16	283.56	12	17.519	.131
	Coğrafya	14	257.00			
	Kimya	22	256.73			
	Fizik	8	223.50			
	İmam Hatip Meslek Dersleri	9	223.50			
	Teknoloji Tasarım	10	246.35			
	Felsefe	7	223.50			
	Toplam	494				

Tablo 23'de gönderilen çalışma sayısı ile branş değişkeni arasında ($p>0,05$) anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Branşa göre EBA derste üretilen soru sayısı.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA Ders'te üretilen soru sayıları gruplandırılmış olup ve branşa göre üretilen soru sayıları Tablo 24'de verilmiştir.

Tablo 24. *Branşa Göre EBA Ders'te Üretilen Soru Sayısı*

Branş		Üretilen Soru Sayısı Grupları				Toplam
		0	1-10	11-20	20+	
Türkçe	n	92	10	1	0	103
Türk Dili ve Edebiyatı	%	89.3	9.7	1.0	0.0	100.0
İlköğretim Matematik	n	82	8	0	0	90
Lise Matematik	%	91.1	8.9	0.0	0.0	100.0
Fen Bilimleri	n	52	0	0	0	52
	%	100.0	.0	0.0	0.0	100.0
İngilizce	n	48	3	0	0	51
	%	94.1	5.9	0.0	0.0	100.0
Sosyal Bilgiler-Tarih	n	50	2	0	0	52
	%	96.2	3.8	0.0	0.0	100.0
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	n	58	2	1	1	62
	%	93.5	3.2	1.6	1.6	100.0
Bilişim Teknolojileri	n	8	4	2	2	16
	%	50	25.0	0.0	6.3	100.0
Coğrafya	n	13	1	0	0	14
	%	92.9	7.1	0.0	0.0	100.0
Kimya	n	20	2	0	0	22
	%	90.9	9.1	0.0	0.0	100.0
Fizik	n	8	0	0	0	8
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
İmam Hatip Meslek Dersleri	n	6	3	0	0	9
	%	66.7	33.3	0.0	0.0	100.0
Teknoloji Tasarım	n	9	0	0	0	9
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Felsefe	n	6	1	0	0	7
	%	85.7	14.3	0.0	0.0	100.0
Toplam	n	455	36	2	2	495
	%	91.9	7.3	0.4	0.4	100.0

Tablo 24'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerden 495 kişi ürettiği soru sayısı hakkında bilgi vermiştir. Tablo 21'e göre öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%91.9) EBA Ders'te hiç soru üretmediğini görmüştür.. Üretilen soru sayısı grupları incelendiğinde en çok soru sayısı 1-10 arasında (%7.3) soru üretildiği görülmüştür. Branşlara göre soru üreten öğretmenlere bakıldığında Bilişim Teknoloji ve İmam Hatip Meslek dersleri öğretmenlerinin yüzde oranlarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Fakat bunun nedeni araştırmaya katılan bu branşa sahip öğretmenlerin sayısının az olması olabilir.

Öğretmenler tarafından EBA Ders'te üretilen soru sayısının branşa göre anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için dağılım normal olmadığından Tablo 25'te parametrik olmayan Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.

Tablo 25. Üretilen Soru Sayısının Branş Değişkenine Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Branş Kodu	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Üretilen Soru Sayısı	Türkçe	102	254.46	12	28.664	.003
	Matematik-Lise	89	249.72			
	Matematik					
	Fen Bilimleri	52	228.00			
	İngilizce	50	242.90			
	Sosyal-Tarih	53	237.15			
	Din Kültürü ve AB	62	244.79			
	Bilişim Teknolojileri	16	305.38			
	Coğrafya	14	245.00			
	Kimya	22	249.64			
	Fizik	8	228.00			
	İmam Hatip Meslek Dersleri	9	311.67			
	Teknoloji Tasarım	10	228.00			
	Felsefe	7	262.00			
	Toplam	494				

Tablo 25’de öğretmenler tarafından üretilen soru sayısı ile branş değişkeni arasında ($p<0.05$) anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın hangi branşlar arasında olduğunu belirlemek için Tablo 26’da Post Hoc Testi uygulanmıştır.

Tablo 26. Üretilen Soru Sayısının Branş Değişkenine Yönelik Post Hoc Testi Sonuçları

Branş	Branş	Ortalama Fark	Standart Hata	p	95% Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
Bilişim Teknolojileri	Türkçe	20.775*	4.395	.018	2.15	39.19
	Matematik	20.941*	4.394	.018	2.26	39.29
	Fen Bilimleri	20.686*	4.393	.016	2.42	39.46
	İngilizce	20.807*	4.396	.018	2.17	39.20
	Sosyal-Tarih	19.231*	4.394	.017	2.29	39.32
	Din Kültürü ve AB	20.870*	4.608	.038	0.55	37.91
	Coğrafya	20.850*	4.393	.017	2.35	39.39
	Kimya	20.941*	4.393	.017	2.33	39.37
	Fizik	19.608*	4.393	.016	2.42	39.46
	İmam Hatip Meslek Dersleri	20.941*	4.502	.031	1.01	38.20
	Teknoloji Tasarım	20.798*	4.393	.016	2.42	39.46
	Felsefe		4.395	.017	2.28	39.32

Tablo 26’da yapılan Post Hoc testi sonuçlarına göre yapılan ikili branş karşılaştırmaları sonucu Bilişim Teknoloji branşı öğretmenleri diğer branş öğretmenlerinden ($p<0.05$) olumlu yönde farklılık göstermiştir. Yani Bilişim Teknolojileri öğretmenleri EBA Ders’te diğer branş öğretmenlerine göre daha fazla soru üretmiş ve daha aktif kullandığı söylenebilir.

Branşa Göre EBA Derste Oluşturulan Sınav Sayısı.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA Ders’te üretilen soru sayıları gruplandırılmış olup ve branşa göre üretilen soru sayıları Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27. *Branşa Göre EBA Ders 'te Oluşturulan Sınav Sayısı*

Branş	Oluşturulan Sınav Sayısı				Toplam
	0	1-5	6-10		
Türkçe	n	93	9	0	102
	%	91.2	8.8	0.0	100.0
İlköğretim Matematik Lise Matematik	n	81	9	0	90
	%	90.0	10.0	0.0	100.0
Fen Bilimleri	n	49	3	1	53
	%	92.5	5.7	1.9	100.0
İngilizce	n	48	3	0	51
	%	94.1	5.9	0.0	100.0
Sosyal-Tarih	n	51	2	0	53
	%	96.2	3.8	0.0	100.0
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	n	61	0	1	62
	%	98.4	0.0	1.6	100.0
Bilişim Teknolojileri	n	12	2	2	16
	%	75.0	12.5	12.5	100.0
Coğrafya	n	14	0	0	14
	%	100.0	0.0	0.0	100.0
Kimya	n	22	0	0	22
	%	100.0	0.0	0.0	100.0
Fizik	n	8	0	0	8
	%	100.0	0.0	0.0	100.0
İmam Hatip Meslek Dersleri	n	8	1	0	9
	%	88.9	11.1	0.0	100.0
Teknoloji Tasarım	n	9	0	0	9
	%	100.0	0.0	0.0	100.0
Felsefe	n	7	0	0	7
	%	100.0	0.0	0.0	100.0
Toplam	n	463	29	4	496
	%	93.3	5.8	.8	100.0

Tablo 27'ye göre araştırmaya katılan 496 öğretmen oluşturduğu sınav sayısı hakkında bilgi vermiştir. 496 öğretmenin %93.3'ü (463) EBA Ders'te hiç sınav oluşturmamıştır. Bilişim Teknolojileri branşındaki öğretmenlerin %25'i herhangi bir sayıda soru üreterek yüzde olarak diğer branşlardan yüksek olduğu görülmüştür. Fakat bunun nedeni araştırmaya katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin sayısının az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.. Coğrafya, Kimya ve Fizik branşı öğretmenlerin hiçbirinin EBA Derste soru üreterek katkı yapmadıkları belirlenmiştir. 463 öğretmenden alınan veriler doğrultusunda EBA Ders'e soru üreterek katkı yapma oranının çok düşük olduğu görülmüş ve bu özelliğinin aktif olarak kullanılmadığı belirlenmiştir.

Öğretmenler tarafından EBA Ders'te oluşturulan sınav sayısının branşa göre anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için dağılım normal olmadığından parametrik olmayan Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.

Tablo 28. *Oluşturulan Sınav Sayısının Branş Değişkenine Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları*

	Branş Kodu	n	Sıra Ortalaması	sd	x ²	p
Oluşturulan Sınav	Türkçe	102	253.67	12	19.098	.086
	Matematik-Lise	89	256.56			
	Matematik					
	Fen Bilimleri	52	250.92			
	İngilizce	50	246.61			
	Sosyal-Tarih	53	241.42			
	Din Kültürü ve AB	62	236.25			
	Bilişim Teknolojileri	16	295.16			
	Coğrafya	14	232.00			
	Kimya	22	232.00			
	Fizik	8	232.00			
	İmam Hatip Meslek Dersleri	9	258.94			
	Teknoloji Tasarım	10	232.00			
	Felsefe	7	232.00			
	Toplam	494				

Tablo 28'de oluşturulan sınav sayısı ile branş değişkeni arasında ($p>0.05$) anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Branşa göre EBA derste paylaşım yapma sayısı.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA Ders'te yaptıkları paylaşım sayıları gruplandırılmış olup ve branşa göre yaptıkları paylaşım sayıları Tablo 29'da verilmiştir.

Tablo 29. *Branşa Göre Öğretmenlerin EBA Ders 'te Paylaşım Yapma Sayısı*

Branş		Paylaşım Sayısı				Toplam
		0	1-5	6-10	10 üzeri	
Türkçe	n	94	3	0	0	97
Türk Dili ve Edebiyatı	%	96.9	3.1	0.0	0.0	100.0
İlköğretim Matematik	n	86	0	0	1	87
Lise Matematik	%	98.9	0.0	0.0	1.1	100.0
Fen Bilimleri	n	47	2	1	0	50
	%	94.0	4.0	2.0	0.0	100.0
İngilizce	n	48	0	0	0	48
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Sosyal-Tarih	n	48	1	1	1	51
	%	94.1	2.0	2.0	2.0	100.0
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	n	58	1	0	0	59
	%	98.3	1.7	0.0	0.0	100.0
Bilişim Teknolojileri	n	14	1	0	0	15
	%	93.3	6.7	0.0	0.0	100.0
Coğrafya	n	14	0	0	0	14
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Kimya	n	22	0	0	0	22
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Fizik	n	8	0	0	0	8
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
İmam Hatip Meslek Dersleri	n	8	1	0	0	9
	%	88.9	11.1	0.0	0.0	100.0
Teknoloji Tasarım	n	9	0	0	0	9
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Felsefe	n	7	0	0	0	7
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Toplam	n	463	9	2	2	476
	%	97.3	1.9	0.4	0.4	100.0

Tablo 29'a göre araştırmaya katılan öğretmenlerden 476 kişi paylaşım sayısı hakkında bilgi vermiştir. Bu öğretmenlerin %97.3'ü EBA ders'te herhangi bir paylaşım yapmadığı görülmüştür. EBA Ders'in paylaşım yapma özelliğinin öğretmenler tarafından kullanılmadığı söylenebilir.

Öğretmenler tarafından EBA Ders'te yapılan paylaşım sayısının branşa göre anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için dağılım normal olmadığından parametrik olmayan Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.

Tablo 30. Paylaşım Sayısının Branş Değişkenine Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Branş Kodu	N	Sıra Ortalaması	sd	x ²	p
Paylaşım Sayısı	Türkçe-Türk Dil Edebiyatı	102	239.31	12	11.184	.513
	Matematik-Lise Matematik	89	234.79			
	Fen Bilimleri	52	246.32			
	İngilizce	50	232.00			
	Sosyal-Tarih	53	246.07			
	Din Kültürü ve AB	62	236.06			
	Bilişim Teknolojileri	16	247.50			
	Coğrafya	14	232.00			
	Kimya	22	232.00			
	Fizik	8	232.00			
	İmam Hatip Meslek Dersleri	9	258.22			
	Teknoloji Tasarım	10	232.00			
	Felsefe	7	232.00			
	Toplam	494				

Tablo 30’da yapılan paylaşım sayısı ile branş değişkeni arasında ($p>0.05$) anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Branşa göre EBA derste gönderilen ileti sayısı.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA Ders’te gönderilen ileti sayıları gruplandırılmış olup ve branşa göre gönderdikleri ileti sayıları Tablo 31’de verilmiştir.

Tablo 31. Branşa Göre Öğretmenlerin EBA Ders’te Gönderilen İleti Sayısı

Branş		Gönderilen İleti Sayısı				Toplam
		0	1-5	6-10	11 ve üzeri	
Türkçe	n	96	4	1	0	101
Türk Dil Edebiyatı	%	95.0	4.0	1.0	0.0	100.0
İlköğretim Matematik	n	83	5	0	1	89
Lise Matematik	%	93.3	5.6	0.0	1.1	100.0
Fen Bilimleri	n	51	1	0	0	52
	%	98.1	1.9	0.0	0.0	100.0
İngilizce	n	48	2	0	0	50
	%	96.0	4.0	0.0	0.0	100.0
Sosyal Bilgiler	n	52	1	0	0	53
Tarih	%	98.1	1.9	0.0	0.0	100.0
Din Kültürü ve Ahlak	n	57	4	1	0	62
Bilgisi	%	91.9	6.5	1.6	0.0	100.0
Bilişim Teknolojileri	n	4	6	4	2	16
	%	25	37.5	25	12.5	100.0
Coğrafya	n	14	0	0	0	14
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0

Tablo 31 (devamı)

Kimya	n	22	0	0	0	22
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Fizik	n	6	2	0	0	8
	%	75.0	25.0	0.0	0.0	100.0
İmam Hatip Meslek Dersleri	n	7	2	0	0	9
	%	77.8	22.2	0.0	0.0	100.0
Teknoloji Tasarım	n	9	1	0	0	10
	%	90.0	10.0	0.0	0.0	100.0
Felsefe	n	7	0	0	0	7
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Toplam	n	463	26	3	1	493
	%	93.9	5.3	0.6	0.2	100.0

Tablo 31'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerden 493 kişi gönderdiği ileti sayısı hakkında bilgi vermiştir. Tablo 31 incelendiğinde ileti gönderme konusunda Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin yüzde olarak diğer öğretmenlerden daha çok ileti gönderme özelliğini kullandığı söylenebilir. Fakat araştırmaya katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerin sayısının az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Öğretmenler tarafından EBA Ders'te gönderdikleri ileti sayısının branşa göre anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için dağılım normal olmadığından parametrik olmayan Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.

Tablo 32. Gönderilen İleti Sayısının Branş Değişkenine Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Branş Kodu	N	Sıra Ortalaması	sd	x ²	p
Gönderilen İleti	Türkçe-Türk Dil Edebiyatı	102	244.23	12	34.181	.001
	Matematik-Lise Matematik	89	248.66			
	Fen Bilimleri	52	236.89			
	İngilizce	50	241.90			
	Sosyal-Tarih	53	236.50			
	Din Kültürü ve AB	62	251.80			
	Bilişim Teknolojileri	16	309.00			
	Coğrafya	14	232.00			
	Kimya	22	232.00			
	Fizik	8	295.06			
	İmam Hatip Meslek Dersleri	9	286.06			
	Teknoloji Tasarım	10	255.85			
	Felsefe	7	232.00			
	Toplam	494				

Tablo 32’de öğretmenler tarafından gönderilen ileti sayısı ile branş değişkeni arasında ($p<0.05$) anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın hangi branşlar arasında olduğunu belirlemek için Tablo 33’de Post Hoc Testi uygulanmıştır.

Tablo 33. *Gönderilen İleti Sayısının Branş Değişkenine Yönelik Post Hoc Testi Sonuçları*

Branş	Branş	Ortalama Fark	Standart Hata	p	95% Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
Bilişim Teknolojileri	Türkçe-Türk Dil Edebiyatı	5.884*	1.260	.015	0.73	11.34
	Matematik-Lise Matematik	6.100*	1.272	.019	0.58	11.19
	Fen Bilimleri	6.056*	1.260	.014	0.80	11.40
	İngilizce	6.158*	1.262	.015	0.75	11.36
	Sosyal-Tarih	5.935*	1.258	.013	0.85	11.46
	Din Kültürü ve AB	6.176*	1.267	.018	0.63	11.24
	Coğrafya	6.176*	1.258	.012	0.87	11.48
	Kimya		1.258	.012	0.87	11.48
	Fizik	5.301	1.411	.082	0.29	10.90
	İmam Hatip Meslek Dersleri	6.076*	1.280	.021	0.53	11.16
	Teknoloji Tasarım	6.176*	1.262	.014	0.77	11.38
	Felsefe		1.258	.012	0.87	11.48

Tablo 33’de yapılan Post Hoc testi sonuçlarına göre yapılan ikili branş karşılaştırmaları sonucu Bilişim Teknoloji branşı öğretmenleri diğer branş öğretmenlerinden ($p<0.05$) olumlu yönde farklılık göstermiştir. Yani Bilişim Teknolojileri öğretmenleri EBA Ders’te diğer branş öğretmenlerine göre daha fazla ileti göndermiş ve daha aktif kullandığı söylenebilir.

Hizmet Yılı Değişkenine Göre EBA Ders Kullanma Durumları

Araştırmada katılımcıların Şubat 2018 öncesi hizmet yılı değişkenine göre EBA Ders kullanım durumları gönderilen çalışma sayısı, üretilen soru sayısı, oluşturulan sınav sayısı, yapılan paylaşım sayısı ve gönderilen ileti sayıları, sayısal ve yüzde olarak tablolar halinde verilmiş ve yorumlanmıştır. Ayrıca veriler normal dağılmadığından hizmet yılı değişkeni açısından anlamlı fark olup olmadığına belirlemek için Kruskal Wallis Testi yapılmıştır.

Tablo 34. *Katılımcıların Hizmet Yılına Göre EBA Ders'i Kullanım Verileri*

Hizmet Yılı	Katılımcı Sayısı	Gönderilen Çalışma	Üretilen Soru	Oluşturulan Sınav	Paylaşım Sayısı	Gönderilen İleti Sayısı
1-5	125	13	11	9	9	2
6-10	149	23	17	15	14	13
11-15	66	6	6	3	3	4
16-20	65	5	4	3	2	3
20 üzeri	71	2	0	1	3	0

Tablo 34'e göre Kruskal Wallis Testi sonucuna göre hizmet yılı değişkenine göre bir farklılık görülmemiştir. Fakat Tablo 33 incelendiğinde kullanım verilerine bakıldığında hizmet yılı 6-10 yıl arasında olan öğretmenlerin kullanım verileri daha yüksek olduğu söylenebilir. Tablo 34'de hizmet yılına göre gönderilen çalışma, üretilen soru, oluşturulan sınav, gönderilen ileti ve paylaşım sayıları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına bakmak için Kruskal Wallis testi uygulanmıştır.

Tablo 35. *Üretilen Soru, Oluşturulan Sınav, Gönderilen Çalışma, Yapılan Paylaşım, Gönderilen İleti Sayılarının Hizmet Yılı Değişkenine Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları*

	x ²	sd	p
Gönderdiği Çalışma	8.264	4	.082
Ürettiği Soru	9.006	4	.061
Oluşturduğu Sınav	6.851	4	.144
Gönderdiği İleti	3.017	4	.555
Paylaşım Sayısı	9.885	4	.052

Tablo 35'te bakıldığında hizmet yılı değişkenine göre gönderilen çalışma ($p>0.05$), üretilen soru ($p>0.05$), oluşturulan sınav ($p>0.05$), paylaşım ($p>0.05$) ve ileti ($p>0.05$) sayıları arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür.

Hizmet yılına göre EBA derste gönderilen çalışma sayısı.

Ankete katılan öğretmenlerin hizmet yıllarına göre EBA Ders'te gönderdiği çalışma sayısı Tablo 36'da yer almaktadır.

Tablo 36. Hizmet Yılına Göre EBA Ders 'te Gönderilen Çalışma Sayısı

Hizmet Yılı		Gönderilen Çalışma Sayısı						Toplam
		0	1-5	6-10	11-15	16-20	20 ve üzeri	
1-5	N	112	8	1	3	0	1	125
	%	89.6	6.4	0.8	2.4	0.0	0.8	100.0
6-10	N	126	13	4	2	2	2	149
	%	85.1	8.8	2.0	1.4	1.4	1.4	100.0
11-15	N	60	2	2	0	2	0	66
	%	90.9	3.0	3.0	0.0	3.0	0.0	100.0
15-20	N	60	4	0	1	0	0	65
	%	92.3	6.2	0.0	1.5	0.0	0.0	100.0
20 ve üzeri	N	69	2	0	0	0	0	71
	%	97.2	2.8	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Toplam	N	427	29	7	6	4	3	476
	%	89.9	6.1	1.3	1.3	0.8	0.6	100.0

Tablo 36 incelendiğinde katılımcıların hizmet yılına bakıldığında 6-10 yıl arasında hizmet yılı olan öğretmenler çalışma gönderme konusunda %14.99 oranla en aktif öğretmen grubu olduğu görülmüştür. Hizmet yılı 20 yıl ve üzeri olan öğretmenlerin ise %97.2'si hiç çalışma göndermeyerek en pasif grup olduğu söylenebilir.

Hizmet yılına göre EBA derste üretilen soru sayısı.

Ankete katılan öğretmenlerin hizmet yıllarına göre EBA Ders'te ürettikleri soru sayısı Tablo 37'de yer almaktadır.

Tablo 37. Hizmet Yılına Göre EBA Ders 'te Üretilen Soru Sayısı

Hizmet Yılı		Üretilen Soru Sayısı Grupları				Toplam
		0	1-10	11-20	21 ve üzeri	
1-5	N	114	10	0	1	125
	%	91.2	8.0	0.0	0.8	100.0
6-10	N	132	15	1	1	149
	%	88.6	10.1	0.7	0.7	100.0
11-15	N	61	5	1	0	67
	%	91.0	7.5	1.5	0.0	100.0
15-20	N	61	4	0	0	65
	%	93.8	6.2	0.0	0.0	100.0
20 ve üzeri	N	70	0	0	0	70
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Toplam	N	438	34	2	2	476
	%	92.0	7.1	0.4	0.4	100.0

Tablo 37 incelendiğinde hizmet yılı 6-10 yıl arasında olan öğretmenlerin kullanım oranı grubu diğer gruplara göre daha fazla olduğu söylenebilir. Hizmet yılı 20 ve üzeri olan öğretmenler EBA Ders’e hiç soru üretmedikleri görülmüştür.

Hizmet yılına göre EBA derste oluşturulan sınav sayısı.

Ankete katılan öğretmenlerin hizmet yıllarına göre EBA Ders’te oluşturdukları sınav sayısı Tablo 38’de yer almaktadır.

Tablo 38. *Hizmet Yılına Göre EBA Ders’te Oluşturulan Sınav Sayısı*

Hizmet Yılı		Oluşturduğu Sınav			Toplam
		0	1-5	6-10	
1-5	N	116	8	1	125
	%	92.8	6.4	0.8	100.0
6-10	N	134	13	2	149
	%	89.9	8.7	1.3	100.0
11-15	N	64	3	0	67
	%	95.5	4.5	0.0	100.0
15-20	N	62	3	0	65
	%	95.4	4.6	0.0	100.0
20 ve üzeri	N	70	0	1	71
	%	98.6	0.0	1.4	100.0
Toplam	N	446	27	4	477
	%	93.5	5.7	0.8	100.0

Tablo 38 incelendiğinde hizmet süresi 6-10 yıl arasında olan öğretmen grubu %9,9 oranla en çok sınav oluşturan grup olmuştur. Hizmet yılı 20 ve üzerisinde olan öğretmenler ise en az sınav oluşturan grup arasında yer almıştır.

Hizmet yılına göre EBA derste yapılan paylaşım sayısı.

Ankete katılan öğretmenlerin hizmet yıllarına göre EBA Ders’te yaptıkları paylaşım sayısı Tablo 39’da yer almaktadır.

Tablo 39. Hizmet Yılına Göre EBA Ders 'te Yapılan Paylaşım Sayısı

Hizmet Yılı		Paylaşım Sayısı				Toplam
		0	1-5	6-10	10 üzeri	
1-5	N	123	2	0	0	125
	%	98.4	1.6	0.0	0.0	100.0
6-10	N	136	8	4	1	149
	%	93.6	4.3	1.4	0.7	100.0
11-15	N	63	2	2	0	67
	%	98.4	1.6	0.0	0.0	100.0
15-20	N	62	2	0	1	65
	%	98.3	0.0	0.0	1.7	100.0
20 ve üzeri	N	71	0	0	0	71
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Toplam	N	453	14	4	2	477
	%	97.2	2.0	0.4	0.4	100.0

Tablo 39 incelendiğinde hizmet yılı 6-10 yıl arasında olan öğretmenler %6,4 oranla en fazla paylaşım yapan grup olmuştur. Hizmet yılı 20 yıl ve üzeri olan öğretmenler EBA Ders'te hiç paylaşım yapmadıkları belirlenmiştir.

Hizmet yılına göre EBA derste gönderilen ileti sayısı.

Katılımcıların hizmet yılına göre EBA Ders'te gönderdikleri ileti sayısı Tablo 40'da yer almaktadır.

Tablo 40. Hizmet Yılına Göre EBA Ders 'te Gönderilen İleti Sayısı

Hizmet Yılı		Gönderilen İleti Sayısı				Toplam
		0	1-5	6-10	11 ve üzeri	
1-5	N	116	7	2	0	125
	%	92.8	5.6	1.6	0.0	100.0
6-10	N	135	11	2	1	149
	%	91.8	6.8	0.7	0.7	100.0
11-15	N	63	3	0	0	66
	%	95.5	4.5	0.0	0.0	100.0
15-20	N	63	2	0	0	65
	%	96.9	3.1	0.0	0.0	100.0
20 ve üzeri	N	68	3	0	0	71
	%	95.8	4.2	0.0	0.0	100.0
Toplam	N	445	25	3	1	474
	%	93.9	5.3	0.6	0.2	100.0

Tablo 40 incelendiğinde katılımcılardan hizmet yılı 6-10 yıl arasında olan öğretmenler ileti gönderme konusunda da diğer gruplara göre daha aktif oldukları belirlenmiştir.

Birinci araştırma sorusunun bulgular çerçevesinde öğretmenlerin EBA Ders'i aktif olarak kullanmadıkları görülmüş ve bununla ilgili görüşleri ikinci araştırma sorusu kapsamında ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Katılımcıların EBA Ders Hakkında Görüşleri

Araştırmada görüşmecilerin EBA Ders kullanımlarını etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla 3 tema belirlenmiştir.

- Altyapı, erişim ve teknik yeterlilik,
- EBA Ders ÖYS,
- İçerik.

Daha sonra yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen nitel veriler NVivo12 programında analiz edilmesi sonucunda 21 kod elde edilmiştir. Kodlar araştırma soruları, temalar ve veri toplama aracına uygun olarak belirlenmiştir. Kodların temalar ve verilerle tutarlı olmasına dikkat edilmiştir. Belirlenen kodlar alan uzmanı tarafından incelenmiş ve yapılan dönütler sonucu düzeltmeler yapılmıştır. Tablo 15'te oluşturulan temalar ve kodlar verilmiştir.

Altyapı , Erişim ve Yeterlilik	EBA Ders	İçerik
• Altyapı • Erişim • Teknik Yeterlilik	• EBA Ders Hakkında • EBA Ders Bölüm ve Kullanım Amacı • Tasarım ve Kullanım • Sunduğu İmkanlar • Verimlilik • Farklı ÖYS Kullanım • Kullanım Zamanı • Ders Sonrası Öğrenci Kullanımı	• Kullanıcı Önerileri • Öğrenme Düzeyini Belirleme • EBA Duvar • Paylaşım • Dosyalarım • İçerik Üretme • Rapor Takip • İçerik Yeterliliği • İçerik Kalitesi • Kazanım

Şekil 15. Temalar ve kodlar

Altyapı, erişim ve yeterlilik.

Katılımcıların EBA Ders altyapı ve teknik yeterlilik açısından görüşleri bu tema altında kodlarla belirtilmiştir.

Altyapı.

Katılımcılardan 13 öğretmen EBA Ders kullanırken bazen sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu sorunlardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz: bazı deneysel etkinliklerin kullanımı sırasında fare kullanımı gerektiren uygulamaların olması ve bazı etkileşimli içeriklerin açılmaması, alt yapı ve erişebilirlik sıkıntısı sorunu, etkileşimli tahtalarda bazı videoların oynatılamaması ve son olarak en çok ifade edilen sorun ise okullara bağlanan MEB filtreleme sisteminin interneti çok yavaşlattığı bazen kopmaların olması karşılaşılan en temel problemler olarak görülmüştür.

Öğretmenler EBA Ders'i alt yapı sıkıntılarından dolayı etkin kullanamadıklarını, ders esnasında bazen videoların açılmadığını ve bu yüzden zaman kaybı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öncelikle bu problemlerin giderilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

"Sistemde ciddi anlamda alt yapı sıkıntısı var, donmalar çok oluyor bazen erişilemiyor. Bu da ders süresinde vakit kaybı olur. Bu anlamda önlem alınıp iyileştirme yapılması lazım. Bu problem giderilirse daha çok kullanılacağı düşüncesindeyim (G11)."

"Etkileşimli içerikler tam sağlıklı çalışmıyor bazen açılmama sorunu ile karşılaşıyorum. Ayrıca bazen EBA da yapılan güncellemeler nedeni ile erişim sağlanmıyor (G7)."

"Sanırım bazen EBA'da yapılan güncellemeler nedeni ile kısa süreli erişim sıkıntısı yaşıyoruz. Güncellemelerin gece saatlerinde yapılması daha uygun olur."

Erişim.

Katılımcılardan 11 öğretmen EBA Ders'i kullanırken erişim sıkıntıları yaşadığını ifade etmiştir. Öğretmenler zaman kaybı yaşayacaklarını düşündüklerinden dolayı sınıflarında EBA Ders'i çok kullanmak istemekte-dirler. Öğretmenler ayrıca EBA Ders'e girişin çok daha pratik şekilde olması gerektiğini kullanıcı adı ve şifre yazma işleminin zaman kaybı olarak görüldüğünü belirtmişlerdir.

"İnternetteki yavaşlama, kopma. Ama okulumuza gelen fiber internetle bu işi çözdük. Diğer bir sıkıntıda sisteme girerken sürekli şifre girmek zorunda olmamız. Mesela bir telefon gibi parmak izi okuyucu olsa daha hızlı giriş yapılabilir. Genellikle çoğu zaman şifre kullanıcı adı girmemek için EBA Ders'i açmadığım olmuştur. Giriş daha pratik olmalı (G12)."

FATİH Projesinin temel amacı olan eğitimde fırsat eşitliği sağlanması konusunda ise özellikle öğretmenlerin eleştirdiği nokta her öğrencinin bilgisayar ve internet erişimi olmadığı

için özellikle çalışma ve sınav gönderme konusunda EBA'dan faydalanamadıklarını ifade etmişlerdir.

“zellikle ğretmen-ğrenci arasındaki iletişim açısından çok fazla kullanmak istiyorum. EBA Ders'te buna müsait bir ortam. Fakat şöyle bir sorun var öğrencilerimizin büyük bir kısmının evinde internet olmadığından dolayı EBA Ders üzerinden dev, sınav, konu anlatımı ve diğerk dokümanları öğrenciye gönderemiyoruz gndersek de kullanım çok az olarak geri dönüyor. EBA Ders'i hem bizlerin hem de öğrencilerimizin daha etkin ve verimli şekilde kullanabilmeleri için mesela ğrencilerinin de evinde en azından tablet ve internet olması gerektiğini düşünüyorum. Bizim kullanımlarımız okul içi ile sınırlı kalmaktadır (G10).”

Yeterlilik.

EBA Ders'i aktif kullanamayan 9 katılımcı teknoloji kullanım konusunda kendilerini yetersiz gördüklerinden sistemin her ne kadar faydalarını bilip kullanmak isteseler de özellikle ğrenci karşısında kullanmaktan çekinmektedirler.

“EBA Ders'i kullanmak istiyorum fakat günlük hayatta da bilgisayar ek kullanmadığım için akıllı tahtayı ve EBA'yı pratik bir şekilde kullanamıyorum, öğrencinin gözünde yeteneksiz görünmekten çekiniyorum. Bu yüzden öncelikle bizim gibi öğretmenlerin temel bilgisayar kullanım kurslarına alınmasını istiyorum (G18).”

Katılımcılar ile yapılan görüşmelerin analizi sonucunda teknik yeterlilik ve alt yapı açısından EBA Ders kullanımını etkileyen faktörler şu şekilde çıkmıştır;

- EBA Ders kullanım sırasında bazı videoların açılmaması,
- İnternet hızının yavaş olması,
- Öğretmenin BT araçlarını kullanmada kendilerini teknik olarak yetersiz görmesi ve yavaş kullanması,
- EBA'da yapılan güncellemeler sırasında siteye erişilememe durumu,
- En önemlisi ise her öğrencinin bilgisayar ve internet erişimi olmadığından ğretmenin EBA Dersi sürekli olarak kullanmak istememesi,

EBA ders.

Katılımcıların YS olarak EBA Ders kullanım hakkındaki görüşleri bu tema altında kodlarla belirtilmiştir.

EBA ders hakkında.

Görüşmeye katılan öğretmenlerin “EBA Ders öğretim yönetim sistemi hakkında bilgi sahibi misiniz?” sorusuna 18 öğretmen bilgi sahibi olduğunu ifade etmiş, dört öğretmen ise bilgi sahibi olmadığını ifade etmiştir.

EBA Ders hakkında bilgi sahibi olan öğretmenler EBA Ders’i genel olarak ders içeriklerinin bulunduğu, öğretimi kolaylaştırıcı destek materyallerinin olduğu, öğretmen-öğrenci arasındaki etkileşimi artıran, anlatımı ve öğrenmeleri kolaylaştıran bir sistem olarak tanımlamışlardır.

“EBA Ders platformunun çevirim içi ücretsiz ve erişilebilirliği kolay, öğrencinin interkatif bir öğrenme ortamı içerisinde öğrenme süreçlerini yaşamalarını sağlayan bir platformdur (G12).”

“Öğretmene sınıf içerisinde kendi branşı ile ilgili öğretimi kolaylaştırıcı eğitim destek ünitelerinden bir tanesi olarak tanımlayabiliriz (G10).”

“Öğretmen-öğrenci arasındaki etkileşimi artıran öğrenmeleri ve anlatımları kolaylaştıran bir sistemdir (G13).”

EBA ders bölümleri ve kullanım amaçları.

Katılımcıların “EBA Dersi şimdiye kadar hangi bölümlerini ne amaçla kullandınız?” sorusuna verdikleri cevaplar ise EBA Dersi kullanan öğretmenlerin en çok soru-sınav sistemi, sınavlar ve duvarım bölümünü kullandıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler genelde EBA Ders soru ve sınav sistemini konu anlatımı sırasından EBA Ders’te yer alan sorulardan, faydalandıklarını, her öğrencinin imkânı olmadığı için ödev olarak gönderemediklerini, EBA Ders duvarım bölümünü ise duyuru ve branşları ile ilgili görseller, içerikler paylaştıklarını belirtmişlerdir. Konu anlatımı videolarını ise daha çok anlatılan konuları bitirdikten sonra pekiştirme amacı ile kullanmışlardır. Ayrıca EBA Ders’te branşı ile ilgili içerik bulunmayan öğretmenlerin kendi içeriklerini duvar bölümünde paylaştıklarını ifade etmişlerdir.

“En çok kullandığım bölümlerden bir tanesi de sorular bölümü. EBA Ders’te çok farklı ve zengin sorular mevcut. Bu soruları etkileşimli tahtada açıp öğrencilere çözdürüyorum (G10).”

“Duvarım bölümünü, sınıflara paylaşım yapıyorum, kendi hazırlamış olduğum soru ve sınavları burada sınıflara ve gruplara gönderiyorum G(22).”

Tasarım ve kullanım.

Katılımcılar “EBA Ders öğretim yönetim sisteminin tasarım ve kullanım kolaylığı açısından neler söylersiniz?” sorusuna 12 öğretmen olumlu cevap vermiş 5 öğretmen ise olumsuz cevap vermiştir. Olumlu cevap veren öğretmenler genellikle temel bilgisayar bilgisine sahip her öğretmenin kullanabileceği bir tasarıma sahip olduğunu ve sistemin modüler bir yapıda sade ve kullanışlı bir yapısının olduğu görüşündedirler.

“EBA Ders'te yer alan içeriklere kolay erişim yapabiliyoruz. Tasarımı sade ve güzel (G23).”

EBA Dersi tasarım ve kullanım açısından eleştiren öğretmenler ise tasarım olarak geliştirilmeye ihtiyacı olan bir sistem olduğunu ve ayrıca menülerin daha farklı bir şekilde tasarlanarak ders işleme esnasında daha pratik ve kolay kullanılabilir bir ara yüzü olması gerektiğini belirtmişlerdir.

“Tasarım EBA hâlihazırda gelişmekte olan bir platform. Her ne kadar ara yüz anlamında oldukça basitleştirilmiş olsa da geliştirilmeye ihtiyacı olan bazı bölümleri bulunuyor (G4).”

“Hızlı başlat menüsü olması lazım. Öğrenci karşısında EBA Derse şifreli giriş yapmak hem güvenlik açısından hem de zaman alması bakımından çok fazla tercih etmiyorum (G15).”

Sunduğu imkânlar.

EBA Ders sistemi bir öğretim sisteminde bulunması gereken birçok özelliği bünyesinde barındırmaktadır. Katılımcı öğretmenler EBA Ders'in öğretim süreçlerine katkısının bilincinde olmalarına rağmen kullanım konusunda aktif olmadıkları görülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmenler “Bir Öğretim Yönetim Sistemi olarak EBA Ders öğretmene ve öğrenciye sunduğu imkânlar nelerdir?” Sorusuna verilen cevaplar ise aşağıdaki gibidir.

EBA Dersi öğretim etkinliklerinde kullanan öğretmenlerin özellikle soyut konuların yer aldığı içerikler sayesinde somutlaştırılarak ders işleme sürecine olumlu katkılarının olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenlere online sınav yapma, ödev gönderme, konu tekrarı yaptırma ve takiplerini yapma gibi imkanlar verdiğinden haberdar oldukları görülmüştür.

Öğrenciye sunduğu imkânlar ile ilgili soruya alınan cevaplar ise eğitimde fırsat eşitliğini sağlayarak en uzak köylerde bile internet imkânlarını kullanarak gidilmeyen görülmeyen yerler veya somut konuların işlenmesi açısından olumlu etkileri olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin daha çok konuları pekiştirme, sınırsız tekrar etme, konularla ilgili bolca soru çözme olanağı verdiği, ayrıca ücretsiz ve interaktif yapıda olması, bütün öğrencilere fırsat eşitliği vermesi EBA Dersin sunduğu önemli imkânlar olduğunu belirtmişlerdir.

“Öğretmen açısından ödev gönderme, çalışma gönderme, sınav gönderme, duyuru anket yayınlama gibi imkânlar vermektedir. Öğrenci açısından bakacak olursak istediği dersi istediği kadar tekrar edebilir eksik öğrenmelerini tamamlayabilir ve anlatılan konularla ilgili sınavlar alıştırmalar çözebilir (G4).”

“Öğretmene çok yardımcı olan bir sistem. Kendime ait ders akışı oluşturuyorum girdiğim sınıflara uyguluyorum. Öğrenmelerin ne düzeyde gerçekleştiğini belirlemek için sınav uyguluyorum (G12).”

“İnteraktif yapıda ve ücretsiz olması ve aynı zamanda öğrencilerin bireysel farklılıklarını da göz önünde bulundurması, herkese fırsat eşitliği tanınması EBA Dersin sunduğu en önemli imkândır bence (G11).”

Verimlilik.

Katılımcıların “EBA Ders öğretim yönetim sisteminin geliştirilmesinin öğretim etkinliklerinde verimli olabileceği hakkında neler söyleyebilirsiniz?” Sorusuna verilen cevaplarda ortak görüşleri sonucu EBA Ders’in hem öğretmenler için hem de öğrencilerin akademik başarısı için faydalı bir sistem olarak düşünüldüğü fakat tam olarak amaca hizmet etmediği belirlenmiştir. Öğretmenlerin EBA Ders’ ten daha çok verim alabilmesi için yer alan içeriklerin bütün branşları kapsayacak şekilde genişlemesi, ölçme değerlendirme bölümündeki etnikliklerin çoğaltılması gerektiğini belirtilmiştir. Birçok öğretmen ise içeriklerin sürekli güncellenmesi, değişen sınav sistemlerine çabuk adapte olabilmesi, alt yapıda yaşanan sıkıntıların giderilmesi ile daha verimli olacağını düşünmektedir.

“Alt yapı sıkıntıları giderilirse kullanım sıklığı doğal olarak artacak zaten. Genellikle erişimde sorun yaşıyoruz, videolarda donma oluyor. Bazen EBA ders kullanımına çok sıcak bakamıyorum. Ders saatimizde kısıtlı olmasından dolayı süreden yemiş oluyor. Ayrıca İngilizce içerikleri daha çok dilbilgisi ağırlıklı, bu da yeni dil öğretim programı ve anlayışı ile paralel olmuyor. Bu anlamda biraz daha görsel materyallerin zenginleştirilmesi lazım (G11).”

“EBA dersin özellikle ölçme değerlendirme kısmındaki etkinlikler çoğaltılarak daha fazla etkin kullanılması açısından önemli katkılarının olacağını düşünüyorum (G1).”

“İçeriği tam olan derslerde verimli ve yararlı olur fakat bizim branşımızla ilgili EBA derste içerik yok. Bu içerikler tamamlanırsa hem öğretmenler tarafından hem de öğrenciler tarafından kullanımı artacaktır ve daha etkili öğrenmeler gerçekleşecektir diye düşünüyorum (G13).”

Farklı ÖYS kullanımı.

Katılımcıların “EBA dersten başka bir öğretim yönetim sistemini kullandınız mı?” Cevabınızın evet olması durumunda EBA Ders’in diğerlerine göre olumlu ya da olumsuz yanları sizce nelerdir?” sorusuna öğretmenlerden 12’si EBA Ders’ten başka Morpa Kampus, Okulistik gibi öğretim yönetim sistemlerini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bu ÖYS’lerin EBA Ders’e göre olumlu yanları görsel materyallerin ve videoların daha kaliteli ve etkili olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca konuların ve soruların yeni müfredata göre daha çabuk güncellendiğini belirtmişlerdir.

Öğretmenler EBA Ders’i diğer ÖYS’ inden ayıran en önemli özelliği ise hem öğretmeni hem de öğrenciyi sistemde aktif etmesi, öğretmenin kendi içeriklerini üretip sisteme ekleyebilmesi, soru, sınav hazırlayıp paylaşabilmesi, ayrıca bütün öğretmen ve öğrencinin kullanımına ücretsiz olarak sunulması diğerlerinden ayıran en önemli özellik olduğunu ifade etmişlerdir.

“Morpa Kampus ile karşılaştıracak olursam Morpa Kampus çok sık güncellenen özelliklerle yeni müfredat değişikliklerine çok çabuk adapte olan bir yapı. Bunun tabi sebeplerinden birisi özel sektöre ait bir firma olmasından kaynaklandığını düşünüyorum. Bu anlamda EBA Ders çok geniş bir platform evet ama müfredata uyum anlamında her derse yönelik içerik zenginliği anlamında bir de bunu da eklemeyen geçemeyeceğim görsel zenginlik anlamında Morpa Kampus bir adım öne geçiyor (G2).”

“Eba Ders’in dışında özel olarak Morpa Kampüs’ü kullandım. Morpa Kampus ve EBA Ders’i karşılaştırırsak ölçme değerlendirme kısmındaki etkinlikler çalışmalar ödevlendirmeler öğretmene daha çok hazır imkanlar sunmaktadır (G1).”

“Aktif bir şekilde Morpa Kampus kullanıyorum. Açıkçası ben Morpa Kampüs’ü daha çok beğeniyorum. Çünkü İngilizce içerikleri, görsel materyalleri, videoları daha etkili ve alt yapı sorunları yok, erişilebilirliği çok kolay ve daha çok İngilizce branşı için daha

çok etkileşimli içerikler mevcut. Dilin aktif kullanılmasını sağlayan etkinlikler de var. Bunlarda benim daha çok hoşuma gidiyor (G11).”

Kullanım zamanı.

Katılımcılar “EBA Dersi ders süresinde en çok ne zaman kullanırsınız neden?(dersin başında ortasında sonunda ders dışı)” Sorusuna daha çok dersin sonunda kullandıklarını belirtmişlerdir. EBA Ders’in en çok kullanan, orta derecede kullanan ve hiç kullanmayan öğretmenlerle yapılan görüşme sonucunda 6 öğretmen EBA Ders’i yeni konuya geçmeden önce öğrencilerin konu ile ilgili hazır bulunuşluk düzeylerini artırmak amacı ile dersin başında kullandıklarını, 11 öğretmenin ise dersin sonunda anlatılan konuları pekiştirmek için ölçme değerlendirme bölümlerini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca 6 öğretmen ise branşları ile ilgili içeriklerin ve soruların olmadığını söylemiş ve bu yüzden EBA dersi kullanmadıklarını ifade etmişlerdir.

“Dersin başında daha çok kullanıyorum. Anlatacağım dersin daha iyi bir şekilde planlanması ve süreci daha iyi şekilde organize etmek için dersin başında kullanıyorum (G6).”

“Özellikle dersin orta ve son kısımlarında kullanıyorum. Konuyu işledikten sonra pekiştirme açısından daha uygun oluyor (G12).”

“Dersin ortasında daha sık kullanmaktayım. Konuyu anlatıp pekiştirmek için Eba Derste yer alan soruları sınıfta çözüyorum (G10).”

Ders sonrası öğrenci kullanımı.

EBA Ders’i Öğretim Yönetim Sistemini ders sonrasında öğrenciler ne amaçla kullanabilirler? Kullanmalarının faydaları neler olabilir? Sorusuna ise katılımcılar ders sonrasında öğrenciler sınavlara hazırlıkta, konu tekrarlarında, anlatılan konuları pekiştirmek ve kendilerini değerlendirerek o konu ile ilgili eksikliklerini tamamlamak için kullanabildikleri yanıtını vermişlerdir. Fakat genel olarak bütün öğrencilerin bu imkânlardan faydalanamadıkları, her öğrencinin bilgisayar ve internet erişiminin sağlanması konusunda genel görüşlere ulaşılmıştır. Öğretmenler; öğrenciler arasındaki fırsat eşitliği sağlanamadığından dolayı EBA Ders’te öğrenciye ödev gönderme, sınav yapma gibi uygulamaları yapmadıklarını ifade etmişlerdir.

“Ders sonrası için etkinlikler, dersi destekleyici amaçlarla kullanabilirler. Bu da hem tekrar için iyi olur hem de kazanımların pekiştirilmesini sağlar. Soruları da çözdükleri zaman konu ile sıkıntı kalmaz. Fakat her öğrencimizin bu imkânları yok (G3).”

“Tekrar amaçlı kullanabilirler. O anlamda gayet faydalı. Ben de bunu sağlamak adına bir çok test gönderiyorum (G11).”

“Anlatılan derse ilgili konu tekrarlarının yapılması, anlatılan konularla ilgili uygulama gönderilebilir. Hazırladığımız test soruları, sınavları gönderilebilir. Bu konuda büyük bir fayda sağlayacaktır G12.”

Katılımcılar ile yapılan görüşmelerin analizi sonucunda kullanım açısından EBA Ders kullanımını etkileyen faktörler şu şekilde çıkmıştır;

- EBA Ders’e giriş yapmanın zaman alması,
- EBA Ders içeriklerinin müfredatta yer alan içeriklerle birebir uyuşmaması
- EBA Ders ile ilgili verilen eğitimlerin çok kısa olması,
- EBA Ders yerine farklı platformların daha çok beğenilip tercih edilmesi,
- Gönderilen sınavların ve etkinliklerin öğrenciler tarafından dikkate alınmaması,
- Tasarım ve menü geçişlerinin beğenilmemesi,
- EBA Ders’e alternatif sistemlerin daha çok tercih edilmesi,
- EBA Ders içeriklerinin bazı branşları kapsamaması

İçerik.

Katılımcıların EBA Ders içerikleri hakkındaki görüşleri bu tema altında kodlarla belirtilmiştir.

Kullanıcı önerileri.

Ders öncesinde ve ders sırasında EBA Ders'i daha sık kullanmak için ne gibi özellikler eklenmelidir? Siz olsaydınız EBA Ders sistemini neler çıkarıp eklerdiniz.

Özellikle Fen ve Teknoloji öğretmenleri müfredatta yer alan deneylerin simülasyonların eklenmesi gerektiği önerisinde bulunmuş ve üretilen içeriklerin video şeklinde değil de öğrenci ile etkileşime geçecek içeriklerin üretilmesi gerektiğini söylemişlerdir.

“Fen ve Teknoloji dersi ile ilgili müfredatta yer alan deney simülasyonları eklenebilir. İçerikler üretilirken video şeklinde değil de öğrenci ile etkileşime geçecek içerikler üretilmeli (G20).”

“Öğrencilerin yapabileceği deneyler artırılabilir. Fen ve Teknoloji dersi için deneyler diye bir alan olmalı. Öğrenci en azından simülasyon da kendi yaparak daha kolay öğrenebilir” ifade etmiştir (G20).”

Öğretmenlerden bazıları da EBA Ders'in öğrencilerin ilgisini çekmediğini, videoların çok uzun olduğunu, kısaltılması gerektiğini ve bilgi yarışması gibi farklı platformların eklenerek, dikkatlerinin çekilebileceğini belirtmişlerdir. Son olarak EBA Ders'te öğretmenler tarafından içerik, etkinlik ve soru ekleme adımlarının çok uzun olduğunu bunun daha pratik hale getirilmesi gerektiği belirlenmiştir.

“Ekleme olarak söyleyeyim daha fazla etkinlik eklerdim. Öğrencilerin katılımını sağlamak için ve dersler ilgili kısa kısa özet videolar daha fazla soru çeşidi eklenebilir (G14).”

“Biraz daha öğrenciye uygunluk önemli. EBA Ders'te konu anlatım videoları var ama bazen bunları kullandığımız zaman öğrenci sıkılmaya başlıyor. İçerikler etkileşimli hale getirilmeli (G9).”

Öğrenme düzeyini belirleme.

Araştırmaya katılan öğretmenler “Öğrencilerinizin ön bilgilerini tespit etmek ve öğrenme düzeylerini belirlemek için EBA Ders kullanılabilir mi?” Sorusuna EBA Ders'in bazı branşlar için öğrencilerin ön bilgilerini tespit etmek ve öğrenme düzeylerini ölçmek için

yeterli olmadığını belirtmişlerdir. En önemli problem ise bütün branşlarda içeriğin bulunmaması ve öğrencilerin EBA Ders'e erişememesi olarak görülmektedir. Eğer alt yapı problemleri giderilir ve her öğrencinin EBA Ders'e ulaşımı sağlanırsa öğretim etkinliklerinde ön testlerle, konu anlatım videoları ile ön bilgiler öğrenilebilir ve değerlendirme testleri ile de öğrenme eksiklikleri tespit edilerek daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirilebilir.

“Şartlar iyileştirilirse kesinlikle kullanılabilir. Mesela 8. Sınıfta anlatacağın konunun 7.sınıf konusu ile bir bağlantısı varsa konuya geçmeden önce 7. Sınıf konusu ile bir test gönderirsin çalışmayı da takip ederek öğrenme düzeylerini öğrenebiliriz fakat öğrencinin evinde bilgisayarı interneti olmadığı için ön bilgilerini ölçmek için sınav gönderip takibini yapamıyoruz. Erzurum da şartları ve öğrenci profili daha iyi olan bir okulda bu dediğim tam olarak uygulanıyor. Öğretmen EBA Ders'ten öğrenciye ödev gönderiyor öğrencilerde bu ödevlerini EBA Ders üzerinden takip edip ediyor. Bunun ürünü olarak öğretmen de ders içi performans notlarına yansıtıyor (G3).”

“Evet kullanılabilir. Bizim branşımızla alakalı yeterinde içerik bulunmaktadır. Öğrenciler konu anlatımından önce bu içerikleri takip edip ön bilgilerini tazeleyebilirler. Ayrıca öğretmen tarafından ön bilgilerini belirlemek için konu öncesi bir sınav yapılabilirG10”.

EBA duvar.

Araştırmaya katılan öğretmenler “EBA Ders duvarım bölümünü kullandınız mı? Hangi amaçlarla kullanıyorsunuz?” sorusuna ise daha çok duyuru yapma, içerik ve resim paylaşma yapmak için kullandıklarını belirtmişlerdir.

EBA Ders Duvarım bölümü ileti ile eğitsel paylaşımlar yapma, tartışma konusu açma, oylama oluşturma, etkinlik düzenleme, zaman tüneline gündem akışını izleme, yorum beğeni ve paylaşım yapma, tartışma ve etkinliklere katılma, grup içi paylaşım ve iletişim olanakları veren bir sistemdir. Görüşmeler sonucu EBA Dersi kullanan öğretmenler duvarım bölümünü aktif bir şekilde kullandıkları hem kendilerinin hem de öğrencilerin dikkatlerini çektiği bir bölüm olduğunu belirtmişlerdir.

“Okulumuzda yapılan sosyal faaliyetler, etkinliklerle ilgili haber paylaşımı, bilgi ve tarih paylaşımı yaptım. Yine bu yapılan faaliyetlerin görsellerini de EBA Duvar üzerinden paylaştım G(12).”

“Genelde öğrencilerin ilgisini çeken resimler atıyorum. Teknolojik kavramlar ile ilgili resimler atıyorum, Gündem olan konularla ilgili resimler yazılar atıyorum. Bu şekilde öğrenci gündemden haberdar olup duvarım bölümünü takip ediyor (G3).”

Paylaşım.

Katılımcılar “Diğer öğretmenlerin paylaştığı içerik ve dokümanlardan faydalanır mısınız?” sorusuna ise daha çok branşı ile ilgili içerik bulunmayan öğretmenler diğer öğretmenlerin paylaştığı eğitim içeriklerinden faydalandıklarını ifade etmişlerdir. Yapılan görüşmeler sonucunda EBA Ders’i kullanan öğretmenler diğer öğretmenler tarafından paylaşılan içeriklerin bazılarının özensiz olarak hazırlanmış olduklarını ve ihtiyaca cevap vermediklerini belirtmişlerdir. Paylaşılan içeriklerin yayınlanmadan önce alan uzmanları tarafından incelenmesi ve onay süresinin hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi hem içerik kalitesini artıracak hem de öğretmenler içerik üretilip paylaşmaya daha istekli olacakları düşünülmektedir.

“Diğer öğretmenlerin paylaştıkları içeriklerden çok EBA Ders’in kendi içeriklerini daha çok tercih ediyorum. Her öğretmenin eklediği içerikler bence yayınlanmamalı (G19).”

“Seçici olarak faydalaniyorum. İçeriklerin bazıları çok donanımlı değil veya üstünkörü hazırlanmış. Gerçekten ihtiyacıma cevap veren içerik varsa kullanıyorum (G12).”

Dosyalarım.

“EBA Ders Dosyalarım bölümünü kullandınız mı?” sorusuna ise 6 öğretmenin hiç kullanmadıkları belirlenmiştir. EBA Dosya’yı kullanan öğretmenler ise boyutunun yetersiz olduğunu ayrıca dosya yükleme esnasında bazen sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

EBA Ders Dosyalarım bölümünde öğretmenlerin kendi içeriklerini yükleyip kullanmaları için her öğretmen için 2gb büyüklüğünde bir alan verilmiştir. EBA Dosya genelde kendilerine ait testleri, dokümanları, kendi ürettikleri içerikleri yüklemek için kullandıkları görülmüştür.

“Evet kullandım. 2gb büyüklüğünde bir alan veriyor öğretmenlere. Hâlihazırda EBA’nın sistem içerisinde bulunmayan fakat öğrencilere faydalı olduğunu düşündüğüm bazı dokümanları EBA dosya bölümüne yükledim sonrada öğrencilerime bunları paylaştım (G4).”

Rehberlik.

Araştırmaya katılan öğretmenler “BTR Öğretmenleri EBA Ders ÖYS kullanımı konusunda ne gibi rehberlik faaliyetlerinde bulunuyor?” Sorusuna öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucu BTR öğretmenlerinin genelde etkileşimli tahta arızası, internet bağlantı sorunları gibi problemlerle karşılaştıkları zaman yardımcı olduklarını ifade etmişlerdir. EBA

Ders kullanım konusunda öğretmenlere sadece dönem başlarında olmak üzere iki kere EBA Ders ÖYS hakkında bilgilendirme toplantısı yaptıkları belirlenmiştir. BTR öğretmenleri tarafından yapılan rehberlik faaliyetlerinin yıl boyunca devam etmesi EBA Ders kullanımını artırabilir.

“Daha çok teknik konularda yardımcı olmaktadırlar. Eğitim anlamında yardımcı olduklarını düşünmüyorum (G10).”

“Bizi ciddi anlamda bilgilendiriyorlar. Genellikle internet erişim sıkıntısı, videolarda donma sıkıntısı yaşıyoruz. Bu durumlarda yardım istiyoruz (G11).”

İçerik üretme.

Katılımcılar “EBA Ders için ne tür içerikler ürettiniz (sınav, öğrenme adımı, ders akışı vb.) ve ürettiğiniz içerikleri diğer öğretmenlerin kullanımı için paylaşımda bulundunuz mu?” sorusuna katılımcıların birçoğu içerik üretmediklerini ifade etmişlerdir.

Bilindiği gibi EBA Ders MEB’e bağlı bütün okullardaki öğretmenlerin ve öğrencilerin kullanımına sunulmuş bir ÖYS’dir. Bu ÖYS’nin en güzel özelliklerinden biri de bütün öğretmenleri meslektaşları ile birlikte etkili bir şekilde iş birliği yapabilmeleri, öğrencileriyle eğitsel paylaşımlarda bulunabilmeleridir. EBA Ders’te yer alan içerik geliştirme araçlarını kullanarak ürettikleri içerikleri sisteme yükleyerek hem kendi içeriklerini kullanabilecek hem de ürettikleri içerikleri paylaşımda bulunarak EBA Ders’in içeriğine katkıda bulunmaları beklenmektedir.

Fakat öğretmenler içerik üretmekten çok içeriklerin kullanımı noktasında EBA Ders’ten faydalanmaktadırlar. Öğretmenlerin Özellikle EBA Ders’te branşı ile ilgili içerik bulunmayan bazı öğretmenler üretim noktasında kendi branşları ile ilgili test, soru hazırlama, öğrenme adımı, ders akışı gibi içerikler üretilip sisteme yüklemektedirler. Fakat onay süresinin çok uzun olduğunu ayrıca gönderdikleri içeriklerinin çoğunun onaylanmadığını, paylaşımları ile ilgili herhangi bir geri dönüş almadıkları eleştirilen bir başka husustur.

“Konu testleri ürettim. Çünkü bizim branşımızla ilgili testler yok. Kendi ürettiğim içerikleri zümrelerimizle paylaşıyoruz. Grup oluşturup paylaşımlarda bulunuyoruz. Paylaşmaya değer bulduğum içerikleri genelde paylaşıyorum. Ürettiğim içerikleri sadece kendim kullanmayı tercih ediyorum. Çünkü genelde yaptığımız paylaşımların onaylanma süresi çok uzun sürüyor onaylanmasa da bunun sebebi bizlere bildirilmiyor (G9).”

“Evet bulundum. Sınav ve kendi hazırlamış olduğum içerikler oldu. Bunları ekleyip, paylaştım; fakat içeriklerim onaylanmadığı için bir daha içerik üretmedim.”

EBA ders için herhangi bir içerik üretmeyen öğretmenler ise içerik üretme konusunda yeteneklerinin olmadığını, içerik üretmek için eğitim almaları gerektiğini belirtmişlerdir.

“İçerik üretmedim ve üretsem de Eba Ders’e nasıl yüklenip paylaşılacağını bilmiyorum. İçerik üretme konusunda destek alsam belki üretirdim (G8)”

“İçerik üretecek kadar teknik bilgim yok maalesef (G7)”

Rapor takip.

Araştırmaya katılan öğretmenler “EBA Ders’te öğrencilere gönderdiğiniz çalışmaların ve sınavların takibini ve raporlarını gönderilen çalışmaya göre ve öğrenciye göre görebiliyorsunuz. Bu takipleri ne derece yapabiliyorsunuz?” sorusuna ise öğretmenler genellikle öğrenciye çalışma göndermediklerini belirtmişlerdir. Bunun nedenini ise her öğrencinin bilgisayar ve internet erişiminin olmamasını göstermişlerdir. Çalışma gönderen öğretmenler gönderilen çalışmaların takibini yapabilmekte ve eksik öğrenmeleri tespit edebilmektedir. Fakat gönderilen çalışmalar, sınavlar not ile değerlendirilmediği için öğrencilerin ilgisini çekmediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin zaten bu içeriklere kendilerinin ulaşabildiğini ve EBA Ders’ten sınav, içerik, etkinlik göndermenin gereksiz olduğu ifade edildi. İsteyen öğrencinin biz göndermeden de bu içeriklerden faydalanabileceğini ifade etmiş, öğretmene özel çalışmaların, sınavların, etkinliklerin sayısının artırılması gerektiğini belirtmişlerdir.

“Bu takipleri okulumuzun şartlarını düşündüğümüz zaman taşımali öğrencilerimizin internete erişim sıkıntı yaşadıkları için zorluk çekiyoruz; fakat internete erişimde sıkıntı yaşamayan, merkezde bulunan öğrencilerimize hem öğrenci bazlı hem de sınıf bazlı değerlendirme yapabiliyoruz (G1).”

“Gönderdiğim çalışmalara baktığım zaman hepsi %0 oranında tamamlanmış görünüyor. Öğrencinin evde internet imkânı olmadığı için gönderilen ödevleri, sınavları yapmıyorlar. Keşke her öğrencinin imkânı olsa da öğrencinin kaç soru çözdüğünü, kaç tanesini yapmış, hangi kazanımları yapmış, hangi kazanımları yapamamış bunların raporlarını görebiliyoruz ama öğrenciler aktif olmadığı için raporlama bölümünde bir şey göremiyoruz. Sağlıklı bir geri dönüşüm alamıyoruz (G3).”

“Öğrencilerin interneti bilgisayarı olmadığı için çalışma gönderip takibini yapmıyorum (G6).”

“EBA Ders’in hem benim hem de öğrencilerimin tarafından daha sık kullanmak için öğretmene özel bölümlerin daha çok yer alması gerekmektedir. Biz öğretmenlere açık olan konu anlatımları sınavlar öğrencilere de açık bu yüzden EBA derste sınav içerik gönderimi yapmıyorum (G10).”

İçerik yeterliliği.

EBA Ders’te Milli Eğitim Bakanlığı tarafından mevcut müfredatta yer alan kazanımlara göre içerikler üretilip öğretmenlerin ve öğrencilerin kullanımına sunulmak üzere öğretim yönetim sistemine yüklenmektedir. Mevcut içeriklere baktığımızda halen daha bir çok branşa ait içeriklerin olmadığı belirlenmiştir. Fakat Milli Eğitim Bakanlığı zaman zaman içerikleri güncellemekte, yeni özellikler eklemekte ve içeriği olmayan branşları da içerik üretildikçe sisteme yüklemektedir. İlk etapta ortaokul ve lise bölümlerinde bulunan temel derslerle ilgili kazanım bazlı içerikler, testler, alıştırmalar ve konu anlatımları tamamlanmış ve hizmete sunulmuştur.

EBA Ders’i kullanmayan öğretmenlerden bazıları branşı ile ilgili içerik bulunmadığını, bazılarının ise içeriklerin yeterli olmadığını, var olan içeriklerinde öğrencilerin ilgisini çekmediği için kullanmadıkları belirlenmiştir. EBA Ders’te branşı ile ilgili içerik bulunmasına rağmen içeriklerin yetersiz olduğunu düşündükleri için aktif kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

“Kesinlikle yetersiz. Özellikle bilişim teknolojileri ve yazılım başlığı altında çok az içeriğe sahip. Hatta boş olduğunu söyleyebilirim (G12).”

“Maalesef hiç yeterli bulmuyorum. Mesela yabancı dille alakalı birçok doküman bulunurken Arapça dersi ile alakalı pek bir şey bulamıyorum (G13).”

“EBA Ders’te meslek dersleri ile ilgili herhangi bir içerik bulunmamaktadır. Fakat EBA dersi Öğretim Yönetim Sistemi mantığında kullanmak için branşım ile ilgili içerik, test, doküman üretip sisteme yüklüyorum, öğrencilerime çalışma olarak gönderip ve takiplerini yapıyorum. Umarım en yakın zamanda bizim branşımızla ilgili içerikler eklenirse daha aktif kullanmaya devam ederiz (G22).”

İçerik kalitesi.

EBA derste var olan içeriklerin kalitesi hakkında 6 öğretmen branşı ile ilgili içerik bulunmadığını, 8 öğretmen içeriklerin gayet kaliteli olduğunu, 10 öğretmen ise olumsuz görüş bildirerek içeriklerin kalitesiz ve yeni sınav sistemine uygun olmadığı görüşünü bildirmişlerdir. EBA Ders’te içeriği bulunan branş öğretmenleri ile yapılan görüşme

sonucunda değişen müfredatta yer alan kazanımlara her ne kadar paralellik gösterse de özellikle konu anlatım videolarının değişen müfredata uyum göstermediğini ve anlatımların öğrenci seviyesinin çok altında basit anlatımlar olduğunu ifade etmişlerdir. EBA Ders'te yer alan soruların basit düzeyde olduğu, yeni sınav sistemine uygun soruların ve etkinliklerin sayısının artırılması genel görüşler arasındadır.

“EBA dersteki testlerin içeriği iyi olduğunu düşünüyorum. Üniversiteye hazırlık konusunda özellikle büyük oranda benzer sorular taşıdığını düşünüyorum. Öğrencilerin bunları çözmesi içinde teşvik ediyorum (G7).”

“Bazı etkinliklerde kazanımlara uygun kavramların yer alması öğrenci seviyense uygun olmayan anlatımlar öğrencide istemediğimiz bazı anlama yani kavrama sorunları oluşturabiliyor (G1).”

“Bazıları çok eski videolar ve eski müfredatta yer alan konular onların değişmesi gerekiyor. Ortalama kalitede diyebiliriz (G14).”

“Bazen ya öğrencinin çok alt düzeyinde kalıyor ya da üst düzeyde kazanımlar yer alınca istediğimiz amaçlara ulaşmada sıkıntı yaşıyoruz (G1).”

“Oldukça düşük seviyede anlatımlar var. Kazanımlara uygun fakat sınavda çıkan soru tipleri ile uyumlu değil. Sınavlarda çıkan sorularla örtüşmüyor (G19).”

“Müfredatta yer alan konularla ilgili içerikler paralellik gösteriyor fakat düzey olarak biraz daha lise ile ilgili içeriklerin basit kaldığını düşünüyorum (G7).”

Katılımcılar ile yapılan görüşmelerin analizi sonucunda içerik açısından EBA Ders kullanımını etkileyen faktörler şu şekilde çıkmıştır;

- EBA Ders'te branşları ile ilgili yeterli içeriğin olmaması ve birçok ders ile ilgili içeriğin hiç olmaması,
- Var olan içeriklerin kazanımları karşılamak için yetersiz görülmesi ve değişen müfredata ayak uydurmaması,
- Diğer öğretmenler tarafından hazırlanan ve paylaşılan içeriklerin kalitesinin düşük olması,
- EBA Ders'te yer alan içeriklerin birçoğunun düz anlatım şeklinde olması, etkileşimli içeriklerin az olması;
- Bazı branşlar için konu anlatımları yeterli olsa da soru ve testlerin yetersiz olarak görülmesi olarak sıralayabiliriz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma ve Sonuç

EBA Ders kullanımında ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenlerin görüşlerini incelemeyi amaçlayan bu çalışmada EBA Ders'in öğretmenler tarafından kullanılma sıklığı (gönderilen çalışma, üretilen soru, oluşturulan sınav, paylaşım ve gönderi sayıları), öğretim etkinliklerindeki yararlılığı, EDA Ders'i kullanırken karşılaştıkları problemler, tasarım hakkındaki görüşleri, konuları pekiştirmede ve sınavlara hazırlıktaki etkisi ve EBA Ders'te olmasını istedikleri özelliklerin neler olduğu öğretmenlerin görüşleri alınarak ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmada öğretmenlerin EBA Ders kullanım durumları tespit edilip kullanımlarının cinsiyet, branş ve hizmet yılı değişkenlerine göre farklılık olup olmadığı belirlenmiş ve EBA Ders kullanım oranlarının çok düşük olduğu görülmüştür. Bu nedenle EBA Ders kullanımını etkileyen faktörleri belirlemek ve EBA Ders sisteminin geliştirilmesine yönelik öğretmen görüş ve önerileri yorumlanarak çıkarımlar ve gelecek çalışmalar için öneriler yapılmıştır. Çalışma toplam 521 öğretmenle gerçekleştirildiği için sonuçlar bu bağlamda değerlendirilmelidir.

Öğretmenlerin EBA Ders Kullanım Düzeylerine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar

Bu çalışmada EBA derste yer alan özelliklerin kullanım düzeylerini belirlemek amacıyla 521 öğretmenden bilgi toplama formu ile veriler toplanmıştır. Toplanan veriler analiz edilmiş olup EBA Ders'in çalışma gönderme, soru üretme, sınav oluşturma, paylaşım yapma ve ileti gönderme özelliklerinin aktif bir şekilde kullanmadıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin mevcut EBA Ders kullanım verileri cinsiyet değişkeni açısından incelenerek kullanım bakımından anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazın incelendiğinde Çobanoğlu (2008) ve Alabay (2015)'da EBA kullanım düzeylerinin cinsiyete bağlılığını incelerken erkek ve kadın öğretmenler arasında belirgin bir farklılık görülmediği sonucuna ulaşmış ve bu çalışmaya paralel bir sonuç elde etmiştir. Kurtdede Fidan, Erbasan, Kolsuz (2016) ise yaptıkları çalışmalarda EBA kullanım konusunda erkek öğretmenler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu sonucu bu çalışmada ulaşılan bulgu ile çelişmektedir. Benzer şekilde Saygıner (2016) 'da yaptığı çalışmada erkeklerin bilgisayar ve teknoloji yeterliliğinin kadınlara göre daha iyi düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bu çalışmada ayrıca öğretmenlerin hizmet yılı değişkenine göre EBA Ders kullanım durumları incelenmiş ve kullanım konusunda herhangi bir fark bulunmamasına rağmen hizmet yılı 6-10 yıl arasında olan öğretmenlerin kullanım oranı diğer öğretmenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. EBA Ders'i en az kullanan öğretmenler ise hizmet yılı 20 ve üzeri olan öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmaya paralel olarak Kocaoğlu (2013)'ün yaptığı çalışmada araştırmaya katılan öğretmenlerin FATİH Projesi teknolojilerini kullanma öz-yeterlik inanç düzeylerinin hizmet yılı yüksek ve 41 yaş üzeri olan öğretmenlerde hizmet yılı düşük olan diğer yaş gruplarına göre düşük olduğu sonucunu elde etmiştir. Güvendi (2014) ise bunun sonucun aksine çalışma yılı yüksek olan öğretmenler EBA da yayınlanan haberlere ve içeriklere daha fazla yorum yaptıkları sonucuna ulaşmış ve bu çalışmanın bulgusu ile çelişmektedir.

Branş değişkenine göre EBA Ders kullanım verileri incelendiğinde gönderilen çalışma, oluşturulan sınav ve paylaşım sayıları arasında anlamlı bir fark görülme de Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin kullanım yüzdelerinin daha fazla olduğu söylenebilir. Üretilen soru ve gönderilen ileti sayıları da branş değişkenine göre incelenmiş ve anlamlı bir farkın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alabay (2015)'da öğretmenlerin EBA'yı kullanma düzeylerini branş değişkenine göre anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu farklılığın beden eğitimi-biyoloji ve beden eğitimi-tarih branşları arasında olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmada ise sadece bilişim teknolojileri branşı ile diğer branşlar arasında farklılık görülmüştür. Bu sonucunda teknoloji ile daha iç içe olduklarının etkisi olduğu düşünülmektedir. Karataş (2014) yaptığı çalışmada FATİH Projesi kapsamında teknoloji bilgisi puanlarının en yüksek olduğu branş bilişim teknolojileridir görüşünü destekler niteliktedir. Türker ve Güven (2016) ise yaptığı çalışmada branş bazında EBA' yı en çok kullanan branş Coğrafya öğretmenleri, en az kullanan branş ise Matematik öğretmenleri olduğu sonucuna ulaşmış ve bu çalışmada ulaşılan sonuca ters bir sonuç elde etmiştir. Bu çalışmada EBA Ders'i en az kullanan branşlar ise Coğrafya, Kimya, Felsefe, Fizik branşları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Murat ve Tülin (2018) ise "EBA Ders içeriklerinin tür, özellik ve sayı bakımından kullanımının incelenmesi" isimli çalışmasında branşların EBA Ders erişimindeki dağılımlarını incelemiş ve en çok kullanan branşların Biyoloji, Coğrafya, Tarih, Fizik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler öğretmenleri olduğunu en az kullanan öğretmenlerin ise mesleki ve teknik okul öğretmenleri olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Hizmet yılına göre EBA Ders kullanım sonuçları incelendiğinde EBA Ders kullanım düzeylerinin öğretmenlerin hizmet yılları arasında belirgin bir fark olmamasına rağmen 6-10 yıl arasında hizmet yılı olanların ortalama kullanım bakımından en yüksek olduğu

görülmüştür. Ortalama kullanım oranlarında bakıldığında hizmet yılı 20 yıl ve üzeri olan öğretmenlerin ise en düşük ortalama sahip olduğu görülmüştür. Buna göre mesleğinde yeni olan ve çok eski olan öğretmenler değil de orta düzeyde mesleki deneyimi olan öğretmenler eğitimde teknoloji kullanımına daha çabuk adapte olmuş ve EBA Ders'ten daha fazla yararlanmıştır. Bu çalışma Alabay (2015)'ın EBA'nın kullanma düzeylerinin mesleki deneyimlerine göre belirgin bir fark olmadığı sonucuna ulaşmasına rağmen yine aynı çalışmada mesleki deneyimi fazla olan öğretmenlerin EBA'yı kullanma yeterliliği bakımından en düşük ortalama sahip olduğunu sonucu bu çalışmaya paralellik göstermektedir. Murat ve Tülin (2018) de yaptığı çalışmada 35-44 yaş aralığındaki öğretmenlerin EBA dersi kullanım oranlarının yüksek olduğunu, 45 ve üstü yaş aralığındaki öğretmenlerin EBA ders kullanım oranlarının oldukça düşük olduğu tespitini yapmıştır.

Öğretmenlerin EBA Ders Kullanımlarını Etkileyen Faktörler ve Çözüm Önerilerine İlişkin Görüşlerinden Elde Edilen Sonuçlar

EBA Ders incelendiği zaman, eğitsel bakımdan birçok özellik sunduğu görülmüştür. Sunulmuş olan bu özellikler ilgili kategoriler altında verilerek tek alandan kolay erişim olanağı tanınmıştır. Öğretmenler EBA Dersi kullanmanın öğretim etkinliklerinde yararlarının olacağını bilmelerine rağmen öğretmenler öğretim etkinliklerinde yeterince kullanılmadığı görülmüştür. Üçışık ve Tuna (2004) yapmış oldukları çalışmada Eğitimde teknoloji kullanımının geleneksel öğretim yöntemlerine göre büyük avantajlar taşıdığı ve faydalar sağladığı sonucuna varmıştır. EBA Ders projesinin de başarıya ulaşabilmesi ve eğitimde teknoloji kullanımının artması için bu projenin en önemli uygulayıcıları olan öğretmenlerin yeterlilik durumlarının, EBA Ders içeriklerinin ve alt yapıdaki mevcut durumun incelenmesi önemlidir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretmenlik mesleği genel yeterliliklerinde belirlenen ölçütlere bakıldığında uygulayıcı olarak öğretmenlerin teknolojiyi kullanabilen, bu konuda öğrencilere model olabilen kişiler olabilmesi beklenildiği anlaşılmaktadır (Kayaduman vd., 2011).

EBA Ders'in en çok tercih edilen bölümleri soru-sınav sistemi, sınavlar ve duvarım bölümü olmuştur. İçerik üretme ve paylaşım yapma özelliklerinin çok az kullanıldığı görülmüştür. Bu sonuç öğretmenlerin EBA Dersi bilgi paylaşmaktan çok bilgi almak için kullandıklarını göstermektedir. Güvendi (2014)'de yaptığı çalışmada benzer sonuca ulaşmış ve öğretmenlerin en çok haber okudukları ve e-içerikleri kullandıkları fakat paylaşım yapmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Polat (2014)'da "*Öğretmen adaylarının FATİH Projesi çerçevesinde e-içerik geliştirme becerilerinin değerlendirilmesi*" isimli çalışmada

öğretmen adaylarının e-içerik geliştirme konusunda kaygılar yaşadığını söylemiştir. Öğretmen adaylarına e-içerik geliştirme becerileri hakkında eğitimler verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

FATİH Projesinin bileşenlerinden biri de öğretmen eğitimleridir. EBA kullanımını yaygınlaştırmak ve artırmak için mahalli, merkezi ve uzaktan eğitimler düzenlenmektedir. Görüşme yapılan katılımcıların büyük çoğunluğu bu eğitimlerden en az birine katılmış ve bu eğitimlerin faydalı gördüklerini belirterek EBA Ders hakkında bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir ve bu kursların zamanının az olduğu görüşünü belirtmişlerdir. Karataş (2014) FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursuna yönelik çalışmasında katılımcıların büyük çoğunluğu bu kursların faydalı olduğunu belirtmelerine rağmen kurs sürelerinin yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Görüşme yapılan katılımcıların tamamının bu hizmet içi eğitimleri alıp EBA' dan ve EBA Ders'ten haberdar olmalarına rağmen aktif bir şekilde kullanmadıkları görülmüştür. Alabay (2015) çalışmasında EBA'yı etkin kullanabilmek için kurs ve seminer ihtiyaçları olduğunu belirtmişlerine rağmen bu çalışmada kurs ve seminer alan öğretmenlerinde EBA Dersi etkin kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcılar EBA Dersi daha sık kullanmama nedenlerine gerekçe olarak alt yapıda meydana gelen problemleri ve her öğrencinin bilgisayar ve internet erişimlerinin olmamasını göstermişlerdir. Ayrıca öğretmenler bilgi güvenliği için her derste öğrenci karşısında kullanıcı adı ve şifrelerini yazarak sisteme giriş yapmak istememektedirler. Fakat bu problem EBA'nın yeni versiyonunda ortadan kalkmış ve qr kod ile sisteme giriş yapılabilir. Altyapı sorunları olarak kullanım sırasında bazen videoların açılmaması, internet hızının filtreli ve yavaş olması, güncellemeler sırasında siteye erişilememe ve kendilerini BT kullanımı konusunda yetersiz görülmesi gibi sorunları ifade etmişlerdir. Türker & Güven (2016) yaptığı çalışmada EBA platformunun kullanılmama gerekçeleri arasında öğretmenlerin %'23,17'si alt yapı eksikliklerinden kaynaklandığı sonucuna ulaşmış ve bu çalışmanın bulguları ile paralel bir sonuca ulaşmıştır. Bu çalışmayı destekleyen bir başka çalışmada ise Saygıner (2016)'ın okullardaki alt yapı ve donanım eksikliği EBA üzerinde uygulama ve ders takibi yapmayı imkânsız kıldığı sonucuna ulaşmıştır. Bu yüzden EBA kullanma sıklığının artması için alt yapı eksikliklerinin giderilmesi gerekmektedir sonucuna da desteklemektedir.

Görüşme yapılan 22 öğretmenin sadece dördünün EBA Ders hakkında bilgi sahibi olmadığı sonucuna ulaşılmıştı. EBA Ders öğretim yönetim sistemi hakkında öğretmenler genelde bilgi sahibi olmalarına rağmen kullanım oranları çok düşüktür. Tutar (2015) yaptığı çalışmada öğretmenlerin EBA hakkında bilgi sahibi olmadıkları bulgusu ile çelişmektedir. Görüşme yapılan öğretmenler EBA Ders'te çalışma gönderebileceği, soru üretebileceği, öğrencilere sınav yapabileceği, öğrencilerine materyaller paylaşabileceği ve sosyal medya

gibi iletiler gönderebileceğinin farkında olsalar da bu öğretim yönetim sistemi özelliklerini verimli bir şekilde kullanmadıkları belirlenmiştir. Türker & Güven (2016) yaptığı çalışmada öğretmenlerin %79,6'sı EBA' da içerik paylaşmadığı bulgusu ile paralellik göstermektedir. EBA Dersi kullanan öğretmenler daha çok soru, sınav ve duvar bölümünü kullandıklarını belirtmişlerdir. Fakat bu kullanım istatistiklerinin de düşük olduğu görülmüştür. Kullanmayan öğretmenler ise EBA Ders'te branşları ile ilgili içeriklerin olmadığını, alt yapının yetersiz olduğunu, öğrencilerin bilgisayar ve internet erişimlerinin olmadığını ifade etseler de asıl kullanılmama nedenleri EBA Ders'e olan ilgisizlik ve eğitimde teknoloji kullanım ilgi ve yeteneklerinin az olması asıl nedenler arasında gösterilebilir. Bu bulgu Türker & Güven (2016)'nın yaptığı çalışmada öğretmenlerin eğitim materyallerinin paylaşımında bulunması konusunda tembel davrandıkları sonucu ile paralellik göstermektedir.

Öğretmenlerin çok az bir kısmı EBA Ders üzerinden öğrencilere sınav, ödev, çalışma gönderip takibini yapmaktadır. Fakat gönderilen içeriklere öğrenci ilgisizliği ve notla değerlendirme olmaması sebebi ile bu öğretmenlerin de zamanla gönderimlerden vazgeçtikleri düşünülmektedir. Ayrıca her öğrencinin imkânı olmadığı için gönderim yapmadıklarını ileri sürmüşlerdir.

EBA Ders öğretim yönetim sistemi hakkında çoğu öğretmen olumlu görüş belirtmiş olmasına rağmen kullanım oranları çok düşük çıkmıştır. EBA Ders kullanımının yaygınlaştırılması için içeriklerin bütün branşlar için üretilmesi, mevcut içeriklerin geliştirilerek interaktif etkinlikler, animasyon, deney, oyun gibi içeriklerin geliştirilmesi hem öğretmenin hem de öğrencilerin ilgisini çekecektir. Altın ve Kalelioğlu (2015) yaptığı çalışmada EBA'nın öğrenciler tarafından da yetersiz görülmesi bu bulguyu desteklemektedir. Ayrıca Türker ve Güven (2016)'de yaptığı çalışmada EBA'yı kullanan öğretmenlerin %20'sinin paylaşılan içeriklerin zenginleştirilmesi ve değişen müfredat doğrultusunda güncellemelerin hızlı bir şekilde yapılması gerektiği bulgusuna ulaşmıştır. Öğretmenler branşları ile ilgili içeriklerin yokluğundan yakınmakta ve var olan içerikleri eleştirmektedirler. Fakat kendileri de içerik üretme ve paylaşım yapma konusunda geri durdukları görülmektedir. Gerekçe olarak bu konuda yeteri kadar teknik donanımlarının olmadığını ve içerik üretme konusunda eğitim almadıklarını ifade etmişlerdir. Bu yüzden içerik üreten ve paylaşım yapan öğretmen sayısının çok az olduğu görülmüştür.

FATİH Projesi kapsamında okullarda görevlendirilen Bilişim Teknolojileri Rehber öğretmenlerinin birçoğunun sadece etkileşimli tahta arızası, internet arızası ve okulun diğer teknik sorunları ile ilgilendikleri, öğretmenlere eğitimde teknoloji kullanımı konusunda rehberlik yapmadıkları tespit edilmiştir. Buna gerekçe olarak 100 saatlik BTR sertifikası olan

her öğretmenin görevlendirilmiş olması gösterilebilir. Bu görevlilerin asli görevleri olan öğretmenlere rehberlik yapmamaları, EBA Ders'teki güncellemeleri takip etmemeleri EBA Ders kullanımını olumsuz etkileyebilir.

Araştırmada katılımcıların ve görüşmecilerin EBA Ders kullanım istatistikî bilgileri ve yapılan görüşme sonuçları incelendiğinde aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

- Katılımcıları büyük bir kısmı EBA Ders hakkında bilgi sahibi olmalarına rağmen EBA Ders öğretim sistemini öğretim süreçlerine dâhil etmedikleri görülmüştür.
- Erkek ve kadın öğretmenlerin kullanım istatistikleri incelendiğinde EBA Ders'in bölümlerini kullanma bakımından aralarında belirgin olarak bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Branş değişkenine göre incelendiğinde Bilişim Teknolojileri branşına sahip öğretmenler EBA Ders'in soru oluşturma ve ileti gönderme özelliğini diğer branşlara göre daha aktif kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bölümler arasında bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Fizik, Kimya, Coğrafya, Felsefe, Teknoloji Tasarım branş öğretmenleri EBA Dersi en pasif kullanan branş oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Fizik, Kimya, Coğrafya branşı müfredatı EBA Ders'te yer almasına rağmen bu branş öğretmenleri tarafından kullanım oranları çok düşük olduğu görülmüştür.
- Hizmet yılına göre de kullanımlar arası anlamlı bir fark çıkmamasına rağmen kullanım verileri incelendiğinde kullanım oranı daha yüksek olan öğretmenler 6-10 yıl arasında hizmet yılı olan öğretmenler, kullanım oranı daha az olan öğretmenler ise 20 yıl ve üzeri hizmet yılı bulunan öğretmenler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Katılımcıların büyük bir kısmı EBA Ders ile ilgili seminer ve hizmet için eğitim almalarına rağmen kullanım oranlarına etki etmediği görülmüştür.
- Katılımcılar EBA Ders'in teknik ve alt yapı anlamında sorunlar olduğunu ifade etmiş ve kullanmama nedeni olarak öner sürmüşlerdir.
- Görüşme yapılan öğretmenlerin tamamı EBA Ders sisteminin öğretmene ve öğrenciye faydasının olduğunu belirtmesine rağmen aktif kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenler tarafından EBA Ders öğretim sürecinin bir parçası olarak kabullenmedikleri, EBA Ders yerine farkı öğretim yönetim sistemlerini (Morpa Kampus gibi.) beğendiklerini ve tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Katılımcıların EBA Ders'in en çok soru ve sınav sistemi bölümünü kullandığı sonucuna varılmıştır.

- EBA Ders'te yer alan içeriklerin müfredatla %100 uyumlu olmadığını, içeriklerin kazanımları karşılama konusunda yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- EBA Ders'te bazı branşlar için hiç içeriğin olmaması kullanılmama nedenleri arasında gösterilebilir.
- EBA Dersi aktif kullanmaya çalışan öğretmenlerin öğrenciye gönderilen sınavların ödevlerin ilgilerini çekmediğini ve her öğrencinin bilgisayar ve internet erişimi olmadığı için fazla etkinlik gönderemedikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- EBA Ders'te yer alan içeriklerin daha etkileşimli hale getirilmesi, gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu EBA dersi kaynak sağlamak için kullandığını ifade etmiş ancak EBA Derse içerik üretip paylaşmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. EBA Ders aynı zamansa sosyal eğitim platformu olarak tasarlanmasına rağmen içerik üretim ve paylaşım yapmadıkları görülmüştür.
- Katılımcıları yüklediği içeriklerin moderatör inceleme süresinin çok fazla olduğu ve öğretmene herhangi bir dönüt verilmediği gerekçesi ile içerik yüklemek istemedikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Katılımcıları büyük çoğunluğu öğrenciye gönderilen etkinliklerin rapor takiplerini yaptıkları ifade edilmiş fakat öğrenci raporlarının takip edilmeyip değerlendirilmediği görülmüştür.

Öneriler

- EBA Ders'in öğretmen ve öğrenciler tarafından öğretim etkinliklerinde daha sık kullanmak için öğretmenlere, öğrencilere ve velilere tanıtım seminerleri verilerek EBA Ders'in kullanımı ve eğitimdeki yeri hakkında bilgilendirmeler yapılmalıdır.
- Öğretmenlerin mesleğe başlamadan önce eğitimde teknoloji kullanımı hazır bulunuşluklarını artırmak için Eğitim Fakültelerinde tüm branş öğretmenlerine FATİH Projesi ile ilgili temel bilgiler, elektronik içerik hazırlama ve etkileşimli tahta kullanımı konusunda bilgi ve beceriler kazandırılmalıdır.
- Eğitimde teknoloji kullanım konusunda yetersiz olan öğretmenlere yönelik hizmetiçi eğitimler verilmelidir.
- Öğretmenlere içerik üretme konusunda hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir.
- EBA Ders içerikleri her branş için yaygınlaştırılıp içerikler düzenli olarak kontrol edilip güncelleştirilmelidir.

- EBA Derste öğretmenler tarafından paylaşılan içeriklerin inceleme sürecinin daha kısa olması ve öğretmene dönütler verilmesi paylaşım yapan öğretmenleri teşvik edeceğinden kullanıma olumlu etkisi olacaktır.
- Her öğrenciye tablet bilgisayar ve internet erişimi sağlanarak EBA ders öğretim süreninin bir parçası haline getirilerek başka kaynak ihtiyaçları giderilebilir.

KAYNAKÇA

- Akçay, H., Tüysüz, C., & Feyzioğlu, B. (2003). Bilgisayar destekli fen bilgisi öğretiminin öğrenci başarısına ve tutumuna etkisine bir örnek: mol kavramı ve avogadro sayısı. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2(2), 57-66.
- Akıncı, A., Kurtoğlu, M., & Seferoğlu, S.S. (2012). Bir teknoloji politikası olarak Fatih Projesinin başarılı olması için yapılması gerekenler: bir durum analizi çalışması. *Akademik Bilişim Konferansı*, <http://ab.org.tr/ab12/bildiri/160.doc> adresinden edinilmiştir.
- Akkoyunlu, B. & İmer, G. (1998). Türkiye’de eğitim teknolojisinin görünümü, çağdaş eğitimde yeni teknolojiler. B. Özer, (Ed.). *Çağdaş eğitimde yeni teknolojiler içinde* (ss. 159-176). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Akkoyunlu, B. & Orhan, F. (2001). The use of computers in K-12 schools and IT policies in preservice teacher training in Turkey. *Techtrends for Leaders in Education and Training*, 45(6), 29- 31.
- Alabay, A. (2015). *Ortaöğretim öğretmenlerinin ve öğrencilerinin eba (eğitimde bilişim ağı) kullanımına ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma* (Yüksek Lisans). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nden edinilmiştir. (Tez No. 407060)
- Alessi, S. M., & Trollip, S. R. (2001). *Multimedia for learning: Methods and development*. (3rd Ed.) Massachusetts, USA: Allyn & Bacon.
- Alkan, C. (1998). *Eğitim teknolojisi* (Yenilenmiş 6. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Alkan, T., Bilici, A., Akdur, T. E., Temizhan, O., & Çiçek, H. (2011). Fırsatları artırma teknolojiyi iyileştirme hareketi (FATİH) Projesi. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium* (ss. 22-24). Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- Altın, H. M., & Kalelioğlu, F. (2015). Fatih Projesi ile ilgili öğrenci ve öğretmen görüşleri. *Başkent Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 2(1), 89-105.
- Altıparmak, M., Kurt, İ. D., & Kapıdere, M. (2011). E-öğrenme ve uzaktan eğitimde açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemleri. *XI. Akademik Bilişim Konferansı içinde* (ss. 319-327). Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Atasoy, B., Ulusoy, Ç., Çakmak, K., Çakır, H., Ocak, M., Üstündağ, M., ... Karadeniz, Ş. (2008). Bölümün adı. H.İ. Yalın (Ed.), *İnternet temelli eğitim içinde* (3. Baskı, ss. 6-18). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Atman, Ç. (2005). *Matematik öğretmenlerinin bilgisayar kullanımına ilişkin yeterlikleri (Eskişehir İli Örneği)* (Yüksek Lisans). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nden edinilmiştir. (Tez No. 187972)
- Ayhan, A. (2002). *Dünden bugüne Türkiye’de bilim-teknoloji ve geleceğin teknolojileri*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.
- Baki, A. (2002). *Öğrenen ve öğretenler için bilgisayar destekli matematik*. İstanbul: Ceren Yayın Dağıtım.
- Boyraz, Z. (2008). *Türk eğitim sisteminde eğitim teknolojisinin eğitim - öğretim kalitesine etkisi* (Yüksek Lisans). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nden edinilmiştir. (Tez No. 235389)

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (25. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W., Plano Clark, V. L., Gutmann, M. L., & Hanson, W. E. (2003). Advanced mixed methods research designs. In A. Tashakkori & C. Teddlie (Eds.), *Handbook of mixed methods in social and behavioral research* (pp. 209–240). Thousand Oaks, CA: Sage
- Çallı, İ., İşman, A., & Torkul, O. (2001). Sakarya Üniversitesi'nde uzaktan eğitimin dünü bugünü ve geleceği. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 1-7.
- Çilenti, K. (1988). *Eğitim teknolojisi ve öğretim*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Çobanoğlu, İ. (2008, Mayıs). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının bilgisayar destekli öğretime ve bilgisayara yönelik tutumları. *I. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu Bildiriler Kitabı içinde*, (ss. 298-306). Çanakkale Onsekizmart Üniversitesi, Çanakkale.
- Demir, E. (2014). Uzaktan eğitime genel bir bakış. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 39, 203-212.
- Demirel, Ö. (2003). *Eğitim sözlüğü* (2. baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dinçer, S. (2006). Bilgisayar destekli eğitim ve uzaktan eğitime genel bir bakış. *Akademik Bilişim Konferansı*. <https://ab.org.tr/ab06/bildiri/90.doc> adresinden edinilmiştir.
- Duran, N., & Önal, A. (2008, Ocak). Öğrenme yönetim sistemleri için SCORM uyumlu başvuru modeli geliştirilmesi. Akademik Bilişim Konferansı'nda sunulan sözlü bildiri, Çanakkale.
- Ediz, İ. (2008). *İlköğretim matematik dersinde bilgisayar destekli eğitimin kullanımının tarihsel gelişimi* (Yüksek Lisans). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 215669)
- Elaziz, F. (2008). *Attitudes of students and teachers towards the use of Interactive whiteboards in EFL classrooms* (Yüksek Lisans). Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden Edinilmiştir. (Tez No: 226511)
- Ergün, M. (2015). *Eğitim felsefesi* (5.baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Erişen, Y. ve Çeliköz, N. (2015). *Eğitimde bilgisayar kullanımı. Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme* (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Ertürk, S. (1997). *Eğitimde Program Geliştirme [Program development in education]* (1. baskı ss. 11-67). Ankara: Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi A. Ş.,
- Fer, S. (2004). İngilizce öğretmenliği aday öğretmenlerinin meslek yaşamlarında kullanacakları öğretim materyalleri ile üniversitedeki öğretim elemanlarının kullandığı öğretim materyalleri arasındaki ilişki. *Eğitim Araştırmaları* 17, 154-168.
- Gurkaynak, G., & Gulcu, A. (2012). The effect of mathematica on primary students' perceptions of properties of three-dimensional geometric objects. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 47, 507-514.
- Güvendi, G. (2014). *Millî Eğitim Bakanlığı'nın öğretmenlere sunmuş olduğu çevrimiçi eğitim ve paylaşım sitelerinin öğretmenlerce kullanım sıklığının belirlenmesi: Eğitim bilişim ağı (EBA) örneği* (Yüksek Lisans). Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden Edinilmiştir. (Tez No: 363454)
- Heinich, R., Molenda, M., Russell, J.D., & Smaldino, S.E. (1996). *Instructional media and technologies for learning*. USA: Prentice Hall, Inc.

- İşman, A. (2002). Sakarya İli Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojileri Yönündeki Yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal Of Educational Technology*, 1(1), 9-40.
- Karademirci, A. H. (2010). Öğretim teknolojileri: Tanımı ve tarihsel gelişimine yeniden bakmak. *Akademik Bilişim Konferansı*. https://ab.org.tr/ab10/kitap/karademirci_AB10.pdf adresinden edinilmiştir.
- Karaman, S., Özen, Ü., Yıldırım, S., & Kaban, A. (2009). Açık kaynak kodlu öğretim yönetim sistemi üzerinden internet destekli (harmanlanmış) öğrenim deneyimi. *Akademik Bilişim Konferansı*. Şanlıurfa: Harran Üniversitesi http://ab.org.tr/ab09/kitap/karaman_ozen_AB09.pdf adresinden edinilmiştir.
- Karakaş, İ. (2000). Kara kuvvetleri eğitim ve doktrin komutanlığınca yapılan uzaktan eğitim çalışmaları. *Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı, ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi: Bildiriler Kitabı içinde* (ss. 101-105). Ankara: Türkiye Bilişim Derneği.
- Karataş, A. (2014). *Lise öğretmenlerinin fatih projesi'ni uygulamaya yönelik teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterliliklerinin incelenmesi: Adıyaman ili örneği* (Yüksek Lisans). Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden Edinilmiştir. (Tez No: 331153)
- Kayaduman, H., Sırakaya, M., & Seferoğlu, S. S. (2011). Eğitimde Fatih projesinin öğretmenlerin yeterlik durumları açısından incelenmesi. *XIII. Akademik Bilişim Konferansı*. <http://ab.org.tr/ab11/kitap/AB11.pdf> adresinden edinilmiştir.
- Keser, H., & Çetinkaya, L. (2013). Öğretmen ve öğrencilerin etkileşimli tahta kullanımına yönelik yaşamış oldukları sorunlar ve çözüm önerileri. *Electronic Turkish Studies*, 8(6), 377-403.
- Kocaoğlu, B. Ü., & Akgün, Ö. E. (2015). Lise öğretmenlerinin fatih projesi teknolojilerini kullanmaya yönelik öz-yeterlik inançları. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 259-276.
- Kurtdede Fidan, N., Erbasan, Ö. & Kolsuz, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin eğitim bilişim ağı'ndan (eba) yararlanmaya ilişkin görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(45), 626-637.
- Kuş, B. (2005). *Öğretmenlerin bilgisayar ve öz-yeterlik inançları ve bilgisayar destekli öğretime yönelik tutumları* (Yüksek Lisans). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 197024)
- Kutluca, T. & Ekici, G. (2010). Öğretmenlerin bilgisayar öz-yeterlik inançları ve bilgisaya destekli öğretime yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 177-188.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (MEB). (2019). Eğitim bilişim ağı . <http://www.eba.gov.tr> adresinden edinilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (MEB). (2018). Yenilik ve eğitim teknolojileri genel müdürlüğü. <http://yegitek.meb.gov.tr> adresinden edinilmiştir.
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2010). *Research in education: evidence-based Inquiry (7th Edition)*. New York: Pearson Publishing.
- Memmedova, A. (2002). Bilgisayar destekli eğitimde rol alan formatör öğretmenlerin görevlerini gerçekleştirme düzeylerine ve bde uygulamalarına ilişkin görüşleri, *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2, 351-358.

- Murat, G., & Tülin, G. (2018). Öğretmenlerin mesleki gelişmeleri takip etme durumları: Fatih Projesi rneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(2), 61-78.
- Ozan (2009). Cms, Lms, Lcms kavramları. *Akademik Bilişim'09-XI Konferansı Bildirileri*. https://www.academia.edu/23795882/CMS_LMS_LCMS_Kavramlari adresinden edinilmiştir.
- Paulsen, M. F. (2002). *Online education systems: Discussion and definition of terms*. NKI Distance Education. <http://home.nettskolen.com/~morten> adresinden edinilmiştir.
- Polat, E. (2014). *ğretmen adaylarının FATİH projesi çerçevesinde e-içerik geliştirme becerilerinin değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans). Yüksek ğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden Edinilmiştir. (Tez No: 356354)
- Reiser, R. A., & Ely, D. P. (1997). The field of educational technology as reflected through its definitions. *Educational technology research and development*, 45(3), 63-72.
- Renshaw, C. E., & Taylor, H. A. (2000). The educational effectiveness of computer-based instruction. *Computers & Geosciences*, 26(6), 677-682.
- Sadık, A. (2006). Factors influencing teachers' attitudes toward personal use and school use of computers: New evidence from a developing nation. *Evaluation Review*, 30(1), 86-113.
- Saygıner, ř. (2016). ğretmen adaylarının bilgisayar yeterlilik düzeyleri ile teknolojiye yönelik algıları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi/an analysis of relationship between computer competencies and perceptions of pre-service teachers toward. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(34), 298-312.
- Sezer, B. (2011). Bilişim teknolojilerinin eğitime kaynaştırılması: nem, engeller ve ülkemizde gerçekleştirilen projeler. *XVI. Türkiye İnternet Konferansı içinde* (ss.12-18.) , İzmır: Ege Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi.
- Su, S., & Lee, G. (2003). *A web-service-based, dynamic and collaborative learning management system* (ss. 2470-2477). Phoenix, Arizona: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).
- Taşlıbeyaz, E. & Glc, A. (2013). Ortaöğretim ğrencilerinin bilgisayar destekli matematik ğretimi hakkındaki görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 6 (3), 408-422.
- Tutar, M. (2015). *Eğitim bilişim ağı (EBA) sitesine yönelik olarak öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans). Yüksek ğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden Edinilmiştir. (Tez No: 407703)
- Türker, A., & Güven, C. (2016). Lise ğretmenlerinin eğitim bilişim ağı (eba) projesinden yararlanma düzeyleri ve proje ile ilgili görüşleri. *Eğitim ve ğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 244-254.
- Urdan, T. A., & Weggen, C. C. (2000). *Corporate elearning: exploring a new frontier*. W.R. Hambrecht, San Francisco.
- Üçışık, S., & Tuna, F. (2004). Orta ğretim kurumlarında coğrafya anlatım becerisinin bilgisayar destekli anlatımla geliştirilmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 9, 97-118.
- nal, S., & Kürüm, E. Y. (2009). *Eğitim teknolojisine giriş* (1. baskı). Ankara: Pelikan Yayınları.

- Yanpar Yelken, T. (2015). Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı. *Elektronik Öğrenme Materyali Tasarımı ve Uygulama Örnekleri içinde* (13. baskı, ss. 295). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (2018), Yeğitek tanıtım. <https://yegitek.meb.gov.tr/tanitim> adresinden 17.05.2018 tarihinde edinilmiştir.
- Yıldırım A. & Şimşek H.(2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, İ. S., Göktaş, Y., Temur, N., & Kocaman, A. (2004). İyi bir öğrenme yönetimi sistemi (öys) için kriter önerisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 2(4), 455-462.
- Yin, R. (2009). Case Study Research: Design and Methods, SAGE Publications. *California, USA*.
- Yurdakul, B. (2016). Uzaktan eğitim, Demirel, Ö. (Ed.), *Eğitimde yeni yönelimler içinde* (5. baskı, ss. 271-288). Ankara: Pegem Yayıncılık.

EKLER

EK-1. ÖĞRETMEN EBA DERS KULLANIM İSTATİSTİKLERİ FORMU

Araştırma Sorusu:

Öğretmenlerin Öğretim Yönetim Sistemi Kullanım Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Tespiti: Erzurum İli EBA Ders Örneği.

Okul:.....Tarih:.....Ad ve Soyadı:..... Hizmet Yılı:.....

GİRİŞ

Merhaba, benim adım Selçuk KURT ve Yakutiye İlçe Milli Eğitimde Fatih Projesi Eğitimci olarak görevliyim. Öğretmenleri ÖYS olarak EBA ders kullanımını etkileyen faktörler üzerine bir araştırma yapıyorum ve sizlerden mevcut EBA Ders kullanım istatistiklerinizi almak istiyorum. Bu istatistiki verilerde amacım, Fatih Projesi kapsamında YEĞİTEK tarafından MEB'e bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin ve öğrencilerin kullanımına sunulan EBA Ders Öğretim Yönetim Sistemi'nin mevcut kullanım durumları hakkında bilgi edinmek ve EBA Ders kullanımını etkileyen faktörleri çeşitli boyutlarıyla ortaya çıkarmaktır. Öğretmenlerle EBA ders kullanım bilgilerini alıyorum, çünkü her bir öğretmeni EBA ders ÖYS'nin uygulayıcısı olarak görüyorum. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların, öğretmenlerin görüş ve düşünceleri doğrultusunda EBA ders ÖYS'nin geliştirilmesine ve kullanımının artırılmasına katkıda bulunacağını ümit ediyorum. Bu nedenle EBA Ders ÖYS ile ilgili mevcut kullanım bilgilerinizi öğrenmek istiyorum.

Bu formda vereceğiniz bilgilerin tümü gizlidir. Bu bilgileri araştırmacıların dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca, araştırma sonuçlarını yazarken, bilgilerinizi aldığım bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtmayacağım.

Öğretmen EBA Ders İstatistikleri			
Sistemde Kalma Süresi:		Oluşturduğu Oylama:	
Gönderdiği Çalışma:		Paylaşım Sayısı:	
Ürettiği Soru:		Açtığı Tartışma:	
Oluşturduğu Sınav:		Gönderdiği İleti:	

EK-2. ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Araştırma Sorusu:

*Öğretmenlerin Öğretim Yönetim Sistemi Kullanım Düzeylerini Etkileyen
Faktörlerin Tespiti: Erzurum İli EBA Ders Örneği.*

Okul:.....**Tarih:**.....**Görüşmecisi:**.....

GİRİŞ

Merhaba, benim adım Selçuk KURT ve Yakutiye İlçe Milli Eğitimde Fatih Projesi Eğitmeni olarak görevliyim. Öğretmenleri ÖYS olarak EBA ders kullanımını etkileyen faktörler üzerine bir araştırma yapıyorum ve sizinle konuşmak istiyorum. Bu görüşmede amacım, Fatih Projesi kapsamında YEGİTEK tarafından MEB'e bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin ve öğrencilerin kullanımına sunulan EBA Ders Öğretim Yönetim Sistemi hakkında öğretmenlerin neler düşündüklerini ortaya koymak ve kullanımını etkileyen faktörleri çeşitli boyutları ile ortaya çıkarmaktır. Öğretmenlerle görüşme yapıyorum, çünkü her bir öğretmeni EBA ders ÖYS'nin uygulayıcısı olarak görüyorum. Bu çalışmada ortaya çıkacak sonuçların, öğretmenlerin görüş ve düşünceleri doğrultusunda EBA ders ÖYS'nin geliştirilmesine ve kullanımının artırılmasına katkıda bulunacağını ümit ediyorum. Bu nedenle EBA Ders ÖYS ile ilgili kullanım durumlarınızı, düşüncelerinizi ve beklentilerinizi öğrenmek istiyorum.

Görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizlidir. Bu bilgileri araştırmacıların dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca, araştırma sonuçlarını yazarken, görüştüğüm bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtmayacağım.

Başlamadan önce, bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

Görüşmeyi izin verirsiniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı? İzin verirsiniz sorulara başlamak istiyorum.

Sistemde Kalma Süresi:
Oluşturduğu Sınav:
Oluşturduğu Oylama:

Gönderdiği Çalışma:
Gönderdiği İleti:
Paylaşım Sasıyı:

Ürettiği Soru:
Açtığı Tartışma:

GÖRÜŞME SORULARI

1. Hizmet İçi Eğitim

- a) Fatih Projesi ile ilgili hangi kursları aldınız?
 - i. FATİH Projesi -BT'nin ve İnternetin Bilinçli ve Güvenli Kullanımı Kursu
 - ii. FATİH Projesi Etkileşimli Sınıf Yönetimi Kursu
 - iii. FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursu
 - iv. FATİH Projesi EBA V Sınıf Kursu, FATİH Projesi Alan Bazlı Öğretim Süreci Tasarımı Kursu, EBA Tanıtım Toplantısı
- b. EBA ders kullanımı ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?

2. OYS Sistemi Olarak EBA

- a. EBA ders öğretim yönetim sistemi hakkında bilgi sahibi misiniz? (Cevabınızın evet olması durumunda) EBA dersi bir cümle ile nasıl tanımlarsınız?
- b. EBA ders öğretim yönetim sisteminin tasarım ve kullanım kolaylığı açısından neler söylersiniz?
- c. EBA dersi şimdiye kadar hangi bölümlerini ne amaçla kullandınız?

Bir Öğretim Yönetim Sistemi olarak EBA ders öğretmene ve öğrenciye sunduğu imkânlar nelerdir?

- d. EBA ders öğretim yönetim sisteminin geliştirilmesinin öğretim etkinliklerinde verimli olabileceği hakkında neler söyleyebilirsiniz?
- e. EBA ders ten başka bir öğrenim yönetim sistemini kullandınız mı? Cevabınızın evet olması durumunda EBA dersin diğerlerine göre olumlu ya da olumsuz yanları sizce nelerdir?

3. Kullanım

- a. Ders öncesinde ve ders sırasında EBA dersi daha sık kullanmak için ne gibi özellikler eklenmelidir? Siz olsaydınız Eba ders sistemini neler çıkarıp eklerdiniz.
- b. EBA dersi ders süresine en çok ne zaman kullanırsınız neden?(dersin başında ortasında sonunda ders dışı)
- c. EBA dersi Öğretim Yönetim Sistemini ders sonrasında öğrenciler ne amaçla kullanabilirler? Kullanmalarının faydaları neler olabilir?
- d. Öğrencilerinizin ön bilgi alternatif kavramlarını ve öğrenme düzeylerini belirlemek için EBA ders kullanılabilir mi?
- e. EBA ders duvarım bölümünü kullandınız mı? Hangi amaçlarla kullanıyorsunuz?
- f. Diğer öğretmenlerin paylaştığı içerik ve dokümanlardan faydalanır mısınız?
- g. EBA ders dosyalarım bölümünü kullandınız mı? Cevabınız evet ise hangi amaçlarla kullandınız?

4. Teknik Yeterlilik

- a. EBA dersi kullanırken yaşadığınız sıkıntılar nelerdir?
- b. BT rehber öğretmenleri EBA ders kullanımı konusunda ne gibi rehberlik faaliyetleri yapıyor?

- c. EBA ders için ne tür içerikler ürettiniz (sınav, öğrenme adımı, ders akışı vb.) ve ürettiğiniz içerikleri diğer öğretmenlerin kullanımı için paylaşımda bulundunuz mu?
- d. EBA derste öğrencilere gönderdiğiniz çalışmaların ve sınavların takibini ve raporlarını çalışma bazlı, öğrenci bazlı görebiliyorsunuz. Bu takipleri ne derece yapabiliyorsunuz?

5. İçerik

- a. EBA ders sizin branşınızın içeriklerini sunmak için yeterlidir?
- b. EBA derste kullandığınız içeriklerin kalitesi hakkında neler söyleyebilirsiniz?
- c. EBA derste yer alan içerikleri müfredatta yer alan kazanımları karşılayabilme ve öğrenci seviyesine uygunluğu açısından neler söyleyebilirsiniz?

EK-3. ARAŞTIRMA YAPILACAK OKUL LİSTESİ

EK-3

ARAŞTIRMA YAPILACAK OKUL LİSTESİ

ARAŞTIRMA SAHIBİNİN	
Adı Soyadı	Selçuk KURT
Bağlı Bulunduğu Üniversite/Kurum	Atatürk Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Araştırmanın Konusu	K12 Öğretmenlerinin Öğretim Yönetim Sistemi (LMS) Kullanma Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Tespiti: Erzurum İli EBA Ders Örneği.
1. Ahmet Yesevi Ortaokulu 2. Ahmet Yesevi İmam Hatip Ortaokulu 3. Atatürk Ortaokulu 4. Dadaş Ortaokulu 5. Erzurumlu Emrah Ortaokulu 6. 50. Yıl Ortaokulu 7. Halitpaşa Ortaokulu 8. Edip Somunoğlu Ortaokulu 9. Faik Güngör Ortaokulu 10. Hava Meydan Komutanlığı 75. Yıl Ortaokulu 11. Hilalkent 125. Yıl Ortaokulu 12. Hilalkent 125. İmam Hatip Ortaokulu 13. Mareşal Fevzi Çakmak Ortaokulu 14. Şair Nefi Ortaokulu 15. ŞÜKRÜPAŞA ORTAOKULU 16. Ziyaeddin Fahri Findikoğlu İmam Hatip Ortaokulu 17. Ziyaeddin Fahri Findikoğlu Ortaokulu 18. Sabancı Ortaokulu 19. Gazi Ortaokulu 20. Cumhuriyet Anadolu Lisesi 21. Mecidiye Anadolu Lisesi 22. Erzurum Anadolu Lisesi 23. Cumhuriyet Mesleki Teknik Anadolu Lisesi 24. Rabia Hatun Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi 25. Erzurum Özel Eğitim Meslek Lisesi 26. ŞEHİT BURAK TATAR MESLEKİ ve TEKNİK ANADOLU LİSESİ	

EK-4. MEB İZİN YAZISI

T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 36648235-605.01-E.24404395
Konu : Uygulama İzni

18.12.2018

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi: a) 05/12/2018 tarihli ve 1800350129 sayılı yazınız.
b) 05/12/2018 tarihli ve 1800350103 sayılı yazınız.

İlgi yazılar gereği, Üniversiteniz Araştırmacılarından Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisan öğrencisi **Selçuk KURT**'un Dr. Öğr. Üyesi Ömer ARPACIK'ın danışmanlığında yürüttüğü "*K 12 Öğretmenlerinin Öğretim Yönetim Sistemi (LMS) Kullanma Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Tespiti Erzurum İli Ders Örneği*" konulu tez çalışması ile Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisan öğrencisi Yunus AGCAKALE'nin Dr. Öğr. Üyesi Ömer ARPACIK'ın danışmanlığında yürüttüğü 2018-2019 eğitim öğretim güz döneminde 25 Aralık-25 Ocak 2018 tarihleri arasında bir aylık süreyle "*Meslek Liselerindeki Programlama Temellerinde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir İnceleme*" konulu çalışmalarının kabulüne ilişkin 17/12/ 2018 tarihli ve 24322191 sayılı Valilik Oluru yazımız ekinde gönderilmiştir. Bilgilerinizi arz ederim.

Salih KAYGUSUZ
İl Millî Eğitim Müdürü

EKLER:

- 1-İlgi (a) (6 sayfa)
- 2-İlgi (b) (3 sayfa)

Görevi Başlatma İzni

Ash ile Ayarlar
19.12.2018

Selçuk KURT

Yönetim Cad. Valilik Binası Kat:4 Yakutye ERZURUM
Elektronik AP: info@erzurum.meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: AR-GE Birim

T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 36648235-605.01-E.24321555
Konu : Uygulama İzni

17.12.2018

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: a)Atatürk Üniversitesinin 05/12/2018 tarihli ve 1800350129 sayılı yazısı,
b)Atatürk Üniversitesinin 05/12/2018 tarihli ve 1800350103 sayılı yazısı,

İlgi yazılar gereği, Atatürk Üniversitesi Araştırmacılarından Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi **Selçuk KURT**'ün Dr. Öğr. Üyesi Omer ARPACIK'ın danışmanlığında yürüttüğü "**K-12 Öğretmenlerinin Öğretim Yönetim Sistemi (LMS) Kullanma Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Tespiti Erzurum İli Ders Örneği**" konulu tez çalışması ile Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Yunus AGCAKALI'nın Dr. Öğr. Üyesi Omer ARPACIK'ın danışmanlığında yürüttüğü 2018-2019 eğitim öğretim güz döneminde 25 Aralık-25 Ocak 2018 tarihleri arasında bir aylık süreyle "**Meslek Liselerindeki Programlama Temelinde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir İnceleme**"adlı uygulama ve tez çalışmaları için ekte isimleri belirtilen ilimize bağlı okullarda araştırma ve uygulama yapma talebinde bulunmuşlardır.

İlgi yazı ve ekleri, Bakanlığımızın (2.09.2017 tarihli ve 13610717 (2017/25) sayılı genelgesi çerçevesinde Komisyonunuzca incelenmiş olup, "**Araştırmaların eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde**", komisyon kararlarında belirtilen veri toplama araçlarının kullanılarak, ekte isimleri belirtilen okullarda yapılması, yapılan anket çalışmalarının sonuçlarının birer örneğinin Müdürlüğünüz, Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü (AR-GE Birimi)'ne gönderilmesi ve çalışmaların bir eğitim öğretim yılını kapsamak kaydıyla çalışmaların yapılması Müdürlüğünüzce uygun görülmektedir. Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde; Olurlarınıza arz ederim.

Sahil KAYGUSUZ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
17.12.2018
Saudettin DOĞAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: İlgili Yazılar (2 adet dosya)

ÖZ GEÇMİŞ

Adı- Soyad: Selçuk KURT

Doğum Tarihi ve Yeri: 10.02.1985 Erzurum/Pasinler

E-posta : botebselcuk@gmail.com

Öğrenim Durumu:

- **Lisans: 2008**, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
- **Lisans: 2019**, Atatürk Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği dördüncü sınıf öğrencisi
- **Yüksek Lisans: Atatürk** Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

Mesleki Deneyim: 2008, Karaçoban İMKB YİBO Ortaokulu, Erzurum

: 2012, Yakutiye Şehitler Ortaokulu. Erzurum

: 2016, Yakutiye İlçesi FATİH Projesi Eğitimci